

▲ KÜRD

xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır
Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 30 (590) 08 - 14 avqust, Tebax sal. il 2024
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məşidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əvər.**

Səhəddin Eləgü

Səh. 2

**Astanada Mərkəzi Asiya və Azərbaycan Respublikasının
Dövlət Başçılarınin görüşündə İlham Əliyevin nitqi**

Səh. 25

**Президент Барзани поздравил “Социал-демократическую
партию Курдистана” с 47-й годовщиной**

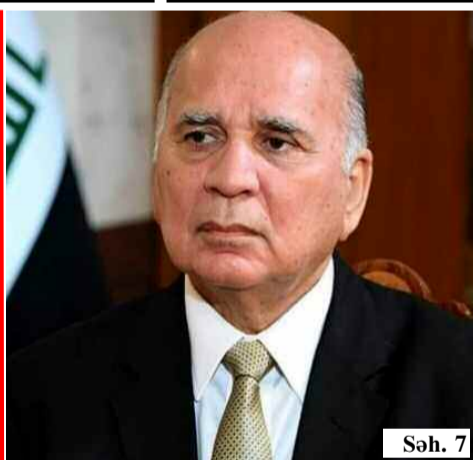
Səh. 9

**Mesrûr Barzanî çend biryarên giring di berjewendiya
Silêmanî, Helebce, Raperîn û Germiyanê de da**

Səh. 17

**Ji bo Bîranîna Kinyazê
İBRAHİM MÎRZOYEV**

Səh. 7

**Fuad Hüseyin'den, Türkiye-Irak askeri
operasyonlarına ilişkin açıklama**

Səh. 10

**Hoşyar Zêbarî: Qedexkirina 3 partiyên
ser bi PKKê biryareke jîrane ye**

Səh. 18

**GELO ÇIMA SEROK Û RÊBERÊN
KURDA HEV NAGIRIN NABIN YEK?**

**ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN «ŞƏRƏFNAMƏ»
ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ**

Səh. 4

**Gavek berbi Zimanê Kurdî
KURD diline doğru bir addım**

Səh. 5

Nazım planı yenilənən Erbil “en cazip” şəhir olacaq

Səh. 6

PSK'den açıklama: Kürdistan Bölgesi'ni karıştırmak isteyen güçlere fırsat verilmemeli

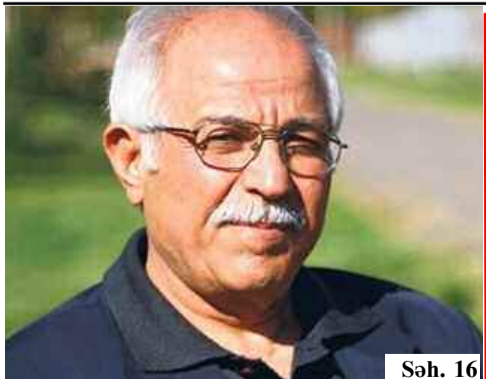
Səh. 8

**Mustefa Özçelik: Navê PWKê hatiye qebûl
kirin, lê belê doza girtinê hîn jî berdewam e**

Səh. 11

Di olên xwedî sirrên kevnar de Êzidîti

Səh. 15

Səh. 16

**Biryara di derbarê rêxistinên
PKKê de rast û erênî ye....**

Səh. 13

**Hemesor Düşiwani bi fermî li xwe mukirhat: Peywira parêzgarê
Kerkûkê li hember sed peywiran me wergirt û ji bo du salane**

Səh. 7

**Peşmerge Komutanı: IŞİD
tehdidi devam ediyor**

Səh. 11

**Berdevkê PDKê
daxuyaniyek belav kir**

Astanada Mərkəzi Asiya və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Başçıları görüşündə İlham Əliyevin nitqi

- Hörmətli Kasım-Jomart Kemeleviç.
Hörmətli dövlət başçıları.

Azərbaycan bərpaulunan enerji sahəsində Mərkəzi Asiya ölkələri ilə sıx

Əziz dostlar.

İlk növbədə, Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları görüşündə fəxri qonaq qismində iştirak üçün dəvətə görə Qazaxıstan Prezidentinə təşəkkür etmək istərdim.

Ötən il mən Tacikistan Prezidenti Emoməli Şaripoviç Rəhmonun dəvəti ilə Düşənbədə keçirilən Sammitdə iştirak etmişəm.

Azərbaycanın bu görüşlərə dəvət olunması ölkələrimiz arasında mövcud dostluq, qardaşlıq münasibətlərindən və inkişaf etməkdə olan əməkdaşlıqdan xəbər verir.

Bu, son iki ildə mənim Mərkəzi Asiya ölkələrinə 16-cı səfərimdir. Həmin müddətdə Qazaxıstan, Qırğızıstan, Tacikistan və Özbəkistandan olan həmkarlarım Azərbaycanı ümumilikdə 15 dəfə ziyarət ediblər.

Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələri artan strateji əhəmiyyətə malik olan vahid tarixi-mədəni coğrafi regiondur. Xalqlarımızı çoxəsrlik tarix, mədəniyyət, din və ortaq dəyərlər birləşdirir.

Ermənistanın işğalından azad edilmiş Qarabağın bərpasına dəstək qardaşlıq münasibətlərimizin təzahürlərindən biridir.

Ermənistan tərəfindən təxminən 30 illik işğal dövründə bu ərazilərdə 9 şəhər və yüzlərlə yaşayış məntəqəsi məhv edilib. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə hazırda genişmiqyaslı bərpa işləri aparılır və keçmiş məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıdışı davam edir.

Ötən il Füzuli şəhərində Özbəkistanın hədiyyəsi olan Mirzə Uluqbəy adına orta məktəbin, bu il isə Qazaxıstanın hədiyyəsi olan Kurmanqazı adına Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzinin açılışı olub. Həmçinin bu il Ağdam rayonunda Qırğızıstanın hədiyyəsi olan orta məktəb binasının təməlqoyma mərasimi keçirilib. Bu qardaşlıq dəstəyinə görə Özbəkistan, Qazaxıstan və Qırğızıstan prezidentlərinə təşəkkürümü bildirirəm.

Dünyada artan təhdid və çağırışlar ölkələrimiz arasında müdafiə və təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsini tələb edir. Bu xüsusda, ötən ay Qazaxıstanda keçirilmiş və Azərbaycanın da iştirak etdiyi "Birləşdik-2024" beynəlxalq əməliyyat-taktiki komanda-qərargah təlimini xüsusilə vurğulamaq istərdim. Həmçinin Azərbaycanın hərbi təhsil müəssisələrində Mərkəzi Asiya ölkələrindən olan müdaviylərin təhsil almaları bu sahədə münasibətlərin inkişafının göstəricisidir.

əməkdaşlıqda maraqlıdır. Bu ilin may ayında imzalanmış "Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistanın enerji sistemlərinin birləşdirilməsi üzrə Əməkdaşlıq Memorandumu" yaşıl enerji sahəsində əməkdaşlığımızda ilk addımdır.

Qarşılıqlı fəaliyyətimizin mühüm istiqamətlərindən biri də nəqliyyat-tranzit sahəsində əməkdaşlıqdır. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun yükəşirgə qabiliyyətinin 1 milyon tondan 5 milyon tonadək artırılması, Ələt Beynəlxalq Ticarət Limanının illik ötürücülük qabiliyyətinin 15 milyon tondan 25 milyon tonadək artırılması istiqamətində görülmüş işlər, Xəzər dənizində Azərbaycanın ticarət donanması üçün yeni gəmilərin sifariş edilməsi, eləcə də Mərkəzi Asiya ölkələrində infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi Orta Dəhlizin praktiki cəhətdən önəmini daha da artırır.

Qazaxıstan, Qırğızıstan və Özbəkistan ilə fəal şəkildə investisiya layihələri həyata keçirilir. Artıq Azərbaycan-Qazaxıstan, Azərbaycan-Qırğızıstan və Azərbaycan-Özbəkistan birgə investisiya fondları yaradılıb.

Həyata keçirilən "Rəqəmsal İpək Yolu" layihəsi rəqəmsal infrastrukturun inkişafına və rəqəmsal təhlükəsizliyə töhfə verəcəkdir.

Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələri beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurla əməkdaşlıq edirlər. Bu xüsusda, BMT-nin Mərkəzi Asiya Ölkələrinin İqtisadiyyatları üçün Xüsusi Proqramı – SPECA-nı qeyd etmək istərdim. Ötən ilin noyabr ayında Bakıda keçirilmiş, SPECA-nın 25 illiyinə həsr olunmuş Zirvə görüşünün nəticələri əməkdaşlığımızın praktiki inkişafı baxımından əhəmiyyət kəsb edir. SPECA-nın Bakıda keçirilən Sammitində iştirak etdiklərinə görə Qazaxıstan, Qırğızıstan, Tacikistan və Özbəkistan prezidentlərinə bir daha təşəkkür edirəm.

Azərbaycan beynəlxalq ictimaiyyətin yekdil dəstəyini qazanaraq bu ilin noyabr ayında COP29 iqlim konfransına ev sahibliyi edəcəkdir.

Azərbaycan COP29-a sədrliyi çərçivəsində regionumuzda iqlim dəyişmələri ilə bağlı problemlərin həlli üçün Mərkəzi Asiya ölkələri ilə birgə təşəbbüsləri dəstəkləməyə hazırdır.

Mən artıq Mərkəzi Asiya ölkələrinin prezidentlərinə rəsmi dəvət məktubları göndərmişəm və noyabrda Bakıda yenidən görüşməyimizə şad olaram.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Mesrûr Barzanî çənd biryarên giring di berjewendiya Silêmanî, Helebce, Raperîn û Germiyanê de da

Piştî 30ê Hezîrana 2024ê, Mesrûr Barzanî Serokwezîrê Herêma Kurdistanê serdaneke giring bo her du parêzgehên Silêmanî û Helebce kir, di wê serdanê de, di dema danîna kevirê bingehînê siloya Helebce, ji nêzik ve ligel berpirsên Îdarî civiya. Rû bi rû hevdişî û gotûbêj li gel hinek rûniştvanên deverên cuda yê her du parêzgehên û yekeyên îdarî pêk anîn. Di van civînan de berpirsên Îdarî û welatîyan behsa pirsgirêk û kêmasiyên navçeyên xwe kirin û çendîn daxwaz û pêşniyar pêşkêşî Serokê Hikûmetê kirin.

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê jî bi baldarî guhdarî daxwazên wan kir û soz da ku hikûmeta Herêma Kurdistanê bi hemû derfetên xwe xizmeta xelkê her du parêzgeh û navçe û gundên wan bike.

Di vê derbarê de Serokê Hikûmetê gelek biryarên giring jî bo zêdetir xizmetkirina hemwelatîyên her du parêzgehên Silêmanî û Helebce û her du îdareyên serbixwe yê Raperîn û Germiyanê da.

Bi kurtayî biryarên hatine dayîn waha ne:
Parêzgeha Silêmaniyê:
Çareserkirina pirsgirêka tayînkirinê û wergirtina xebatkarên nû

- Ji bo çareserkirina pirsgirêka nehevsengiya hejmara karmendan û hêsanîkirina rêûkarên jî bo dabînkirina pêwîstiyên erkdarkirinê û baştirîkirina kargêriya saziyên hikûmetê di van waran de, Serokê Hikûmetê razî bûye ku her yek jî parêzgarên Silêmanî û Helebce û îdareyên serbixwe yê Germiyan û Raperîn û di nav de desthilata derxistina fermana veguhestina tayîne jî wan re tê dayîn li ew ferman li ser wezareten Pêşmerge, Perwerde, Xwendina Bilind û Lêkolînên Zanistî derbas nabe.

- Destûr jî bo karkirina 177 karmendên bi peyman di pisporên cuda cuda de û di ofîs û dezgehên cuda de, bi vî awayî 5 karmendên yasayî jî bo ofîsa qaymeqamê qeza Silêmaniyê, 52 çavdêr û karmendên IT li ser karmendên rêveberiya giştî ya Silêmaniyê hate pejirandin. 80 karmendên şaredariya Silêmaniyê, 5 karmendên navenda jîngehparêziya Bazyan, 35 karmendên rêveberiya giştî ya balezgeha navdewletî ya Silêmaniyê.

- Guherîna sertîfîka û navnîşanên hejmerek karmendên peymangehê yê Şaredariya Silêmaniyê pejirand.

Desthilatîyên hatine dayîn
- Hat pejirandin ku %30 jî dahata parêzgeha Silêmaniyê Dîwana Parêzgeh û Karûbarên Hunerî re bê dayîn û amanc jî mebesta dabînkirina pêwîstiyên curbicur û cîbicîkirina projeyên xizmetguzariyê yê biçûk li parêzgehê were terxankirin û birêz Parêzgarê Silêmaniyê jî bo xerckirina vî pereyî destûr bide.

- Hat pejirandin ku desthilata şandina derveyî welat jî bo 30 rojan jî parêzgeha Silêmaniyê re tê dayîn, tenê jî bo karmendên parêzgeha Silêmaniyê û yekeyên îdarî yê parêzgeha Silêmaniyê ye, bi mercê ku pileya wan jê Rêveberê Giştî be.

- Hat pejirandin ku parêzgeha Silêmaniyê jî bo kar û çalakîyên ku jî aliye parêzgeh û hikûmeta Herêma Kurdistanê ve tîni piştewanîkirin, bê pere jî salonên hikûmetê yê parêzgehê bikar bîne.

- Nameyek jî wezareta pilandanê re hat şandin da ku desthilatê bide parêzgar jî bo diyarkirina awayên peyman pêkanîne, jî bo hemû kêmkirinan ku lêçûna wan heta milyarek dînar e.

Zêdekirina pêşîne ango tiştên serekî
- Ji bo zêdekirina pêşketinên parêzgeh, Silêmanî û parêzgehên jî 183.000.000 milyon dînar bo 319.000.000 sêsed û nozdeh milyon û pêncsed hezar dînar pejirand.

- Zêdekirina pêşketina şaredariya Silêmaniyê jî 210.000.000 milyon dînar bo 350.000.000 milyon dînar. Dabînkirina pêdiviyên balezgeha navdewletî ya Silêmaniyê û bi kar kirina pisporan

- Pejirandina 522,208,000 pêncsed û bist û du milyon û dused û heşt hezar dînar bo Rêveberiya Giştî ya Balezgeha Navdewletî ya Silêmaniyê, bi mebesta pêkanîna lêkolînên firokewaniyê ku jî aliye kompaniya Fransî CGX ve hatine pêşkêşkirin, pejirand.

- Xerckirina 68900 dolar jî bo kirîna alavên X-RAY HS6040-zis jî firokarê serekî ye Kompaniya Smith Detection jî bo Rêveberiya Giştî ya Balezgeha Navdewletî ya Silêmaniyê pejirand.

- Pejirandina 6,000,000 milyon dolar jî bo dabînkirina 5 alavên agirkuji û rizgarkirinê û otombîlên rêveberiya giştî ya balezgeha navdewletî ya Silêmaniyê pejirand.

- Pêşkêşkirina 23 otombîlên xizmetguzariyê jî bo rêveberiya giştî ya firokewaniya navdewletî ya Silêmaniyê pejirand.

Avakirina fermangehên nû ûiolet dayîna wan
- Pejirandina damezrandina Navenda Jîngehparêzî ya Bazîyan ku girêdayî Ofîsa Jîngehparêzî ya parêzgeha Silêmaniyê ye, pejirand.

- Destûra parêzgeha Silêmaniyê jî bo kirêkirin û nukirina sê îstasyonên benzînxaneyê li parêzgehê li bajarên Derbendixan, Erbet û Ranya bi hemahengî li gel rêveberiya petrol û madenên parêzgeha Silêmaniyê pejirand.

- Hat pejirandin ku şaredariya Tûwaspi ku her du gundên Kanî Goran û Feyal dihevine, jî şaredariyên derdora Silêmaniyê veguheztin şaredariya Silêmaniyê jî bo xizmetguzarî û çareserkirina pirsgirêka desteserkirinê.

- Hat pejirandin ku xaniyên ku li şaredariya Silêmaniyê zêde hatine çekirin bi temamkirina danûstendînan wan ên jî bo serlêdanên ku heya 9/9/2.

- Ji bo ku pereyên ku jî zêdeyî hatine komkirin li şûna texmînkirin û li ser navê wan bîni qeydkirin bikeve rojava civîna encûmena wezîran, jî Sekreteryatiya Encûmena Wezîran re name hatîye şandin.

Dabînkirina wesayîtan, pêdivî û alavan
- Xerckirina 400,000, 5,013 pênc milyar û sêzde milyon û çarşed hezar dînar wek depoya projeyên parêzgeha Silêmaniyê jî bo cîbicîkirina pirojeyên xizmetguzarî û kirîna alav û pêdiviyên ofîsan pesend kir.

- Pêşkêşkirina 15 otombîl jî bo parêzgeh û qeymeqamên parêzgeha Silêmaniyê pejirand.

- Dabînkirina 14 çarşed kelûpelên mezin jî cureyên hedîla - galaba - berfê - kevçî - kêr jî bo şaredariya Silêmaniyê.

- Ji bo çareserkirina pirsgirêka kombûna deyanan jî bo reklamkirina parêzgehê di rojnameyan de, hat pejirandin ku 22 milyon dînar bo parêzgeha Silêmaniyê were xerckirin.

Dabînkirina sotemeniyê
Ji bo dabînkirina sotemeniyê bi buhayan jî bo dezgehên xizmetguzariyê yê hikûmeta Herêma Kurdistanê, nameyek jî Wezareta Petrolê ya Hikûmeta Iraqa Federal re hat şandin ku sotemeniyê bi buhayên fermî jî bo hemû parêzgeh û rêveberiyên xweser ên Herêma Kurdistanê were dabînkirin.

Parêzgeha Helebce
Ji weqetandina rêjeyekî jî dahatê jî bo pêşkeftinan zêde bikin

- Hat pejirandin ku %20 jî dahata deriyên sînorî yê parêzgeha Helebce jî bo rêveberiya parêzgehê were terxankirin û desthilata parêzgeha Helebce jî were dayîn ku di çarçoveya rêgez û rênimayîyan de jî bo xizmetkirina herêmê ve pereyê xerc bike.

- Hat pejirandin ku jî bo zêdekirina pêşketinên fermangehên parêzgehên, parêzgeh û navçeyên parêzgeha Helebce jî 56 milyon dînar bo 134 milyon dînar.

- Destûr dayîna parêzgeh û qaymeqamiyatan jî bo bersiv dayîna pêşhatên awarte.

Vekirina ofîsa nû û fermîkirina deriyê sînorî deriyê sînorê Sazan

- Ji bo ku sînorê lihevkinîne yê Helebce bibe sînorê fermî, name jî aliye peywendîdar ên hikûmeta federal re hat şandin. Ev yek yek jî daxwazên herf giring ên rayedarên îdarî û gelê herêmê bû.

- Bi fermana Serokwezîr biryar hat dayîn Rêveberiya Gumrika Helebce li parêzgeha Helebce were vekirin û karmend jî re bîni destnîşankirin.

Bicînkirin û dagirtina postan
Hat pesendkirin ku 52 karmendên bi girêbest bi taybetîyên cuda jî bo ofîsa parêzgeha Helebce û parêzgeh û navçeyên wê bîni karkirin.

Kirîna wesayîtekî
- Biryare 23 otombîl jî bo parêzgeha Helebce, parêzgeh û navçeyên herêmê bîni dabînkirin.

Ev biryarên girêdayî parêzgeha Helebceyê ne: Nameya biryarên parêzgeha Helebce
Rêveberiya Serbixwe ya Raperînê: Ji bo dîtina nivîsa belgeyên Rêveberiya Serbixwe ya Raperînê li vir bitikîne

Mesref û zêde kirina pêşkeftinan
- Pejirandin jî bo zêdekirina xerc û pêşkeftinên awarte yê Rêveberiya Serbixwe ya Raperînê û her du parêzgehên navçe û navçeyên Ranya û Pişder jî 000,37,300 milyon dînar bo 000,99,000 milyon dînar.

Kar û xebatkar
- Pejirandina karkirina 43 karmendan bi girêbest û li gor pisporên pêwîst li ser karmendên ofîsa rêveberiya Raperînê û her du parêzgarên Ranya û pêşder û qezayan pejirand.

Dabînkirina wesayîtan
- Pêşkêşkirina 13 otombîlan li îdareya serbixwe ya navçeyên Raperîn, parêzgarîya Ranya, qaymeqamiya Pişder, Serkapkan, Sangasar, Betwata û Hacıawa pesend kir.

Ev biryarên girêdayî Rêveberiya Serbixwe ya Raperînê: Belgeyên Rêveberiya Serbixwe ya Raperînê
Rêveberiya Serbixwe ya Germiyanê: Ji bo dîtina nivîsa Rêveberiya Serbixwe ya Germiyanê li vir bitikîne

Zêdekirina pêşketinên
- Zêdekirina pêşdeçûn û xerciyên awarte yê îdare û parêzgehên Raperînê jî 000,26,000 milyon dînar bo 000,78,000 milyon dînar.

Kar û xebatkar
Karkirina 133 karmendan bi girêbest û li gorî pisporiyên pêwîst li ser karmendên ofîsa rêveberiya Raperîn, her du parêzgarên navçe û navçeyên Kelar û Kafriyê û her du rêveberiyên navçeyên Quretû û Meydanê pejirand.

Çareserkirina nakokîya erdê qutiye
- Nameyek jî Wezareta Şaredarî û Geştûguzariyê re hat şandin ku li ser pêşniyara Serokwezîrtiyê, jî bo çareserkirina arîşeya zeviyan Germiyanê salek destûr hatîye dayîn Wezareta şaredariyan di nexseriya şaredariyê de wekî erdê vala jî bo berjewendiya welatîyan.

Li herêmên Kurdistanê zevî bidin xelkên heja
Wezareta şaredarî û geştûguzariyê destûr daye ku zevî bide mirasgîrên şehîd, mexdûrên enfalkirî, girtiyên siyasî û rizgarbûyên enfalê li navçeyên Kurdistanê yê derveyî îdareya Herêma Kurdistanê. erd li cihê rast.

Dabînkirina wesayîtan
Biryare 35 otombîl jî bo rêveberiya serbixwe ya Germiyan, qaymeqamiya Kelarê, qaymeqamiya Kafriyê û navçeyên Germiyan bîni dabînkirin, bi armanca komîta asayîş û komîteya çavdêriyê.

Lîsansa qereqola gazê
- Li rêveberiya Germiyanê dayîna lîsansa sê stasyonên benzînxaneyê pejirand.

- Pejirandina 39 pirojeyan jî bûdçeya geşepêdana navçeyên cihêreng ên herêmê bo bûdçeya weberhînanê ya wezareten pêwendîdar bo vejandina wan pejirand.

- Destûra cîbicîkirina pirojeyan heta 1 milyar dînar

HÜSEYN KÜRDOĞLU

Min oldu neçə dərdim,
Göz yaşım içə dərdim.
Dar gəlir pətək sinəm,
Uçurur beçə dərdim.

Hər kəsin öz tayı var,
Hər baxtın öz payı var.
Artıq bir yaranış yox,
Ulduzun da sayı var.

Gülü dərdim,
Bağçadan gülü dərdim.
Aparım almadı yar,
Saraltdı gülü dərdim.

Təzə narı,
Ağ köksün təzə narı.
Sən şirin bal çiçəyi,
Mən qaçib təzən arı.

Ayca pəri,
Gözəldir ayca pəri.
Qara bulud – qara saç,
İpəkdən ay çəpəri.

Ağrı mindi,
Belimə ağır mindi.
Canımdan əl çəkmişəm,
Can olub ağrım indi.

Neyləsin ağır canım,
Mənim qanbağır canım.
Qovaq tozuna döndü,
Ağrıdan ağır canım.

Qara dərdim,
Ağ səpdim, qara dərdim.
Dağlarda qarmı qalar,
Söyləsəm qara dərdim.

Üzə dərdim,
Yar gəlib üzə dərdim.
Qəlbimdə gizləmişdim,
Tez çıxdı üzə dərdim.

Bu dağda qurd uladı,
İçimdə dərd uladı.
Viran qoydu yağılar,
Kimsəsiz yurd uladı.

Könlümün yarı gəlməz,
Aşib dağları gəlməz.
Yarsız çiçək bəslədim,
Üstünə arı gəlməz.

Gün düzdən,
Tez gedəydi gün düzdən.
Hər gecə yuxuma gəl,
Nə fayda bu gündüzdən.

Tel incə,
Tavar sazda tel incə.
Şimşək yandıra bilməz
Bu sənəmin telincə.

Qarı qaldı,
Zirvənin qarı qaldı.
Dağlar gəlinə döndü,
Qış elə qarı qaldı.

BAYATILAR

Yazı qaldı,
Yazandan yazı qaldı.
Qışa dönmüş ömrümün
Şerimdə yazı qaldı.

Dağlardan iri dərdim,
Yandırar Kürü dərdim.
Malım yox, davarım yox,
Çoxalır sürü dərdim.

Sarı şanlar,
Pətəkdə sarı şanlar.
Hanı çiçək könlümə
Arı tək sarışanlar?

Şairəm, qəm üstəyəm,
Həsərət, ələm üstəyəm.
Ayırma sözdən məni,
Bu gün qələm üstəyəm.

Gecə qarı,
Novruzun gecə qarı.
Güneşli gündüz – gəlin,
Qaranlıq gecə qarı.

Çiçəyə həmdəm arı,
Sızıldar dem-dəm arı.
Mənim bağrımdan keçir,
Dünyanın qəm damarı.

Payız aşdı hasarı,
Bağ boyandı ha sarı.
Bağrım yarası bitməz,
Ha mələm qoy, ha sarı.

Daş-divara çək məni,
Baxtığara çək məni.
Dərdim dar ağacımdır,
Gətir, dara çək məni.

Giley sözün az göndər,
Dərdimə bir saz göndər.
Mənə qoşduğun sözü
Xəzəl üstə yaz göndər.

Həm günsən, həm ay mənə,
Gül yolladın pay mənə.
Daşqın çaydır həsrətin
Boy verməz bu çay mənə.

Çoxalır insan qəmi,
Dünyanın ümman qəmi.
Qara geymiş gəlindir
Könlümün hicran qəmi.

Sözüm çoxdur deməli,
Uzaqdır həmdəm əli.
Gözlərimin altına
Qara çəkdi qəm əli.

İki həmdəm arası –
İki aləm arası.
Dərdinə dözə bilməm,
Gülümse qəm arası.

Uca vüqarım çinar,
Qoca simsarım çinar.
Başında leylək yatır,
Dibində yarım, çinar.

Kölgədəyəm, gündəyəm,
Haqq çağırın sindəyəm.
Eyvanın qibləm olmuş,
Söylə, hansı dindəyəm?!

Çöllərə qırov düşdü,
Xəyalıma ov düşdü.
Laçının həsrətindən,
Qanıma alov düşdü.

Göy gülə,
Bulud keçə, göy gülə.
Bənzəyir busə yeri
Ağ sinəndə göy gülə.

Qəmdir, bələdir soyum,
İzin üstə üz qoyum.
Sinəm gözüm yaşından
Oyuldu oyum-oyum.

Sizə sözümlə var hələ,
Əsməsin ruzgar hələ.
Ölüm qapıda dursun,
Gözləsin məzar hələ.

Zaman soraqlar bizi,
Ayrılıq haqlar bizi.
Bürüsün boz dumana,
Gizləsin dağlar bizi.

Çıxınca gündüzə mən,
Çökdüm axır dizə mən.
Dünyaya etibar yox,
Söykənmişəm sözə mən.

Çəkməsin sözümlə azar,
Dilimdən sözümlə azar.
Eldən ayrı şairin
Özünə sözümlə məzar.

Ağ gündən əlim çıxdı,
Baxtıma zülüm çıxdı.
Yox dediyin bir ildir,
Ölmüşəm, ilim çıxdı.

Yeləsən,
Eyvanımız yeləsən.
Saçlarının ətrindən
Ver gətirsən yelə sən.

Köçə sən,
Köçünü qat köçə sən.
Eldən ayrı düşüncə,
Bu dünyadan köçəsən.

Yandı bağrımın başı,
Hanı könül sirdaşı?
Canım ki, sapa döndü,
Düzülür gözüm yaşı.

Yara dağ,
Məskən idi yara dağ,
Sızlar elsiz-obasız
Qaya köksü yara dağ.

Qara düşər,
Göz altıda qara düşər.
Belə baxma saçığa
Gözlərin qara düşər.

Sarı düşər,
Payıza sarı düşər.
Ömrün yaşıl yarpağı
Bərbəbir sarı düşər.

Arı düşər,
Ağ yağış arı düşər.
Yağış kəsər, gün çıxar,
Çəmənə arı düşər.

Çəşmələrin nəm otu,
Həm suyu xoş, həm otu.
Gözəlsiz bulağa bax,
Cığırında qəm otu.

Görməm üzünü sənin,
Ceyran gözünü sənin.
Gecə bulaq başında
Öpdüm izini sənin.

Dumana bax, çənə bax,
Saçlarımda dənə bax.
Bulağa gedə-gedə
Bir gözaltı mənə bax.

Güdməsin hicran bizi,
Eylər bağrıqan bizi.
Aşıqların ahıdır,
Gizlədir duman bizi.

Gül açsın xalıda yaz,
Dağ da yaz, xalı da yaz.
Alaçıqda hana qur,
Şerimi xalıda yaz.

Dağlar, mənim anamsız,
Ağ birçəkli sonamsız.
Sac üstə yuxa görüb
Yuxalıram anamsız.

Qapısız oda yaxın,
Cismimi oda yaxın.
Mən küləşəm, sən atəş,
Çağırma oda yaxın.

Qəm-qüسسə barım oldu,
Saçımda qarım oldu.
Sən ki məzara düşdün,
Dünya məzarım oldu.

Ha bulaşdı,
Dərd bizə ha bulaşdı.
Koroğlu qocalanda
Qırat da yabılaşdı.

Qamaşır,
Gündən gözüm qamaşır.
Könlümün barısından
Gecə-gündüz qəm aşır.

Çəşmələr axıb ağlar,
Yandırır-yaxıb ağlar.
Viranə qalmış yaylaq
Yollara baxıb ağlar.

Söz dənizim,
Hey coşar söz dənizim.
Torpaqdan silinsə də,
Silinməz sözdən izim.

Nə yayım,
Xəmirim yox, nə yayım.
Zaman çıxıb yadımdan,
Nə qışım var, nə yayım.

Nə yarım,
Nə doluyam, nə yarım.
Daha düşkün qocayam,
Nə dostum var, nə yarım.

Bir tikəsən,
Min ölçüb, bir tikəsən.
Bu torpağın dərdinə
Yanmadın bir tikə sən.

Doldu yaşa Kürdoğlu,
Qəmlə qoşa Kürdoğlu.
Köksündə bir xəzinə
Döndü daşa Kürdoğlu.

Kürdoğlu yarıcandır,
Bir güney qarıcandır.
Sənsiz bu sonsuz aləm
Gözümdə darıcaandır.

Dərd yumurdu gözümün,
Göy tutdum üzümün.
Haqdan möhlət istədim,
Qaytarmadı sözümlü.

Könlümü dərdə qala,
Kimim var dərdə qala.
Sözümdən hörgü qoyub,
Tikmişəm dərdə qala.

Bu dünya mərdi dağlar,
Məhşəri gördü dağlar.
Dağlardan uca qalxıb
Laçının dərdi dağlar.

Yurd ağrısı başımda,
Qəm düyünü qaşımnda.
Mindim ümid qayığı,
Üzürəm göz yaşımnda.

Sızıldar arı könül,
Arzular yarı könül.
Tanrı mənim baxtımı
Yazıbmiş yarıkönül.

Doymadım yar nazından,
Şərin könül sazından.
Bugün-sabah çıxaram,
Dünyanın doqqazından.

Şeh idim, güldən düşdüm,
Köz idim, küldən düşdüm.
Deyilməmiş söz idim,
Deyildim, dildən düşdüm.

Yurdumuzu dağdan,
Sevinər bu ağdan.
Qəbrimə ağı demə,
Get qisas al yağdan.

Qan düşür qan üstündə,
Ədalət can üstündə.
Dünya bir bazar imiş
Məzaristan üstündə.

Söylənir qarı yazıq,
Bağların barı yazıq.
Su zəhər, çiçək zəhər,
Sızlaşır arı yazıq.

Ah çəkib qarı yandı,
Tək-tənha qarıyandı.
Ağ saçlı qıza baxdı,
Qırxqızın qarı yandı.

Gəl bu hüdhüdüyə bax,
Kəlləsi güdüyə bax.
Bəyənmiş telli sazı,
Bu qamış düdüyə bax.

Yardan şirin yar vətən,
Beşik və məzar vətən.
Gün doğsun, ümidindən
Ərisin bu qar, vətən!

Kürə mən,
Nə qandırım kürə mən.
Ümidim saman çöpü,
Qərç olmuşam Kürə mən.

Qara su,
Divan tutar qara su.
Qar sinəndən uzaqda,
Gözüm tutar qara su.

Tərsə yazılı baxtım,
Qəbri qazılı baxtım.
Bir şer bulağıydım,
Daşdan sızılıb axdım.

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN “ŞƏRƏFNAMƏ” ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

(Əvvəli ötən sayımızda)

II FƏSİL

XVI ƏSRDƏ KÜRDÜSTAN VƏ KÜRD XALQININ VƏZİYYƏTİ

Kürd xalqı və Kürdüstan

Kürdlərin tarixini tədqiq edən bir sıra tarixçilər və tədqiqatçılar kürd xalqının tarixi ilə əlaqədar olaraq onun mənşəyi, adət və ənənəsi, dini baxışı və Kürdüstanın coğrafi mövqeyi haqqında bir-birindən fərqli olsa da, müəyyən məlumatlar verirlər.

Biz də, bu fəsildə əldə olan material əsasında və «Şərəfnamə»yə istinadən bu qədim xalqın mənşəyi, adət və ənənəsi, dini baxışları və Kürdüstanın coğrafi mövqeyi haqqında qısa məlumat verməyi faydalı hesab etdik.

Kürd xalqının nə zaman və necə əmələ gəlmələrini Firdövsî özünün «Şahnamə» əsərində romantik formada izah edərək yazır: «Pişdadilərin beşinci şahı və Cəmşiddən sonra İran və Turan taxtına sahib olan Zöhhak taun xəstəliyinə tutulduğu üçün çiyinlərində ilana bənzər iki damar¹⁴ əmələ gəlmişdir» (42, 9).

Bidlisi də bu hədiəsni eynilə qeyd etmişdir.

Firdövsî şeirlə qeyd etdiyi bu əfsanədə izah edir ki: «Bu xəstəliyin sağalması üçün həkimlər Zöhhaka hər gün iki gəncin beynindən yemək hazırlanmasını yeganə müalicə hesab etdilər. Şah bu işin icrasını Ərmail və Kərmail adlı vəzirlərinə tapşırırdı. Lakin vəzirlər insanpərvər olduqları üçün bir gəncin beyninə bir quzu beyni əlavə edərək şahı yemək hazırlayırdı, o biri gənci isə vətənini tərk etmək şərti ilə azad edirdilər.

Firdovsi göstərir ki: «Həmin gəncələr dağlarda məskən salıb yaşayırdı, ailə qurur və beləliklə kürdlərin mənşəyi başlanırdı» (42, 9).

Beləliklə, kürd xalqının mənşəyindən bəhs edən sonrakı tarixçilərin əksəriyyəti, o cümlədən «Şərəfnamə» və başqa mənbələr də bu mənbəni əsas götürmüşlər (76, 12; 103, 449).

Sonrakı tədqiqatçılar bu rəvayəti daha da əsaslandırmaq üçün «Zöhhak zülmündən azad olmaq münasibətilə Dəməvənd əhalisinin hər il avqust ayının 31-də bayram şənliyi təşkil edib, onu «eyd əlkürdi» (97, 10; 69, 116) (kürd bayramı) adlandırdıqlarını qeyd edirlər.

Ümumiyyətlə, kürd xalqının mənşəyi haqqında o qədər müxtəlif rəvayətlər vardır ki, hətta tədqiqatçıların özləri də qəti bir nəticəyə gələ bilməmişlər (69, 26; 23, 65).

Lakin kürdlərin ən qədim Asiya xalqlarından biri olduğunu və *kardu* adı daşdığı yunan tarixçisi **Ksenofon** hələ eramızdan əvvəl 441-ci ildə yazdığı «**Anabazis**» (19, 93) əsərində qeyd etmişdir. Bir sıra tədqiqatçılar isə kürdlərin eramızdan əvvəl 607-ci ildə midiyalılarla birlikdə Asuriya üzərinə hücum etmələrini göstərirlər (22, 7; 89, 15-26).

Kürdlərin yaşadığı ərazi haqqında həm **Ksenofon**, həm də yunan coğrafiyaşünası **Strabon** məlumat verir.

Strabon «Kardu»lar adlandırdığı kürdlərin yaşadığı ərazinin Muş və Diyarbəkirkir olduğunu qeyd edir. (Bax: 69). Bidlisinin yazdığına görə «**Kardu**» Bidlis nahiyəsindəki Suy adlı qalanın keçmiş adıdır (76, 424). Orucbəy Bayat öz əsərində «**Kardu**» adlı məntəqənin Kürdüstanda olduğunu qeyd edir (47, 105).

Beləliklə, tədqiqatçılar kürdlərin ilk zamanlar Zaqrus (Kürdüstan) dağları ətrafında *Kardu* deyilən ərazidə yaşayıb maldarlıq və əkinçiliklə məşğul olmaları haqqında çoxlu məlumatlar vermişlər. Ümumiyyətlə, «*kardu*» və yaxud da «*qardu*» sözlərindən iqtibas edilmiş kürd sözünün əsil mənası pəhləvan deməkdir (76, 13).

Bidlisi özünün «Şərəfnamə» əsərində kürd tayfalarını dil, adət və ənənələri nöqtəyi-nəzərdən bir-birindən fərqlənən 4 qrupa (I Kermanc, II Lur, III Kəlhur, IV Koran tayfası) bölmüşdür.

Müəllif kürd tayfalarının igid, qorxmaz, əliaçıq, atəna haqqını icra edən, qonaqpərvər, duz-çörək qədrini bilən və dostluqda sədaqətli olduqlarını qeyd edir (76, 13-15). Bir sıra tədqiqatçılar da kürd xalqının mərd, insanpərvər və eyni zamanda düşməne qarşı inadlı olduqlarını göstərirlər. Kürdlərin dini islam dinidir. Onlar, ən yaxşı insan, Məhəmməd peyğəmbəri hesab edərək oruc, namaz, zəkat və həcc işlərini icra edirlər.

Kürd xalqının dini haqqında «Şərəfnamə»də xüsusi qeyd edilir və burada göstərilir ki: «Besyan, Bəxti, Tasini,

Xalidi və Dümböli tayfaları Yəzidi təriqətinə mənsub olub başqa təriqət xadimlərinə hədsiz kin və ədavət bəsləyirlər» (76, 14; 103, 449).

Kürd tayfaları arasında sünni və şiə məzhəbləri çox yayılmışdır. Belə ki, Türkiyə Kürdüstanında yaşayan kürdlərin hamısı, İran, İraq və Suriya kürdlərinin isə demək olar ki, əksəriyyəti sünnidir. Bəzi tədqiqatçıların yazdıqlarına görə hazırda kürd tayfaları arasında Yəzidi, Qadiri, Rəfai və başqa dini təriqətlər də vardır. Bunların hər birinə ayrı-ayrı şeyxlər başçılıq edir və onların bütün göstərişi sözsüz icra olunur (97, 12; 93, 19).

Kürdlərin yaşadığı ərazi uzun zaman İran və ərəb müəllifləri tərəfindən müxtəlif adlarla qeyd edilmişdir ki, biz mənbələrdə daha o adlara təsadüf etmirik. Lakin XII əsrin ortalarında Səlcuq sultanı Səncər Luristan ilə Azərbaycan arasındakı vilayətləri, o cümlədən Həmədan, Dinəvər və Kirmanşah sərhəddini müəyyənləşdirmək və qərb hissələri Kirmanşaha tabe etmək məqsədilə Kürdüstanın bir qismini müstəqil elan edərək, onu həmin ərazidə yaşayan xalqın adı ilə adlandırdı. Bundan sonra Səlcuq dövlətinin rəsmi sənədlərində Kürdüstan adı yazıldı və paytaxtı Bahar¹⁵ şəhəri olmaqla, Sultan Səncərin qardaşı oğlu Sultan Süleyman 1159-1161-ci illərdə Kürdüstan padşahı oldu (117, 5).

Beləliklə, Kürdüstan adını ilk dəfə İran tarixçisi Həmdullah Qəzvinli 1339-40-cı illərdə yazdığı əsərində qeyd etdi (63, 127-129). Həmdullah Qəzvinidən sonrakı tarixçilərin əsərlərində Kürdüstan sözü qeyd olundu.

Bidlisi Kürdüstanın coğrafi sərhəddini müəyyən edərək yazır ki, «Kürdüstan ölkəsi Hind dənizi sahilində olan Hormuzdan başlayaraq düz xətlə Mərəş və Məlatiyyə vilayətlərinə qədər uzanır. O şimalda fars, İraq Əcəm, Azərbaycan və Ermənistan, cənubda isə Diyarbəkirkir, Mosul və İraq-Ərəblər sərhədlənir (76, 13-14; 103, 449). Katib Çələbi də öz əsərində Kürdüstanın sərhəddini Bidlisiyə istinadən göstərmişdir. Lakin Övliya Çələbi 1646-cı ildə yazdığı əsərində Kürdüstan hüdudunun şimalda Ərzurum, cənubda isə Bəsrə və Xəlci farsla birləşdiyini qeyd edir (48, 15; 50, 101).

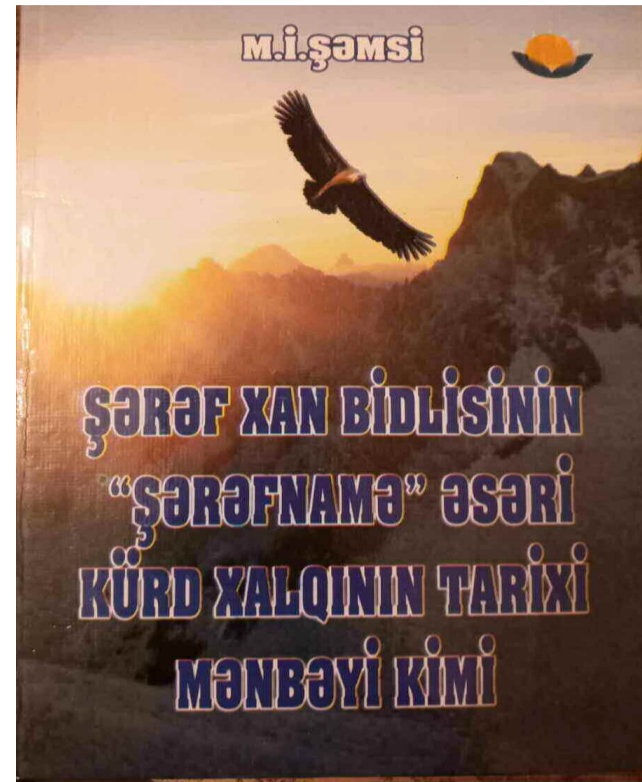
Müasir İran coğrafiyaşünası Əli Rəzmara qeyd edir ki, Kürdüstan vahid mənşəli əhalisinə görə böyük bir məntəqədədir. O, Kürdüstanın uzunluğunu 1000, enini isə 400 kilometr qeyd edir (93, 4).

Beləliklə, Kürdüstanın sərhəddi haqqında sonrakı tədqiqatçıların təhlili o qədər də fərqli olmamışdır. Kürdüstan öz coğrafi mövqeyinə görə dağlıq bir ölkə olub ticarət və mühüm strateji yollardan biri üzərində yerləşmişdir. Belə ki, İstanbul, Təbriz, Bağdad, Tehran, Beynəlxəyri və s. mərkəzi şəhərlər bir-biri ilə Kürdüstan vasitəsilə əlaqə saxlayırdı. Fon Hammerin yazdığına görə 1394-cü ildə Beynəlxəyriyə və Kürdüstan yollarının Teymurləng tərəfindən alınması Gürcüstan və Ermənistanın istila edilməsinə nəticələnmişdir (99).

Məhz bu cəhətdən də kürd xalqı əsrlər boyu arası kəsilməyən istilalara məruz qalmış və xarici işğalçılarla vuruşmalı olmuşdur.

Əli Rəzmara qeyd edir ki, İran-Rum (Bizans) müharibələri dövründə Kürdüstan düşmənlə qarşısında böyük bir sədd olub rumluların məğlubiyyətinə səbəb oldu. Ərəb istilası zamanı bu vəziyyət yenə təkrar olduğu üçün ərəblər şimaldan cənuba qayıtmağa məcbur oldular (93, 8). Buna görə də, kürd xalqı ərəb istilasında digər Şərqi xalqlarına nisbətən daha çox əziyyət və qarətlərə məruz qalırdılar. İbn əl-Əsir göstərir ki: «Hicri 16 (637)-ci ildə Kürdüstan ərəblər tərəfindən istila edildi zaman kürdlərin islam dinini zahirən qəbul etmələrinə baxmayaraq vilayətlərdə işğalçılara qarşı kürd üsyanları uzun zaman davam edirdi» (45, 221-229). Odur ki, ərəb ordusuna bir şəhəri və ya bir kəndi qəraət etmək üçün orada bir kürd ailəsinin yaşaması bəhanə üçün kifayət edirdi.

Tədqiqatçıların yazdığına görə Azərbaycan ərəblər tərəfindən işğal edilən zaman Ərdəbil şəhərində sakin olan Azərbaycan mərzbanı ərəb sərkərdəsinə külli miqdarda pul verərək, kütləvi kürd qırğınının qarşısını almışdı (69, 177; 50, 100). Ərəblər öz növbələrində kürd tayfaları ilə qohumluq əlaqəsi yaradaraq, üsyankar kürdləri sakit edə bildilər. İbn əl-Əsirin yazdığına görə Əməvilərin sonuncu xəlifəsi Mərvan kürd qızından doğulmuşdur (45,

229, 76, 55).

Ərəblər tərəfindən kütləvi kürd qırğınlarının həyata keçirilməsi dövrün tərəqqipərvər adamlarını da hiddətləndirirdi. Hafiz yazır:

(Tərcüməsi: «Hikmətlə, ağılla lovgalanma sən, Ərəstu olsan da ölüm zamanı Bicarə kürd kimi can verəcəksən» (61).

Beləliklə, kürd xalqı xarici istilalara qarşı mübarizə apararaq, XI-XIII əsrlərdə böyük tayfa imperiyası yaratdılar. «Şərəfnamə» də deyildiyinə görə həmin dövrdə Diyarbəkirkir, Cəzirə, Dinəvər, Şəhrzur¹⁷, Luristan və daha sonralar Şam, Misir və Fars əyalətlərində kürd sülalələri müstəqil hökumət təşkil etmişlər (76, 19-60).

Qeyd olunan bu hökumətlərdən başqa, o zaman 46-ya qədər böyük və xırda əmirliklər var idi.

İstər o dövrdə və istərsə də XVI əsrin əvvəllərində kürd tayfaları arasında torpaq mülkiyyətinin və əmirlik hüququnun irsi yol ilə nəsilədən nəslə keçməsi Kürdüstanın xırda-xırda feodallıqlara bölünməsinə səbəb olmuşdu ki, bu da özü-özlüyündə Kürdüstanın iqtisadi inkişafına mane olurdu. Kürd tayfa feodalları arasında əsrlər boyu davam edən müharibələr vahid mərkəzləşmiş Kürdüstanın yaradılmasına imkan vermədi. Beləliklə, kürd tayfaları tərəfindən yaranan tayfa imperiyası xarici hücumlar qarşısında özünü müdafiə etmək qüvvəsinə malik olmayıb tezliklə sıradan çıxdı və 1141-1172-ci illərdə Kürdüstan Səlcüqilər tərəfindən istila edildi.

Kürdüstan öz coğrafi mövqeyi və strateji əhəmiyyətinə görə Xarəzmşahların, Azərbaycan atabəylərinin və XIII əsrin ortalarında isə monqol istilalarına məruz qalmışdı.

Beləliklə, Bahar şəhəri əvvəlki əhəmiyyətini itirdi. XIV əsrin əvvəllərində Sultanabad *Cəm-Cəmal* şəhəri Kürdüstanın mərkəzi oldu. Monqol istilası dövründə müdaxiləçilər yenə də kürd xalqının ciddi müqavimətinə rast gəldilər. «Zəfərnəmə» və «Şərəfnamə» də qeyd edildiyinə görə Heqari əmiri İzzəddin Şirvan qalasında Teymurləng ordusuna qarşı inadlı müqavimət göstərmişdir (76, 90; 77, 422).

XV əsrin əvvəllərində Qaraqoyunlu hakimiyyəti başlandı. Foma Metsopski və Bidlisi göstərirlər ki, 1405-ci ildə Qaraqoyunlu Qara Yusif Bidlis əmiri Şəmsəddin pənah gətirmişdi və Əmir Şəmsəddin ona hər cəhətdən yardım göstərdi (41, 22). Bundan sonra Qara Yusif daha artıq qüvvə toplayıb bir sıra kürd vilayətlərini və Azərbaycanı işğal etdi. Onun ölümündən sonra Teymurun xələfi Mirzə Şahrux 1420-ci ildə Kürdüstanın bir sıra əmirliklərini özünə tabe etdi (108, 447-449).

Kürd xalqı üçün daha ağır dövr Ağqoyunlu hakimiyyəti ilə başlanmışdı. Bu hakimiyyətin ilk nümayəndəsi Bayəndur tayfasına mənsub olan Tur Əli bəy Ağqoyunlu XV əsrin əvvəllərində Teymurun istilalarında iştirak etdiyi üçün Teymur Diyarbəkirkir əyalətini¹⁸ tiyul şəklində ona vermişdi. Odur ki, Tur Əli Türkmən tayfasını həmin əyalətdə mərkəzləşdirdi.

(Ardı var)

(Əvvəli ötən sayımızda)

“Berdan” (buraxmaq) düzəltmə feili “dan, dayın” feili kimi dəyişir.

tək cəm

Min berda (ber neda) M e
berda (We ber neda)

Te berda (ber neda) W e
berda (ber neda)

Ewî (ewê) berda (ber neda)

Ewana berda (ber neda)

2. Tərzi hərəkət zərfləri çawa? (necə?) sualına cavab verir.

Məs: hêdî- hêdî (yavaş-yavaş), fesal (ehtiyatla), bi şabûn (sevincle), bi girî

(ağlaya-ağlaya), rind (yaxşı), baş (yaxşı), xirab (xarab, pis), bi zorê (güclə), bi hevaltî (dostcasına), bi cûrekî (birtəhər), bi hostatî (ustalıqla), bi ken (gülə- gülə), bi kel-bîn (həyəcanla), zû-zû (tez-tez) və s.

Təkst

Daristan (beşa II)

... Li bintara çiyê daristan xelas bû. Bepala çiyê gelleki bedew bû. Li her alf kulîlkên sor, zer, sipî, hêşîn hebûn. Berroja çiyê jî gellekî bedew bû. Wana ceweke biçûk dît. Şahîn got:

-Eva cew e. Lê çavkanî li jorê ye.

Ewana kêleka cewê ra berbi jorê çûn û gêhêştin kanîyê. Kanî çî kanî! Ava wê usa zela bû, usa sar bû! Zarokan bi kulman ji kanîyê av vexwarin. Bendava çiyê gelleki bilind bû. Li wir çend belekîyên berfê hebûn. Belekî li berroja çiyê nîbûn. Ewana li alîyê din bûn. Alîyê din sar bû. Îdî berî êvarê bû. Zarok westîyan. Ewana vegeyîyan. Vê demê ber wana ra kêrwîşkek revî. Ewana sekinîn û kenîyan. Paşê zarok gişk ji nava daristanê derketin û hatin gund.

Ferheng 13

1. şên -abad

2. ber- qabağında, qarşısında

3. rind - yaxşı, qəşəng

4. bintar(f,-a)- aşağı, ətək

5. bintara çiyê- dağın ətəyində

6. kulm(f-a)- 1.ovuc 2. yumluq

7. bi kulman - ovucları ilə

8. cew(f,-a)- arx

9. vexwarin - içmək

10. bendav(f,-a)- zirvə

11. berroj- güney

12. alî (m,-yê)- tərəf

13. alîyê din - o biri tərəf

14. xirab- pis

15. xelas bûyîn- qurtarmaq

16. kanî (f,-ya)- bulaq

17. çavkanî (f,-ya)- bulaq gözü

18. belekî(m,-yê) - qışdan dağlarda çuxur yerlərdə yığılıb qalmış qar

19. westîyan- yorulmaq

20. vegeyîyan- geri dönmək

21. bepala çiyê- dağın döşündə

22. nava- arasında

23. zela- şəffaf

24. hêdî- hêdî-yavaş-yavaş

25. fesal- asta, ehtiyatla

26. bi şabûn- sevincle

27. bi zorê- güclə

28. bi hevaltî- dostcasına

29. bi curekî- birtəhər

30. bi ken-gülə- gülə

31. bi hostatî- ustalıqla

32. bi kel- bin - həyəcanla

33. kêleka (f,-a) - tərəf,yan

34. tê derxistin- guman etmək

35. av dan - suvarmaq

36. roda berdan- axıtmaq

37. ber(xwe)ketin - darıxmaq

38. cî girtin- yer tutmaq

39. cîwar kirin - yerləşdirmək

40. cîwar bûyîn- yerləşmək

41. sar kirin -soyutmaq

42. sar buyîn- soyumaq

43. daxistin- endirmək

44. beşder bûyîn-

45. iştirak etmək

Qeyd: Kürd ədəbi dilində ayların adları belədir: Kanûna paşîn (yanvar), sibat (fevral), adar (mart), nîsan (aprel), gulan (may), hezîran (iyun), tîrmeh (iyul), tebax (avqust), ilon (sentyabr), çirfya pêşiyê (oktyabr), çirfya paşiyê (noyabr), kanûna pêşîn (dekabr)

Çalışmalar

1. Mətdə altından xətt çəkilmiş sözlərə suallar verin.

1. Li bintara çiyê daristan xelas bû. Li ku daristan xelas bû?

2. Bepala çiyê gelleki bedew bû.-----

3. Li her alf kulîlkên sor, zer, sipî, hêşîn hebûn.-----

4. Wana ceweke biçûk dît.-----

5. Ewana kêleka cewê ra berbi jorê çûn.-----

6. Zarokan bi kulman ji kanîyê av vexwarin.-----

7. Paşê zarok gişk ji nava daristanê derketin û hatin gund.-----

2. Boş buraxılmış yerlərə bi hevaltî, bi kel-bin, bi hostatî, hêdî-hêdî, bi şabûn, fesal tərzi hərəkət zərflərini əlavə edin.

1. Zarok ... bi hev ra çûn. 2. Ewan ser pirê ra derbaz bûn. 3. Kewrîşk rex

wan ra revî. 4. Em ji gund dur diketin. 5. Dayikê.... zarokên xwe mize kirin. 6. Jinikê bersiva pirsan da.

3. Vegeyîyan, westîyan, rê ketin, biryar kirin feillərini keçmiş sadə zamanda yazın.

Ez vegeyîyam Ez westîyam
Ez rê ketim Min biryar kir
Tu vegeyîyayî Tu westîya...

Tu rêketî Te biryar kir
Ew(a) vegeyîya Tu...

Tu... Ewî(ewê)
biryar kir

Em vegeyîyan Em...
Em... Me...

Hûn ... Hûn...
Hûn... We...

Ewana.... Ewana...
Ewana... Ewana...

4. Cümlələri tərcümə edin

1. Me xanîk ava kir. Biz bir bina tikdik.

2. Me xanîkî nû ava kir.

3. Mala me li wir cîwar bû....

4. Me li jorê mize kir.....

5. Em ji bajêr derketin.

5. Lazım olan yerdə sonluqlar yazın.

1. Min ew sêva xwar. Min ewan sêvana xwar ...

2. Te ew pirtûk xwend. Te ewan

pirtûkana xwend...

3. Me ew dît. - Me ewana dît....

4. Ewî namek şand. -Ewî du name şand....

5. Ewê nanek pet.- Ewê çend nan pet....

Təkrar üçün çalışmalar

1. Nümunələrə uyğun söz birləşmələri düzəldin və tərcümə edin.

1. Eva peyva - evan peyvana.

2. Eva pire - evan pir.... -----

3. Eva mêr...- evan mer.... -----

4. Ewa daristan... - ewan daristan.... -----

5. Ewa çiya - ewan çiya.... -----

6. Ewa rêya - ewan rêya.... ----

2. Lazım olan yerə səkilçi əlavə edib cümlələri tamamlayın.

1. Eva peyva xwaş e. E v a n peyvana xwaş in.

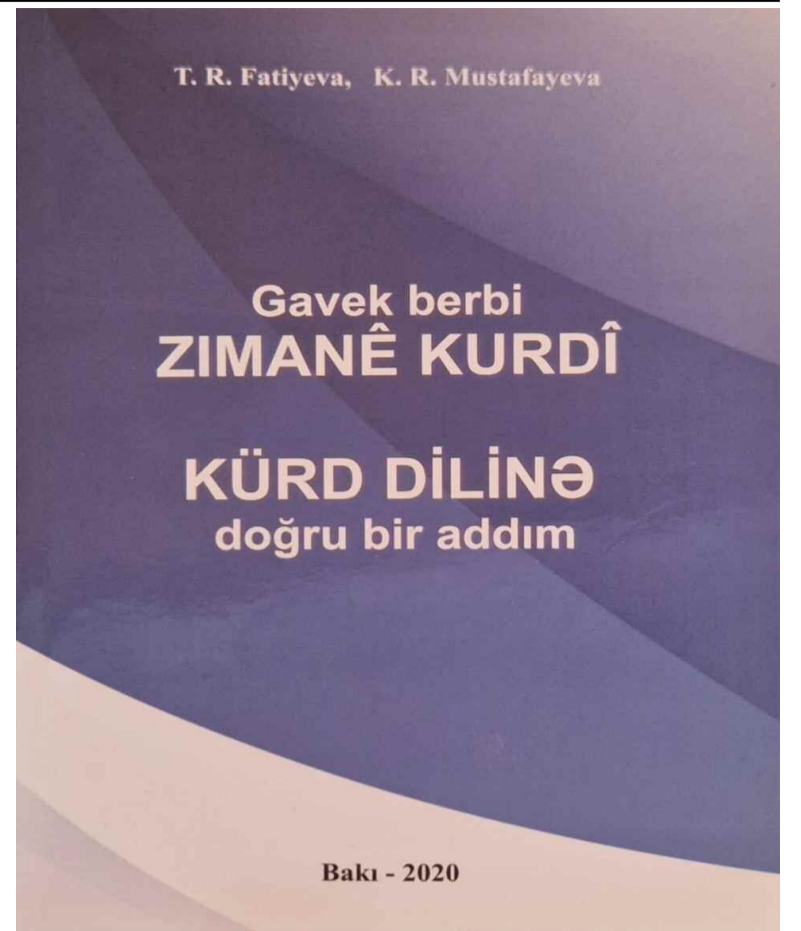
2. Ewa rê.... dūr.... E w a n rê.... dūr....

3. Eva zinar... bilind... E v a n zinar... bilind....

4. Ewa newal.... kūr ... E w a n newal.... kūr....

5. Eva şewl... dirêj.... E v a n şewl.... dirêj....

Gavek berbi Zimanê Kurdî KURD dilinə doğru bir addım

zaman kökünün düzəlməsinə görə feillər qaydalı və qaydasız feillərə bölünür.

A. Qaydalı feillərin indiki zaman kökü keçmiş zaman kökündən iki üsulla düzəlir.

1. Əgər feilin keçmiş zaman kökü -and sonluğu ilə bitərsə, indiki zaman kökündə -and sonluğu -in ilə əvəz edilir.

Məs:

Məsdər

Şewitandin (yandırmaq) Keçmiş zaman kökü şewitand İndiki zaman kökü şewitîn kelandin (qaynatmaq) keland kelîn vegeandin (qaytarmaq) vegeand vegeand hejandin (yırğalamaq) hejand hejîn xwandin (oxumaq) xwand xwîn

çêrandin (otarmaq) çêrand çêrîn Barandin (yağdırmaq) barand barîn

Revandin (qaçırmaq) revand revîn

Xurandin (qaşımaq) xurand xurîn

2. Feilin keçmiş zamanın kökü -î, -a, -fya -iya səsleri ilə bitərsə, feilin indiki zaman kökünü düzəldən zaman bu səsler düşür qalan hissə feilin indiki zaman kökünə bərabər olur.

Məs:

Məsdər Keçmiş zaman kökü İndiki zaman kökü Xebitîn (işləmək) xebitî xebit

Reqisîn-(rəqs etmək) reqisî reqis Revîn (qaçmaq) revî

rev Hêran (üyütmək) hêra hêr barîn (yağmaq) barî

bar Kolan (qazmaq) kola kol Sitiran (mahni oxumaq) sitira

sitir Kenîyan (gülmək) kenîya ken Gerîyan (axtarmaq) gerîya

ger Şimitîn (sürüşmək) şimitî şimit

B. Qaydasız feillərin indiki

zaman kökü feilin sonundakı samit və sait dəyişmə- lərinə görə bölünür.

1. Əgər feilin keçmiş zaman kökü -st samit birləşməsi ilə bitərsə, o zama[tî] səsi

atılır və sondakı kar [s] cingiltili [z] ilə əvəz edilir.

Məsdər

Gestin (dişləmək) Keçmiş zaman kökü

gest İndiki zaman kökü gez

Lîstin (oynamaq)

Xwastin (istəmək) Bihîstin (eşitmək) Alastin (yalamaq) lîst

xwast bihîst alast lîz

xwaz bihîz alêz

İstisna: ristîn (əyirmək) xistin(salmaq)

rist xist

rêş

x

2. Əgər feilin keçmiş zamanının kökündə -şt samit sonluğu varsa, o zaman [t] səsi atılır. [ş] səsi bəzi feillərin indiki zaman kökündə qalır, bəzi feillərdə isə [j] sə- sinə keçir.

Feilin kökündə [a] səsi varsa, [ê] səsine keçir.

Məs:

Məsdər Keçmiş zaman kökü İndiki zaman kökü

Qelaştin (çıarmaq) Givaştin (sıxmaq) Gihêştin (çatmaq) Kuştin (öldürmək) qelaşt

givaşt gihêşt kuşt qelêş

givêş gihêj kuj

İstisnalar: Hîştin(qoymaq) hîşt hêl

Şûştin (yumaq) şûşt

şo

Firotin (satmaq) firot firos

3. Əgər keçmiş zaman kökü -art hərf birləşməsi ilə bitərsə, feilin indiki zaman

Ardı var

Nazım planı yenilenen Erbil "en cazip" şehir olacak

Kürdistan Bölgesi Belediyeler ve Turizm Bakanlığı, nazım Bakanlığı ile diğer ilgili devlet

planının hayata geçmesiyle Erbil'in en cazip şehir haline geleceğini bildirdi.

Belediyeler ve Turizm Bakanı Sasan Avni, bugün (11 Ağustos) Erbil nazım planının değiştirilmesinin nihai raporunun hazırlanmasına ilişkin Ortak Koordinasyon Komitesinin altıncı toplantısına başkanlık etti.

Bakanlığın açıklamasına göre

toplantıda, Belediyeler ve Turizm Bakanlığı ile diğer ilgili devlet

kurumlarının nihai rapora ilişkin yorumlarını sunabilmesi amacıyla tüm yönleriyle analiz edilen, Erbil Nazım Planının (2050) değiştirilmesine ilişkin nihai rapor taslağı sunuldu. Açıklamada, yeni nazım planının hayata geçmesiyle Erbil'in en cazip şehir haline geleceği ifade edildi.

Bakan Avni açıklamasında, "Revize edilen Erbil Master Planı

üzerinde iki yıl süren çalışmaların ardından Ortak Kriz Koordinasyon Merkezi Yüksek Komitesinin altıncı toplantısını bugün gerçekleştiriyoruz ve Erbil Master Planı çalışmalarını birkaç ay içinde tamamlanacak. Erbil'in yeni bir nazım planı olacak ve Erbil'in yeniden imar süreci bu nazım planı ışığında hayata geçirilecek." dedi.

Sasan Avni, iki yıl boyunca proje üzerinde çalışan Belediyeler ve Turizm Bakanlığı ekiplerine ve ilgili bakanlıklara teşekkür ederek, projenin başarısına etkin bir şekilde katkıda olduklarını söyledi.

Belediyeler ve Turizm Bakanı, JICA ve Japon hükümetine, Kürdistan Bölgesi Hükümeti ile Belediyeler ve Turizm Bakanlığına hizmet projeleri, danışmanlık, kurslar ve diğer birçok alanda verdikleri destek, koordinasyon ve yardımdan dolayı övgüde bulundu.

Sasan Avni, Erbil Nazım Planı Projesinin bilimsel çalışmalarının sonuçlarının önümüzdeki yıllarda Erbil'in her düzeyde gelişmesi ve genişlemesiyle birlikte görüleceğini vurguladı.

KDP'den Kerkük valisinin belirlenmesine ilişkin açıklama

KDP, Bağdat'ta İl Meclisi'nin bazı üyelerinin katılımıyla Kerkük valisi ile il meclis başkanının belirlenmesini "yasadışı, sorunlu ve doğru bir yöntem olmadığı"ni açıkladı. KDP, Bağdat'ta İl Meclisi'nin bazı üyelerinin katılımıyla Kerkük valisi ile il meclis başkanının belirlenmesini "yasadışı, sorunlu ve doğru bir yöntem olmadığı"ni açıkladı. Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) açıklamasında, Bağdat'ta düzenlenen il meclisi toplantısının "Tüm taraflara bilgi verilmeden, Türkmen temsilciler, bazı Arap ve KDP'nin yokluğunda yapıldığı kaydedildi.

10 Ağustos akşamı Bağdat'ta bir otelde Kerkük İl Meclisi'nin 5 YNK, 1 Hristiyan ve 3 Arap üyesinin katılımıyla düzenlenen toplantıda Kerkük Valisi olarak YNK'li Rebwar Taha'nın İl Meclisi

Başkanlığına Arap fraksiyonundan Muhammed Hafız'ın seçilmesinin yankıları sürüyor.

Irak Türkmen Cephesi ile Arap fraksiyonlar dün seçime tepki gösterirken KDP'nin tavrı merak ediliyordu.

KDP Sözcüsü Muhammed, bugün (12 Ağustos 2024 Pazartesi) Kerkük yerel yönetiminin kurulmasına ilişkin açıklamada bulundu. Kerkük yerel yönetiminin kurulmasına yönelik toplantı sonuçlarının Kerkük halkının gerçek iradesini yansıtmadığını belirten Muhammed, "Kerkük'teki tüm tarafların uygun bir çözüme ulaşması gerekiyor. Çünkü Kerkük'teki durum istisnai bir durum ve çözümünün de o şehrin halkının refahına, istikrarına ve refahına hizmet etmesi gerekiyor." dedi.

KDP'nin Arap ve Türkmenlerle yaptığı çeşitli toplantılarına değinen KDP Sözcüsü Muhammed, "Başkan (Mesud) Barzani ile 4 Ağustos 2024'te tüm Arap ve Türkmen temsilcilerin katılımıyla yapılan son toplantıda, çözümlerin Kerkük'teki tüm toplulukların haklarına dayalı ve ulusal uzlaşma çerçevesinde olması gerektiği vurgulandı. Başkan Barzani'nin görüşü, tüm tarafların kabul edeceği Kürt ve tarafsız bir valinin atanması yönündeydi.

Sonuçta Kerkük valisinin atanması konusunda dönüşümlü valilik modeli üzerinde mutabakata varıldı. Her iki taraf da valinin ilk kez kendilerinden olmasını isterken, Başkan Batzani valinin ilk kez Kürt olması konusunda ısrar etti. Başkan Barzani ayrıca ilk kez valinin tarafsız bir Kürt olmaması şartını kabul etmemeleri halinde Kürdistan Yurtseverler Partisi (YNK) ile anlaşmalarını istedi ancak taraflar valinin atanması konusunda YNK ile anlaşmayı reddetti.

Sonrasında birkaç toplantı daha yapıldı, ancak her seferinde valinin atanması için salt çoğunluk sağlanamadı."

KDP Sözcüsü Muhammed, 10 Ağustos 2024 tarihinde Bağdat'ın Reşid Otelinde Kerkük'ün idari yönetiminin kurulması için yapılan toplantının hukuka aykırı, sorunlu olduğunu ve doğru temellere dayanmadığına vurgu yaparak, "Yapılanların Kerkük'ün sorunlarının aşılmasında doğru çözüm olamayacağına inanıyoruz. Kentin sorunlarının çözülmesi, Kerkük halkının acılarının dindirilmesi pazarlıklarla ve siyasi oyunlarla yapılamaz. Çözüm, tarafları ötekileştirmeden, herkesin Kerkük'ün yönetimine katılmasıdır." ifadelerini kullandı.

KÜRDLER TBİLİSİDƏ KONFRANS KEÇİRƏCƏK

16 avqust tarixlərində Gürcüstanın paytaxtı Tbilisi şəhərində Qafqaz Kürdlərinin I Elmi-

Praktiki Konfransı keçiriləcək. Konfrans 2 gün davam edəcək. Konfransda əsasən Qafqaz kürdlərinin keçmişi, bu günü və gələcək perspektivləri müzakirə ediləcək. Təşkilatçılar "Ronahi" Gürcüstan Kürdləri Assosiasiyası, Mədəniyyətlərərarası Əməkdaşlıq Akademiyası və Qafqaz Kürd İnstitutudur.Konfransa Kürd Media Mərkəzi də dəvət alıb. Azərbaycanlı Kürd Media Mərkəzinin təsisçi direktoru İbrahim Əliyevin, "Ronahi" Kürd Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Zabit Məmmədovun, eləcə də digər fəallərin iştirakı gözlənilir.

Sudani'den Ezidilərə arsa ve konut kredisi sağlanması için talimat

Irak Başbakanı Muhammed Şiya Es-Sudani, IŞİD'in 2014'teki saldırıları sonucunda mağdur

olan ve mağduriyetleri bugüne kadar giderilmeyen Ezidilere arsa ve konut kredisi sağlanması için talimat verdi.

Irak Başbakanlık Ofisi, Planlama, Maliye, İmar ve İskan Bakanlıkları ile Merkez Bankası ve Musul Valiliği'ne gönderdiği yazıda, demografik değişikliğe yol açmadan Irak'ın çeşitli bakanlıklarında devlet memuru olarak çalışan Ezidiler ile diğer Ezidi vatandaşlara mağduriyetlerinin giderilmesi için arsa ve konut kredisi sağlanması talimatını verdi. Rûdaw'a konuşan Irak Başbakanı'nın Ezidilerden Sorumlu Danışmanı Xelef Şengali, ilgili yazının kendilerine de ulaştığını ve kararın çok önemli olduğunu söyledi. Xelef Şengali, "Son 50 yılda böyle bir karar alınmadı" dedi. Karara göre, İçişleri, Eğitim, Sağlık, Belediyeler ve diğer bakanlık çalışanlarının yanı sıra şehit, kaçırılan ve kaçırılanların yakınları arsa ve konut kredisinden yararlanacak. Sudani, ilgili kurumlara gönderdiği yazıda, gerekli çalışmaların başlatılmasını ve bölgede demografik değişikliğe yol açmadan haritalama işleminin yapılmasını istedi.

Xelef Şengali, Ezidilerin arsa ve konut kredisinden yararlanması kararının, Irak Başbakanı tarafından IŞİD'in Ezidilere yönelik soykırımının 10. yıl dönümü nedeniyle alındığını belirtti.

İran, Kürdistan Bölgesi sınırında askeri tatbikat başlattı

Tahran yönetimi ile İsrail ve ABD arasındaki gerilim sürerken, İran Devrim Muhafızları Ordusu, Kürdistan Bölgesi sınırı yakınlarında tatbikat başlattığını duyurdu.

İran resmi ajansı IRNA'nın haberine göre, Rojhilat'ın Kirmanşan şehrine bağlı Kasr-ı Şirin ilçesinde Devrim Muhafızları Ordusu tarafından başlatılan tatbikat, "silahlı kuvvetlerin savaşa hazır olma düzeyini artırmak" amacıyla yapılıyor.

Tatbikat, 13 Ağustos'a kadar devam edecek.

İsrail'in, Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta Hizbullah'ın üst düzey komutanlarından Fuad Şükür'e düzenlediği hava saldırısının ardından Hamas'ın Siyasi Büro Başkanı İsmail Haniye'nin Tahran'da suikasta uğramasıyla bölgede tansiyon yükselmişti. Haniye suikastından İsrail'i sorumlu tutan İran ve Lübnan Hizbullahı'ndan Tel Aviv'e misilleme tehdidi gelmişti.

SIRRI SAKIK'TAN SERT TEPKİ: İHANETÇİSİN, AHLAKLI OL

Avkevir Belediye Eşbaşkanı odakların yönlendirmesi ve kendi Mehmet Ali Budak'ın istifasına dair bireysel çıkarları doğrultusunda ahl-

yapılan açıklamada konuşan DEM Partili Sırrı Sakık, "Sen halkın oylarıyla seçildin ama bu halkı ihbar ettin, ihanet ettin. Bu halkın içine nasıl çıkacaksın?" dedi.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) Ağır İl Örgütü, Avkevir (Taşlıçay) ilçesi Belediye Eşbaşkanı Mehmet Ali Budak'ın partiden istifa etmesine dair ilçe binası önünde açıklama yaptı. Açıklamada "Bimire İxanet" ve "Hevsrokati xeta me ya sor e" dövizleri taşınırken, sık sık "Bimire ixanet" sloganları atıldı. Açıklamaya DEM Parti Ağır milletvekillerinin yanı sıra yüzlerce yurttaş katıldı. Açıklamanın yapılacağı saatte belediye anonsu çalıştırılırken, yurttaşlar yapılmak istenen provokasyona alkışlarla tepki gösterdi.

Kitle adına açıklama yapan DEM Parti Avkevir İlçe Eşbaşkanı Faruk Tekgöl, "Adaylık sürecinde bu zat partinin bütün hassasiyetlerine uyacağına, eş bakanlık sistemini kabul ettiğine, partinin ahlaki değerlerine ve yönetim anlayışına bağlı kalacağına namusu ve şerefi üzerine yemin etmiştir. Budak seçildikten sonra kirli

ki olmayan davranışlara girişmiştir. DEM Parti'nin belediyecilik anlayışını kendi şahsi çıkar ve menfaatlerine engel gördüğü için farklı arayışlara girmiştir" dedi.

Tekgöl, Budak'ın seçimden sonra ilk icraatının halkı birbirine düşürmeye yönelik olduğunu söyleyerek, DEM Parti'den kopmak için sinsi oyunlara başvurduğunu söyledi. Tekgöl, "Eşbaşkanlık sistemini kabul etmediği için kendi yönlendirmesiyle kardeşleri tarafından eşbaşkanımız Sayın Cemile Duman'ı ölümlü tehdit etme hadsizliğinde bulunmuştur. Ayrıca vatandaşlara belediyeden hizmet alma şartını kendi iş yerlerinden alışveriş yapmaya bağlamıştır. Halktan gelen yoğun şikayetler üzerine çözüm bulmak için kendisine yapılan istişareler sonuç vermemiştir. Söz konusu açıklamasında partimize karşı yersiz itham ve iftiralara yer vermiştir. İçeriğine ve kullanılan ifadelerle baktığımızda açıklamanın kimler tarafından ve hangi niyetlerle yazıldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu şahsın bu açıklamayı yazacak kapasitede olmadığı tüm Taşlıçay halkı tarafın-

dan bilinmektedir" diye kaydedildi.

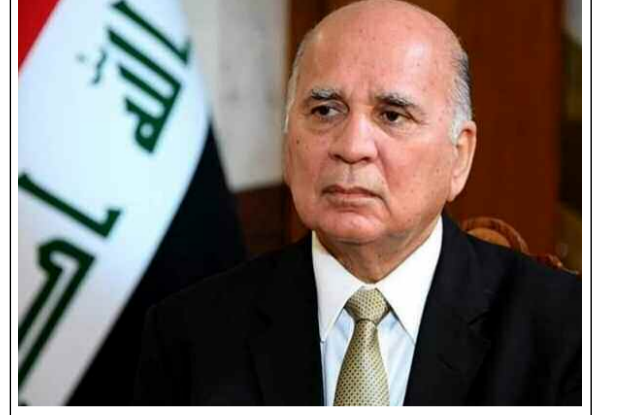
İlçe örgütü olarak bu durumu ön göremedikleri için halktan özür dileyen Tekgöl, "Halkımıza özeleştirimizi veriyoruz. Bundan sonraki süreçte korkuya, baskıya, tehditlere ve boyun eğenlere karşı bulunduğumuz her alanda direnmeye devam edeceğiz. Eşbaşkanlık sistemini reddederek kadın özgürlüğünü zihninde ve kalbinde zerre kadar hissetmeyen bu kişiyi partimizden aday gösterdiğimiz için başta Taşlıçay halkı olmak üzere tüm halkımızdan özür diliyoruz. Bundan sonraki süreçte belediye meclisimiz ve il-ilçe örgütlerimizle birlikte Taşlıçay'da mücadelemize devam edeceğiz. Korkuya, baskıya ve tehditlere boyun eğenlere karşı bulunduğumuz her alanda direnmeye devam edeceğiz. Halkımızın kazanımlarını koruyacağımızın ve büyüteceğimizin sözünü bir kez daha yineliyoruz" şeklinde konuştu.

Ardından konuşan DEM Parti Ağır Milletvekili Sırrı Sakık, büyük bir emekle seçimlerden zaferle çıktıklarını hatırlatarak, "Bu halkın oylarıyla seçildin ama bu halkı ihbar ettin ve ihanet ettin. Sen bu halkın içine nasıl çıkacaksın? Sen ve ağababaların bizi iyi tanıyor. Sende ahlak ve vicdan varsa istifa edersin. 3 belediyeyi aldık bu belediyelerle halkımızın hizmetindeyiz. Seçimden önce, 'Ben Şêx Seîd, Seyid Rıza torunuyum' diyordun ama bugün ihanetin oğlusun ve öyle anılacaksın" diye konuştu.

Milletvekili Necla Demir, "Kadın iradesini tanımayanları biz de tanımayız. Sadece Avkevir'e ihanet etmedin aynı zamanda burada yaşayan bütün halklara ihanet ettin" dedi. Milletvekili Heval Bozdağ ise, "Toplumsal bilinçten yoksun bir kişi halkın iradesini gasp etti. Bu ihanetini mahalle mahalle, sokak sokak, ev ev dolaşarak suratına vuracağız" dedi. Açıklama alkışlarla son buldu.

Fuad Hüseyin'den, Türkiye-Irak askeri operasyonlarına ilişkin açıklama

Irak Dışişleri Bakanı Fuad Hüseyin, Türkiye ile Irak topraklarında askeri operasyonlara izin ver-

ilmesi konusunda herhangi bir anlaşmaya varılmadığını söyledi.

Fuad Hüseyin, Bağdat ile Ankara'nın Türk ordusunun Irak'a girişi konusunda herhangi bir anlaşmaya vardığı yönündeki iddiaları reddetti.

1980'lerin başında Irak Hükümeti ile Türkiye arasında bir mutabakat zaptının imzalandığını anımsatan Hüseyin, "Mutabakata göre Türk tarafı, operasyonun amacını önceden Irak tarafına bildirmek şartıyla Irak topraklarında 5 kilometre derinlikte 72 saat süreyle operasyon gerçekleştirebilecek. Ancak halihazırda Türkiye ile Irak arasında herhangi bir anlaşma söz konusu değil." dedi.

Bölgedeki gerilim ve İran'ın İsrail'e yönelik tehditlerine ilişkin olarak Hüseyin, "Bölge şu anda savaş halinde ve durumun tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Bölgede bölgesel ve küresel alanlara bölünmüş birçok çatışma alanı mevcut, bu da bölgenin ateş çemberine düşmesine neden oldu." değerlendirmesinde bulundu.

İran ile ABD arasındaki gerilimin artmasının Irak'taki durumu doğrudan etkileyeceğini belirten Bakan Hüseyin, "Bölgesel güvenlik ve istikrar iç içedir. Bir Orta Doğu ülkesinde yaşanan karışıklık diğer ülkedeki durumu da etkiler." ifadesini kullandı.

Irak'ta Hamas karargahının açılması ya da liderlerinin ağırlanması yönünde resmi bir kararın olmadığını açıklayan Fuad Hüseyin, "Çünkü Irak, bölgesel çatışmaların çözüm meydanı olmayı kabul etmiyor." dedi. (K24)

Peşmerge Komutanı: IŞİD tehdidi devam ediyor

Peşmerge Güçleri Gwêr-Mehmur Cephesi Komutanı Sirwan Barzani, terör örgütü DAİŞ tehdidinin

devam ettiğini söyledi.

Komutan Sirwan Barzani, Gwêr-Mehmur'un özgürleştirilmesinin yıl dönümünde, Kürdistan24'e yaptığı açıklamada, IŞİD'in hareketlerinin devam ettiğini ve ciddi bir tehdit oluşturduğunu ifade etti.

IŞİD ideolojisinin geleceğe tehlikeli olduğuna dikkat çeken Sirwan Barzani, "IŞİD'le ideolojik ve askeri açıdan mücadele edilmeli. Özellikle güvenlik boşluklarının olduğu yerlerde sivilere ve güvenlik güçlerine saldırmayı planlıyor." dedi.

IŞİD mensuplarının Suriye'de serbest bırakılmasının Irak ve Kürdistan Bölgesi için tehdit oluşturacağına işaret eden Komutan Sirwan Barzani, "Bu, tüm bölgenin güvenliğini tehdit eden IŞİD hücrelerine moral veriyor." ifadesini kullandı.

Uluslararası koalisyonun 2014'te Peşmerge'ye verdiği desteği anımsatan Sirwan Barzani, "Koalisyonun özellikle Gwêr ve Mahmur'un özgürleştirilmesinde Peşmerge'ye verdiği destek unutulmamacak. ABD ve koalisyonun Peşmergeye destekleri devam ediyor." diye konuştu.

Dün (10 Ağustos 2024 Cumartesi) Gwêr-Mehmur'un IŞİD teröristlerinden temizlenmesinin üzerinden 10 yıl geçti.

'Rusya, Suriye'deki nüfuzunu Türkiye ile ilişkileri üzerinden güçlendirmek istiyor'

Uluslararası ilişkiler uzmanı Doç. Dr. İkbal Dürre, Rusya'nın bu süreçte Suriye'deki gücünü artırmak için Türkiye ile işbirliğini önemseyerek, bu işbirliğini geliştirmek istediğini vurguladı.

Uluslararası ilişkiler uzmanı Doç. Dr. İkbal Dürre Rûdaw TV'ninsunduğu 23.00 bültenine katılarak, Rusya'nın Suriye'deki stratejik hedeflerine dair önemli değerlendirmelerde bulundu.

Dürre, Rusya'nın Suriye'de hem askeri hem de ekonomik olarak büyük bir güç harcandığını belirterek, Ukrayna savaşı nedeniyle bu kaynaklara kendi topraklarında ihtiyaç duyduğunu ifade etti.

Dürre, Rusya'nın bu süreçte Suriye'deki gücünü artırmak için Türkiye ile işbirliğini önemseyerek, bu işbirliğini geliştirmek istediğini vurguladı.

Dürre'ye göre, Rusya'nın bu stratejisinin üç temel nedeni bulunuyor. İlk olarak, Rusya Suriye'de Türkiye ile Esad rejimini yakınlaştırarak, bölgede Türkiye'nin desteklediği gruplarla mücadelede enerji harcamak yerine, bu

enerjiyi Esad ile Türkiye arasındaki sorunları çözmeye yönlendirmeyi planlıyor. Böylece, Esad ile Türkiye'nin daha barışçıl bir ilişki içinde olması, Rusya'nın işine geliyor ve Moskova'nın Suriye'deki nüfuzunu artırıyor.

İkinci olarak, Doç. Dr. Dürre, Ortadoğu'daki artan gerginliklerin Rusya'nın stratejik hesaplarını etkilediğini belirtti. İran-İsrail geriliminin tırmanması durumunda, Suriye'nin büyük bir sorunla karşı karşıya kalabileceğini ifade eden Dürre, Suriye'nin Türkiye ile ilişkilerinin kötüleşmesinin hem Suriye'yi hem de Rusya'yı daha zor bir duruma sokabileceğine dikkat çekti. Bu nedenle, Rusya'nın bu dönemde Esad ile Erdoğan'ı barıştırmaya çalıştığını söyledi.

Üçüncü olarak, Rusya'nın Türkiye ile ABD arasındaki ilişkilerin çelişkilerinin artmasını istediğini belirten Dürre, Türkiye'nin Esad'a yakınlaşmasının, Türkiye-ABD ilişkilerinde sorunlara yol açacağını ve bu durumun da Rusya'nın işine geleceğini kaydetti. Dürre, ayrıca Rusya'nın Türkiye'nin İdlib'deki varlığını uzun vadede istemediğini, ancak Moskova'nın Ankara ile olan ticari ve stratejik ilişkilerinin önemi nedeniyle bu konuyu şimdilik ikinci plana attığını belirtti. Moskova, Türkiye'nin ABD'yle hareket etme olasılığını da dikkate alarak, Esad'ın Türkiye ile ilişkilerinde aceleci davranmamasını tavsiye ediyor. Son olarak, Doç. Dr. İkbal Dürre, Rusya'nın Suriye'de ABD'nin etkisini azaltmak için Kürtlerin Esad ile anlaşmasını istediğini, ancak bu hedefe ulaşmada şimdiye kadar başarılı olmadığını söyledi. Bu bağlamda, Rusya'nın Türkiye ile koordineli bir şekilde hareket etme çabalarını sürdürdüğünü belirtti. Dürre, Rusya'nın Türkiye ile ilişkilerini bozma riskine karşı daha dikkatli davrandığını ve bölgedeki gelişmelere göre stratejilerini şekillendirdiğini ifade ederek, bu karmaşık ilişkilerin Ortadoğu'da uzun vadeli etkileri olabileceğini vurguladı.

Kerkük İl Meclisi KDP Fraksiyonu: Vali seçimi prosedürleri hukuka aykırı

Kerkük İl Meclisi Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) üyeleri, Kerkük valisi, meclis

başkanı ve yerel yönetimini seçmek için yapılan toplantıdan haberdar olmadıklarını, dolayısıyla toplantıyı yasa dışı bulduklarını açıkladı. KDP Fraksiyonundan Hasan Mecid Reşid ve Şoxan Hasib Hüseyin, bugün (12 Ağustos 2024) kamuoyuna yönelik bir açıklama yayınladı. Açıklamada, "10 Ağustos'ta Kerkük İl Meclisi adına Bağdat'taki Reşid Otel'de bir toplantı düzenlendiği ve Kerkük İl Meclisi üyeleri olarak toplantıdan haberdar olmadıkları ayrıca bilgilendirilmedikleri" belirtildi. Meclisteki tüm tarafların bilgilendirilmemesi dolayısıyla, 2008 yılında değiştirilen 21 Sayılı Kanun'un 7. maddesine aykırı olan durumdan ötürü, toplantının yapılmasına ilişkin işlemlerin "hukuka aykırı" olduğu vurgulandı.

Açıklamada, Kerkük'te vali, meclis başkanı ve yerel yönetim seçim sürecinin hukuka uygun yürütülmesi çağırısı yapıldı.

Kerkük'ün idari yönetiminin kurulması için 10 Ağustos 2024 tarihinde, Bağdat'taki Reşid Otel'de KDP, Türkmen ve üç Arap meclis üyesinin katılımla bir toplantı gerçekleştirilmişti.

Toplantı kapsamında yapılan oylamada YNK'li Rebwar Taha valilik görevine seçilirken, il meclisi başkanlığına Araplardan Muhammed Hafız getirilmişti. Türkmenler ve KDP, Kerkük'te Kürt, Arap ve Türkmenler arasında dönüşümlü valilik modelini önermişti, ancak bu gerçekleşemedi.

Kerkük ve Irak'ın 14 ilinde il meclisi seçimleri 16 ve 18 Aralık 2023 tarihlerinde yapılmıştı. 2005 yılından bu yana il meclisi seçimlerinin yapılmadığı Kerkük'te, seçimler 18 yıl sonra sandık başına gitmişti.

Partilerin son seçimdeki sandalye sayıları şu şekilde:

- Kürtler: 7 sandalye (YNK 5, KDP 2)
- Araplar: 6 sandalye
- Türkmenler: 2 sandalye
- Hristiyanlara tahsis edilen 1 sandalye

KDP'den Kerkük vali seçim komplosuna dönük açıklama: "Kerkük halkının acı ve ızdırapları pazarlık konusu yapılamaz"

10 Ağustos akşamı Bağdat'ta bir otelde Kerkük İl Meclisi'nin 5 KYB, 1 Hristiyan ve 3 Arap üyesinin katılımıyla düzenlenen toplantıda Kerkük Valisi olarak KYB'li Rebwar Taha'nın İl Meclisi Başkanlığına Arap fraksiyonundan Muhammed Hafız'ın seçilmesinin yankıları sürüyor.

Irak Türkmen Cephesi ile Arap fraksiyonlar dün seçime tepki gösterirken KDP'nin tavrı merak ediliyordu.

KDP Sözcüsü Mahmud Muhammed imzası ile yapılan açıklamada Bağdat'ta yapılan toplantının yöntemi ve seçim biçimi eleştirildi.

KDP açıklamasında yerel seçimler ardından Kerkük'te seçim sonuçlarının "Halkın gerçek iradesini" yansıtmadığını açıkladıklarını ancak "Kerkük halkının kamu yararı açısından" bu durumun görmezden gelindiği kaydedildi.

"Seçim sonuçlarının Kerkük halkının gerçek iradesini yansıtmadığını söylemiştik"

Açıklamada şu ifadeler yer verildi:

"Kerkük'te yerel yönetimin oluşumuna, son değişiklik ve son gelişmelere ilişkin; Kerkük'te seçim sonuçlarının açıklanmasının hemen ardından sonuçların Kerkük halkının gerçek iradesini yansıtmadığı yönünde bir açıklama yaptık. Ancak Kerkük halkının kamu yararı açısından, kentteki durumu ve tüm siyasi süreci dikkate alarak bunu görmezden geldik. O tarihten bu yana Kerkük'te uygun bir çözüme ulaşmak için birçok çaba sarf edildi. Çünkü Kerkük'teki durum istisnai bir durum ve çözüm, o şehrin halkının refah ve istikrarına hizmet edecek olağanüstü bir çözüm olmalıdır."

"Geçmiş deneyimlerin tekrarlanmaması için tarafsız bir Kürt vali düşünülmüştü"

Söz konusu çabalar çerçevesinde Arap ve Türkmen tarafları çok sayıda toplantılar yapıldığı dile getirilen açıklamada şunlara yer verildi:

"Bu çabalar doğrultusunda Arap ve Türkmen partileriyle çeşitli toplantılar yapıldı. Başkan Barzani ile 4 Ağustos

2024'te tüm Arap ve Türkmen temsilcilerin katılımıyla yapılan son toplantı-

seferinde valinin atanması için yeterli çoğunluk sağlanmasına rağmen

da, çözümlerin Kerkük'teki tüm toplulukların haklarına dayalı ulusal uzlaşma ve uzlaşma temelinde olması gerektiği vurgulandı. Önceki deneyimlerin tekrarlanmaması gerektiği konusunda herkes hemfikir ve Başkanımız fikri, kazanan tüm tarafların kabul edeceği Kürt ve tarafsız bir valinin atanması yönündeydi. Görüşmelerde Kerkük Valisi'nin üçlü olması konusunda mutabakata varıldı."

"Başkan Barzani valinin Kürt olmasında ısrar etti"

KDP açıklamasında Başkan Barzani'nin 3'lü dönüşümlü valilik sisteminde ilk dönemde valinin Kürt olmasında ısrar ettiğini belirterek, "Her iki taraf da valinin ilk defa kendi cemaatinden olmasını talep ederken, Sayın Cumhurbaşkanı da valinin ilk defa Kürt olması konusunda ısrar etti. Başkan Barzani ayrıca ilk kez valinin tarafsız bir Kürt olmaması şartını kabul etmemeleri halinde KYB ile anlaşmalarını istedi ancak hepsi de valinin atanması konusunda KYB ile anlaşmayı reddetti" denildi.

Kerkük İl Meclis toplantılarında "yeterli yasal çoğunluk" sağlanmasına rağmen Irak Başbakanının konu ile ilgilendiği için adım atılmadığı belirtilen açıklamada "Bundan sonra birkaç toplantı daha yapıldı, her

Sayın Sudani'nin çabalarının ve arabuluculuğunun rolü dikkate alındı. Çünkü dosya onun elindeydi ve tarafları bir araya getirip Kerkük konusunda uygun bir çözüme ulaşmak için büyük çaba sarf etmişti" ifadeleri kullanıldı.

KDP en son Bağdat'ta Reşid Otel'de yapılan toplantıda izlenen yolun doğru olmadığı ve yasadışı olduğu belirtilerek şu ifadeler yer verdi:

"10 Ağustos Bağdat'ta Reşid Otelde yapılan Türkmen temsilcilerinin, bazı Arapların ve KDP'nin olmadığı bir toplantıda, tarafların haberi olmadan Kerkük Valisi ve yerel yönetimin belirlenmesi yasadışıdır, sorunludur ve doğru bir yol değildir. Yapılanların Kerkük'ün sorunlarının aşılmasında doğru çözüm olamayacağına inanıyoruz.

"Kerkük halkının acı ve ızdırapları pazarlık konusu yapılamaz"

Kentin sorunlarının çözülmesi, Kerkük halkının acı ve ızdıraplarının giderilmesi pazarlıklarla, duygularla, siyasi oyunlarla yapılamaz. Çözüm, tekelleştirmek ve ötekileştirmeye çalışmakla değil, Kerkük'ün yönetimine herkesin iyi niyetle, halka hizmet adına katılımıyla gerçekleştirilebilir."

PSK'den açıklama: Kürdistan Bölgesi'ni karıştırmak isteyen güçlere fırsat verilmemeli

Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK), Musul Mahkemesinin Şengal Kuvvetleri Komutanı Kasım Şeşo'nun "İslam'a hakaret ettiği" gerekçesiyle gözaltına alınması kararını vermesi üzerine yazılı açıklama yaptı.

Açıklamada bazı güçlerin Kürdistan Bölgesi'nde kardeşçe bir arada yaşama kültürünü sabote etmek istediği belirtilerek buna fırsat verilmemesi gerektiği kaydedildi.

Musul Mahkemesi'nin Şengal Kuvvetleri Komutanı Kasım Şeşo'nun "İslam'a hakaret ettiği" gerekçesiyle gözaltına alınması kararını vermesinin ardından bazı grupların Ezidilere saldıracağı haberlerinin yayılması üzerine Ezidi göçmenlerin buldukları kampları panikle terk etmeye sebep olduğunu ifade eden PSK, Kürdistan Hükümeti'nin duyarlı davranıp olaya müdahale etmesi ile paniğin yatıştığı belirtildi.

PSK'den yapılan "Kürdistan Bölgesi'nde huzur ve güvenin yıkılmasına yol verilmemeli" başlıklı açıklama şöyle:

"Musul Mahkemesi'nin Şengal Kuvvetleri Komutanı Kasım Şeşo'nun "İslam'a hakaret ettiği" gerekçesiyle gözaltına alınması kararını vermesi, Güney Kürdistan'da huzur ve güveni bozmak isteyen kesimleri harekete geçirdi.

Kasım Şeşo'nun yanlış anlaşıldığını söylemesine ve özür dilemesine rağmen, bir merkezden yönlendirildiği belli olan bazı odaklar, sosyal medyada, Müslümanların Şeşo'dan hesap sormak için, Cuma namazı sonrasında Ezidilerin bulunduğu kamplara saldıracakları haberlerini

yayıdılar.

Bu manipülatif haberlerden korkan bazı Êzidi aileleri Dihok ve Zaxo bölgesinde buldukları kampları terk ederek daha güvenli buldukları Sarya kampına gittiler, bir kısmı da Şengal'e döndüler.

Kürdistan Hükümeti'nin duyarlı davranıp olaya müdahale etmesi, "Kürdistan Bölgesi'nin sonsuza kadar barış içinde bir arada yaşama ve kardeşlik örneği olarak kalacağını herkese temin ederiz. Kürdistan Bölgesi vatandaşları, dini ve etnik topluluklarını kaosa sürüklemek ve tehdit etmek için hiçbir mazeret kabul edilmeyecektir" açıklamasını yapması üzerine, korku ve panikle yerlerine terkeden Êzidi ailelerin büyük bölümü eski yerlerine döndüler.

Êzidi Ruhani liderliği ve Kürdistan İslam Dini Alimler Birliği'nin, "bir demecinin yarattığı infiali dindirmek için" birlikte yaşama ve dinler arası saygıya vurgu yapmaları; İslam Dini Alimler Birliği Başkanı'nın "birlikte yaşama zarar verecek özellikle de kutsal İslam dinini hedef alacak her adımı biz çözmeye çalışacağız" demesi, İŞİD'in Ezidi Kürtlere yönelik 'terör eylemlerinin' İslam dini ile bağdaşmadığına vurgu yapması, vb. girişimler sonucunda ortam yatıştı.

Ama söz konusu kesimler özellikle de bazı radikal Kürd İslami grupların Êzidilere yönelik tehditleri devam ediyor.

Êzidilere yönelik tehdit ve karalamalar, Güney ve Batı Kürdistan'daki kazanımları ortadan kaldırmaya yönelik planının bir parçasıdır. Türkiye'nin Güney Ve Batı Kürdis-

tan'a yönelik saldırı ve işgal eylemlerinin artırması ve buralarda kalıcı üsler oluşturması, Batı Kürdistan'da BAAS rejimine bağlı bazı milis gruplarının Özerk Yönetimi'nin egemenliğindeki bazı bölgelere saldırması, Haniye'yi öldüren füzelerin Güney Kürdistan'dan ateşlendiği yönündeki propagandalar bu planın birer parçasıdır.

Güney ve Batı Kürdistan'ı güçlü kılan, dini ve etnik gururların barış birlikte yaşama kültürüne darbe vurmaya, güvensizlik ortamı yaratarak Kürdistan Bölgesi Hükümeti'ni zayıflatmaktadır.

Başta Güney Kürdistan Hükümeti olmak üzere, tüm yurtsever Kürd siyasi partileri, demokratik kitle örgütleriyle kurum ve kuruluşları, Güney Kürdistan'da farklılıkların korunarak birlikte yaşama kültürünün yaşaması için el ele verilmelidir."

Hoşyar Zêbarî: Qedexekirina 3 partiyên ser bi PKKê biryareke jîrane ye

Hoşyar Zêbarî biryara Desteya Dadwerî ya Komîsyona Hilbijartinan a Iraqê ya dûrxistina 3 par-

tiyên nêzîkî PKKê ji hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê, bi karekî rast û jîrane binav kir û got, ew her sê partî faktorên nearamî û tevliheviyê ne.

07.08.2024, Çar - 10:12

Endamê Desteya Kargêrî ya Polîtbyuroya Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) Hoşyar Zêbarî li ser tora civakî "X" nivîsî: "Biryara Desteya Dadwerî ya Komîsyona Bilind a Serbixwe ya Helbijartinan ji bo qedexekirina sê partiyên Kurdî yên ser bi PKKê ve di hilbijartinên Parlamentoya Kurdistanê de, rast û jîrane ye, ji ber ku ew bûne şaneyeke penceşêrê li Herêma Kurdistanê û Iraqê û ew faktora nearamî û tevliheviyê ne."

Desteya Dadwerî ya Hilbijartinan a Iraqê destpêka vê mehê de, biryara hilweşandina 3 partiyên siyasî derxist, ku tê gotin girêdayî Partiya Karkerên Kurdistanê ne ku li Iraqê qedexa ye.

Li ser daxwaza Ofîsa Karûbarên Partî û Rêxistinên Siyasî, Desteya Dadwerî ya Hilbijartinan a Iraqê biryar da ku partiyên (Azadiya Demokratîk a Êzidiyan, Bereya Têkoşîna Demokratîk û Tevergera Azadî) bên hilweşandin, navendên wan bên girtin û mal û milkên wan bên desteserkirin.

Ev daxwaz, li ser giliya Şewirmendê Asayîşa Niştîmanî ya Iraqê bûye, ji ber çalakiyên wan partiyên ser bi PKKê ya qedexekirî li Iraqê hatiye kirin.

Di biryara Desteya Dadwerî ya Hilbijartinan de hat gotin, piştî lêkolîna Ofîsa Karûbarên Partî û Rêxistinên Siyasî û zanyariyên dezgeha îstixbarata Iraqê, hat piştrastkirin ku pêwendiya wan aliyên bi PKKê re hene.

Li Girtîgeha Şirnexê Kurdî hat qedexekirin

Li Girtîgeha Şirnexê axaftina bi Kurdî ya bi telefonê li girtîyan hat qedexekirin.

Girtiyên li Girtîgeha Şirnexê bi rêya malbatên xwe ragihand ku rêveberiya girtîgehê axaftina bi Kurdî ya bi telefonê qedexa kiriye.

"Em dê komîsyonê bişînin"

Serokê Baroya Şirnexê Rojhat Dilsiz derbarê qedexekirina Kurdî de ji Rûdawê re axivî û got:

"Em ji qedexekirina zimanê Kurdî ji aliyê rêveberiya Girtîgeha Şirnexê ve agahdar in.

Em îro komîsyoneke ku ji 4-5 parêzeran pêk tê ava dikin û ev komîsyon dê sibe here girtîgehê û bi birêvebirî û girtîyan re hevdiñtinan bike."

Rojhat Dilsiz diyar kir ku komîsyon dê piştî lêkolînên li girtîgehê raporekê amade bike û bi raya giştî re parve bike.

Endamê Komîsyona Girtîgehan a Baroya Şirnexê Fadiil Tay ji Ajansa Mezopotamyayê (MA) re ragihand ku wî bi girtîyan re hevdiñtin kiriye û axaftina bi Kurdî ya bi telefonê hatiye qedexekirin.

Nêçîrvan Barzanî: Ez rêzê li têkoşîna Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê digirim

Nêçîrvan Barzanî, Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê pîroz kir.

Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê 48 sal berê hat damezrandin.

"Ez rêzê li xebat û têkoşîna Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê digirim"

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî ji bo salvegera damezirandina wê peyamek belav kir û got:

"Ez di vê salvegerê de rêzê li xebat û têkoşîna Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê û qurbanîyên wê yên di rêya azadiyê de digirim."

Nêçîrvan Barzanî diyar kir ku Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê di siyaseta Herêma Kurdistanê de bûye xwedîrol û got,

"Serkeftinê ji wan re dixwazim."

Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê sala 1976an bi navê Tevergera Sosyalîst a Kurdistanê hat damezrandin.

Heta niha 8 kongre kirine û xwe di bernameya xwe de wekî

"partiyêke niştîmanî û neteweyî" bi nav dike.

Kongreya 8an a Partiya Sosyal Demokrat a Kurdistanê 4ê Nîsana îsal hat lidarxistin û Mihemed Hacî Mehmûd bû serokê partiyê.

Hevgirtina Rewşenbîrên Rojavayê Kurdistanê konferansa xwe li dar xist

Çaremîn konferansa Hevgirtina Rewşenbîrên Rojavayê Kurdistanê (HRRK) li Bajarê Bochumê hate lidarxistin.

Piranya wan nivîskar gelek şanoger, nîgarkêş û rewşenbîrên ji Rojavayê Kurdistanê ji gelek bajarên Almaniyayê û Ewropayê li bajarê Bochumê kom bûn.

Nivîskar û romannivîs Helîm Yûsivê ku yek ji endamên komîteya amadekar a vê konfransê ye li ser pirsê "Piştî ku navenda HRRKyê ji bo Rojavayê Kurdistanê hatiye veguhastin, çima ew dixwazin li Ewropayê berde-wam bikin?" wiha got:

"Çima em vî karî dikin û ji bo çi HRRK ji bo Kurdan bi taybetî ez ji bo Rojavayê Kurdistanê giring dibînim?"

Ji ber ku valahiyeke gelekî mezin heye. Yek jê, dewleta me tune, dezgehên me tune.

Lê li aliyê din jî miletek heye ew millet jîndar e afirînerên wî miletî hene. Gelek kes hene di qada rewşenbîriyê ya wî miletî de çalak in û kar dikin.

HRRK ji bo wê yekê ye ji bo ku karibe bi platformeke hevbeş ji bo van kesên ku di vê qadê de kar dikin bînin cem hevdu."

"Divê em nêrînen însanan ku em li dijî wan in biparêzin"

Nivîskar Newaf Mîro li ser qezenc û kêmtir qezenciya van saziyan wiha anî ziman:

"Mixabin ez nikarim bibêjim vê

saziya hanê hewqasî kirine. Rast e çalakiyên wan di heta astekê hene lê ew jî tim bi sînor in.

Divê ev sînorên di nava wan însanan ku em li dijî nêrînen wan in, em karibin nêrînen wan biparêzin.

Wê wextê em dikarin bibin rewşenbîr. Gava ku em wisa nefikirin ji xwe em dê di wî sînorî de bimînin.

Ezê vegerim ser gotina (Ludwig) Wittgenstein 'Sînorê dinyaya me sînorê zimanê me ye, sînorê zimanê me sînorê dinyaya me ye.'

Sînor ji me dest pê dikin xerakirina sînoran jî ji me dest pê dike. Firehkirina sînoran jî di destê me de ye.

Ji sedemên diyar yên Rojavayê Kurdistanê û Sûriyeyê bi deh hezaran kes ji Rojava koçberî Ewropayê bûne ku di nav de şeydayên huner û ziman û

rewşenbîriyê hene.

"Divê em zimanê xwe û kultura biparêzin"

Yek ji wan Esma Hûrika ku koka wê ji Çiyayê Kurmênc û rojnamegerî li Şamê xwendî ye li ser pirsê "Ev sazî dikarin karwanê rewşenbîriya Kurdî li diyasporayê berdewam bikin?" wiha bersiv da:

"Em dibînin divê em zimanê xwe û kultura biparêzin di rêya ev saziyên ku çêdibin re.

Rola wan gelekê giring e, dihêlin ku kultura me hinda nebe piştî hewqas sal sîstem dixwest kultura me hinda bike."

Hevgirtina Rewşenbîrên Rojavayê Kurdistanê piştî 12 adara 2004an û bûyerên stadyûma yaneya Cîhadê ku bi serhildana Qamişloyê tê naskirin, rewşenbîrên Rojavayê Kurdistanê yên li Ewropa djîn, ava kir û sala 2015 navenda wê ji bo navxweya welatî veguhastine.

Bi dron êrîş li ser baregeheke Amerîkî li Heseke hate kirin

Bi dronekê êrîş li baregeheke hêzên Hevpeymaniya Navdewletî li bajarokê Rimêlanê yê ser bi parêzgeha Heseke ve hate kirin.

Rewangeha Sûrî bo Mafên Mirovan belav kir, îro 10ê Tîrmehê bi dronekê êrîş baregeha Xerab El-Cîr ya Hevpeymaniya Navdewletî li Rimêlanê hate kirin.

Amaje bi wê jî kir, dron di nava baregehê de kete xwarê, lê zanyarî derbarê kuştî û birîndaran de nehatin bidestxistin. Ji 19ê Cotmeha 2023an ve, piştî şerê Îsraîl û Hemaşê li Xezayê, bi dron û mûşekan êrîş li ser baregehên Amerîkî û Hevpeymaniya Navdewletî li Iraq û Sûriyê zêde bûn.

Li gorî amaran, ji 19ê Cotmeha 2023ê heta 25ê

Tîrmeha îsal, zêdetirî 170 caran êrîşî ser bingeş û hêzên Amerîkayê li Iraq, Sûriyê û Urdinê hatiye kirin.

Çavdêrê siyasî: YNKê ji bo posta parêzgarîyê tevahiya Kerkûkê ji dest da

Çavdêrê siyasî radigehîne, ew rêkeftina ku YNKê li gel Keldanî û yên wekî wê kirine, ji bo

salek û 4 mehane û piştî wê divê ew post ji wan Erebên ku li gel wan rêkeftine re bê radest kirin.

Çavdêrê siyasî Dr. Medhed Silêman, ji Bas-Newsê re ragehand, ew rêkeftina ku YNKê li gel Keldanî û yên wekî wê kirine, ji bo salek û 4 mehane û piştî wê divê ew post ji wan Erebên ku li gel wan rêkeftine re bê radest kirin, ev jî tê wê watê ku heta hilbijartinên encûmena parêzgehên Iraqê bêne kirin, ew post dê li aliyê Erebên. Herwaha got, "Berê şandekî li Pîrmamê serdana Serok Barzanî kir, ewa bû ku YNKê hezar û yek tomet avakir, ku PDKê li gel Erebên li hev kiriye, lê derket ku ew YNK ye ku li pey lihevkiyêke bi wî awayî ye û ya li Mûsilê kir, li Kerkûkê jî dubare kir."

Herwaha got, "YNKê dest ji xiyane 16'ê Cotmehê bernedaye, bîra me de ye ku Rêbwar Teha di dema hatina Milîsan a bo Kerkûkê li pêşiya milîsan ketibû, kesekî di wê astê de be, bêguman ti desthilatek nabe û heta xîreta wî nîne ew xirabkarên ku hatine Kerkûkê, yeka tenê jî ji wan derbixe."

Wî çavdêrî amaje bi wê jî da, ya ku tê dîtîn, YNKê tevahiya Kerkûkê li hember posta parêzgarîyê Kerkûkê winda kiriye û got, "Tiştê ku diyar e ew rêkeftin bi dizî hatiye kirin û dem dê îspat bike ya ku qewimî xiyane 16'ê Cotmehê de kir."

RSF: Li Tirkiyeyê di 10 salan de 131 rojnameger hatine girtin

Li gorî rapora Rojnamevanên Sînomenas (RSF), Li Tirkiyê û Bakurê Kurdistanê di nava 10 salan de

131 rojnamevan hatine girtin. Rêxistina Rojnamegerên Sînomenas (RSF) rapora xwe ya bîpêkirinê çapemeniyê yên 10 salên serdama Serokkomariya Recep Tayyîp Erdogan de eşkere kir.

Di raporê de behsa êriş û guvaşên di nava 10 salan de li ser rojnamegeran û medyayê çêbûne hatiye kirin. Li gorî amarên RSFyê belav kirîne, di nava 10 salan de li Tirkiyê û Bakurê Kurdistanê 131 rojnameger hatine girtin. Ji wan 77 rojnameger bi hînceta "Heqaret li Serokkomar kirine" hatine cezakerin û 5 rojnameger jî hatine kuştin. RSFyê bi bîr xist ku piştî derbeya leşkerî ya 15ê Tîrmeha 2016an rojnamegerên gelek rojnameyên wekî Ozgur Gundem, Cumhuriyet, Sozcu û Zamanê hatine girtin. RSFê di 2018an de Tirkiyeyê wekî "Girtîgeha herfî mezin rojnamegeran a cîhanê" bi nav kir. Her wiha di raporê de hat ragihandin ku di nava wê demê de rojnamegerên wekî Abdurrahman Gok, Tolga Şardan, Merdan Yanardag, Barış Pehlivan û Furkan Karabay di nav de gelek rojnameger bûne armanc. Her wiha di van 10 salên dawî de ji dema ku Recep Tayyîp Erdogan bûye serokkomarê Tirkiyeyê platform û medyayên civakî yên wekî Twitter, Wikipedia û Instagram hatine qedexekirin û sîno-darkirin.

Berdevkê PDKê daxuyaniyek belav kir

Berdevkê Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) Mehmûd Mihemed li ser destnîşankirina Parêzgar û Serokê Encûmena Parêzgeha Kerkûkê û dabeşkirina kursiyên îdarî li wî Kerkûkê daxuyaniyek belav kir.

Daxuyaniya Berdevkê PDKê wiha ye:

"Derbarê guhertin û pêşhatên dawî yên pêkanîna hikûmeta xwecihî ya Kerkûkê de, piştî ragihandina encamên hilbijartinên Kerkûkê, têbîniya me hebûn ku ew encam îradeya rastîn a xelkê Kerkûkê nîşan nade. Lê ji ber berjewendîya giştî ya xelkê Kerkûkê û bi berçavgirtina rewşa bajêr û hemû proseya siyasî, me çavên xwe girtin. Lê ji wê demê ve heta niha, gelek hewl hatine dayîn ku li Kerkûkê bigihin çareseriyêke guncayî, ji ber ku rewşa Kerkûkê rewşeke awarte ye û divê çareserî jî çareseriyêke awarte be ku xizmeta vejîn, aramî û xweşguzariya xelkê bajêr bike.

Di dirêjahîya wan hewlên ligel aliyên Ereb û Tirkmen ku hatine kirin. Di civîna dawî ya roja 04.08.2024an ligel Serok Barzanî ku bi amadebûna hemû nûnerên Ereb û Tirkmenan pêk hat, tekezî li ser wê yekê hat kirin ku çareserî li ser rêzgirtin ji mafên hemû pêkhatiyên Kerkûkê û di çarçoveya lihevkiyêna niştîmanî de be û hemû alî li ser wê hevber bûn ku ezmûnên berê dubare nebin û nerîna cenabê Serok Barzanî jî ew bû ku parêzgarê Kurd û bêalî were destnîşankirin, ku ji aliyê hemû partiyên serketî ve bê pejirandin. Di berdewamiya gotûbêjan de li ser wê yekê lihevkiyêna hate kirin ku Parêzgarê Kerkûkê sê alî be. Her aliyek daxwaz dikir ku yekem car parêzgar ji pêkhatiya wan be, lê cenabe Serok jî tekez kir ku pêwîst e yekem kert parêzgar Kurd be. Serok Barzanî herwiha daxwaz ji wan kir ku eger ne razî ne bi mercê ku cara yekem parêzgar kurdekî bêalî be, dikarin biçin ligel YNKê rêkeftinê bikin. Lê wan hemûyan red kir ku bi YNKê re li ser destnîşankirina parêzgar li hev

bikin. Piştê çend civînên din jî hatin kirin. Tevî ku hejmarê yasayî ji bo destnîşankirina parêzgar hertim

temam bû, lê rola hewldan û navbeynkariya birêz Sûdanî hat berçavgirtin, ji ber ku doz di destê wî de bû û wî hewlên mezin dabûn bo komkirina aliyan û gihîştina çareseriyêke guncayî ji bo Kerkûkê.

Tiştê ku roja 10ê Tebaxê li hotêla Reşîd a Bexdayê ji bo destnîşankirina Parêzgar û hikûmeta xwecihî ya Kerkûkê hatiye kirin, bîyî agahdarkirina hemû aliyan û nebûna nûnerên Tirkmen, hinek Ereb û PDKê bûye, ji ber wê jî ne yasayî ye, kêşe heye û ne dirust e. Tiştê hatî kirin ne çareseriyêke guncayî ye ji bo derbaskirina kêşeyên Kerkûkê.

Çareserkirin û nehiştina kêşeyên wî bajarî û dermankirina êş û azarên xelkê Kerkûkê bi muzayede, hest û îstikên siyasî nayê kirin. Çareserî ne yekdestdarî û ne hewla perawîzistîna aliyan e û divê her kes bi niyazpakî û ji bo xizmetkirina xelkê beşdarî birêvebirina Kerkûkê bibe.

Mehmûd Mihemed
Berdevkê PDKê
12.08.2024"

Mustefa Ozçelîk: Navê PWKê hatiye qebûl kirin, lê belê doza girtinê hîn jî berdewam e

Serokê Giştî yê Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) Mustafa Ozçelîk ragihand, navê Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) hatiye qebûl kirin, lê belê doza girtinê hîn jî berdewam e.

Serokê Giştî yê PWKê Mustafa Ozçelîk, îro 10.08.2024ê, li Teşkilata Amedê ya PWKyê, di civîneke çapemeniyê de, di derbarê prosedura fermî ya navê Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) û doza girtinê de agahdarîyên girîng da û tabelaya PWKyê hate darve kirin.

Nûnerên PSK, HAK-PAR, DDKD, DILKURD, Komeleya Şirneqîyan, Komeleya Şemrexê û gelek siyasetmedar û rwwşenbîrên kurd û rêvebir û endamên PWKyê beşdarî civîna çapemeniyê bûn.

Mustafa Ozçelîk di civîna çapemeniyê de got:

"PAK (Partiya Azadîya Kurdistanê) û TDK-TEVGERê (Tevgera Demokratîk a Kurdistanê) teva kesayetiyan serbixwe di 9-10ê îlona 2023an de li Diyarbekirê kongreya xwe ya yekîtiyê pêk anîn û di 10ê îlona 2023an de, Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) hate damezrandin.

Ji bo ku PWK weke partiyêke eşkere û qanûnî xebatên xwe bimeşîne, PAKê di 17ê îlona 2023an de, li Ankarayê di çavdêriya Lijneya Hilbijartinê ya Çankayayê kongreya xwe ya sêyemîn pêk anî. Di vê kongreya qanûnî de, Partiya Azadîya Kurdistanê (PAK) navê xwe weke Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) guherand.

Lê mixabin, Serozgerîya

Mehkemeya Bilind (Yargitay) nexwest wek fermî navê Partiya Welatparêzên Kurdistanê (PWK) qebûl bike, rê neda ku em li ser navê PWKyê kongreyên xwe yên bajar û navçeyan li dar bixin. Ji ber ku li gorî Qanûna partîyan, mafê her partiyekê heye ku, di kongreya xwe ya giştî de nav, bername, destûr û logoya partiyê biguherîne; ev helwesta Serdozgerê Yargitayê li dijî Qanûna Partîyan bû.

Parêzerên me, di vê derbarê de ji Yargitayê û ji Mehkemeya Qanûna Bingehîn re, name şandin da ku navê PWKyê bê qebûl kirin.

Piştî ku Serdozgerê Yargitayê di roja 16ê gulana 2024ê de hate guhertin; Serdozgerê Yargitayê yê nû, wek fermî li ser navê PWKyê ji me re name şand. Ev jî tê maneyê ku, guhertina navê partîya me hatiye qebûl kirin.

Me ji roja ku PWK hate damezrandin heta îro her bi navê PWKyê xebatên xwe meşand. Ji îro pêve jî, emê wek fermî hemû

tabelayên partîya xwe, bi navê PWKyê daliqîne.

PWK hem partiyêke meşrû, hem jî yasayî ye. PWK xwe weke rêxistînek bêîttîfîya sîvil pênase dike.

Helbete, her çi qas navê PWKyê hatibe qebûl kirin jî doza girtinê ya ku berê ji bo PAKê hatibû vekirin, nuha bi navê PWKyê dê berdewam bike.

Me heta îro di Mehkemeya Qanûna Bingehîn ya Cîmhûriyeta Tirkiyeyê de, bi kurdî û bi tirkî nav û bernameya partîya xwe parastîye û ji niha pê ve jî, emê her navê PWKyê û bernameya wê di mehkemeyê de biparêzin. Em dibêjin bila ev doza girtinê ji holê rabe û mafê me heye ku em hem wek partiyêke meşrû, hem jî wek partiyêke yasayî xebatên xwe bimeşînin; emê her li vî mafê xwe xwedî derkevin.

Ji aliyê Serdozgerê Yargitayê qebûlkirina navê PWKyê di têkoşîna doza azadîyê de, destkeftîneke hemû kurd û kurdistanîyan e û bila li gelê me pîroz be."

Çekdarên PYD'ê helbestvan Xemgîn Remo ji Dirbêsiyê desteserkir

Çekdarên Partiya Yekîtiya Demokrat helbestvanê Kurd Xemgîn Remo ji bajarê Dirbêsiyê yê

Rojava Kurdistanê revandin.

Li gor agahiyên, helbestvan Xemgîn ji roja sêşemî 6ê Tebaxa 2024an ve ji aliyê çekdarên Partiya Yekîtiya Demokrat ve hatiye gazîkirin û bi awayekî keyfî hatiye girtin û bi zorê di girtîgehên wê de hatiye ragirtin.

Hêjayî gotinê ku çekdarên Partiya Yekîtiya Demokrat bi darê zorê bi dehan çalakvan, pisporên ragihandinê û endamên Encûmena Niştmanîya kurd di nav wan de rojnamevan Bêrivan Îsmail binçav kirine.

Girtiyê siyasî yê Kurd hat îdamkirin

Girtiyê siyasî yê Kurd Riza Resayî ku di protestoyên ji ber kuştina Jîna Emîniyê de hatibû girtin, îro hat bidarvekirin.

Rêxistina Mafên Mirovan a Hengawê ragihand ku Riza Resayî yê 34 salî bi hinceta ku beşdarî xwepêşandanên protestokirina kuştina Jîna Emîniyê bûbû hat îdamkirin.

Riza Resayî bêtî ku malbata wî were agahdarkirin, roja 6ê Tîrmehê bi nepenî li girtîgeha Dîzoavayê ya li navenda Kirmanşanê hatiye îdamkirin.

Riza Resayî yê xelkê navçeya Sehneyê ya Kirmanşanê di çalakiyên Jin Jiyan Azadî yê ji ber protestokirina kuştina Jîna Emîniyê de hatibû girtin.

Biryara cezayê îdama Riza Resayî, du hefte beriya niha ji aliyê Dadgeha Bilind a Komara Îslamî ya Îranê ve hatibû erêkirin.

Li gorî çavkaniyê agahdar, îro sibehê navenda ewlehî malbata Resayî agahdar kiriye ku kurê wan hatiye bidarvekirin.

Herwiha hezên ewlehiyê hişyarî daxe malbatê ku mafê wan nîne termê wî li bajarê Sehneyê bi axê bispêrin. Cezayê îdamê li Riza Resayî, bi hinceta ku Serokê Îstixbarata Supaya Pasdaran a Sehneyê Nadir Beyramî kuştîye hatibû birîn.

Li gorî Rêxistina Mafên Mirovan a Hengawê, biryara îdamê di bin zexta serokê dezgeha dadweriyê de hatiye dayîn, bêtî ku delîl û belgeyên tawanê bîn pêşkêşkin.

Riza Resayî 24ê Çiriya Paşîna 2022yan li bajarê Kerecê ji aliyê hêzên hikûmetê ve hatibû girtin. Ew li Girtîgeha Dîzilavayê ya Kirmanşanê dihat girtin.

Erel: Em li dijî tecrîdê dengê xwe bilind bikin

Hevseroka TUHAY-DER'ê ya dewletê lêgerîna edalet û Amedê Yeter Erel diyar kir ku berxwedanê hîn xurttir dibe."

polîtîkayên tecrîdê civak û girtîgeh xistine bin bandora xwe û got: "Em li dijî tecrîdê û zilmê dengê xwe bilind bikin."

Hevseroka Amedê ya TUHAY-DER'ê Yeter Erel ragihand ku tecrîda li Îmraliyê tenê bi kesekî re sînardar nemaye, gelê Kurd xistiye bin bandora xwe.

Hevseroka Amedê ya TUHAY-DER'ê Erel ji ANF'ê re axivî û diyar kir ku dewlet bi tecrîdê re dixwaze îradeya siyasî ya gelê Kurd bişikîne û lêgerîna demokrasî û aştiya civakî têk bibe. Erel destnîşan kir ku ev îzolasyon di heman demê de ji bo muxalefeta demokratîk a li Tirkîyeyê û hêviyên aştiya civakî derbeyeke giran e.

Erel anî ziman ku tecrîd di nava civakê de travmayên kûr diafirîne û got: "Tecrîda li ser Abdullah Ocalan di nava beşeke mezin a gelê Kurd de dibe sedema hêrsê. Ev rewş ne tenê gelê Kurd, her wiha ji aliyê neyînî ve bandorê li beşên civakî yê di lêgerîna edaletê de ne, dike. Bi taybetî, di nava nişên ciwan de li dijî van polîtîkayên zordar ên

VEGUHERÎ NAVENDA ÊŞKENCEYÊ

Erel diyar kir ku polîtîkaya tecrîdê ya li Îmraliyê, li girtîgehên Tirkîyeyê hemûyan dibe sedema binpêkirina mafên mirovan û ev tişt got: "Şert û mercên girtîgehê her roja ku derbas dibe, hîn xirabtir dibe. Bi taybetî li ser girtiyên siyasî yê Kurd, zext zêde dibin. Mafên wan ên peywendiyê tê astengkirin û cezayên disiplinê yê kêfî zêde tîne pêkanîn. Rewşa girtiyên nexweş jî pir giran e. Mafê wan ê xizmeta tenduristiyê tê astengkirin. Gelek girtiyên nexweş ên di xeteriya jiyandê de ne terkî mirinê tîne kirin. Ji sala 2023'yan ve zêdeyî hezar û 600 girtiyên nexweş li girtîgehan e û ji van 600 di kategoriya nexweşên giran de ne. Ev şert û merc nîşan didin ku girtîgeh veguherîne navendên êşkenceyê."

BI BIRYARDARÎ TÊKOŞÎN TÊ DOMANDIN

Erel anî ziman ku îsal weke malbatên girtiyên û komele gelek çalakî û merasîm lidar xistin û wiha

pêde çû: "Di çarçoveya van çalakiyan de her hefte em li ber girtîgehan çalakiyên rûniştinê lidar dixin. Di serî de Kurdistan, li her çar aliyên Tirkîyeyê bi rengekî hemwext ev çalakî tîne lidarxistin. Ev çalakiyên me yê 'Deng bide azadiyê' ji bo rabûna tecrîda li ser Birêz Abdullah Ocalan û hemû girtiyên siyasî, ji bo bidawîbûna şert û mercên dermîrovî yê li girtîgehan dengê xurt û banga piştevaniyê ye. Rewşa girtiyên nexweş jî weke meseleyeke lezgîn li pêşberî me disekine. Em ê jî çalakiyên xwe bidomînin. Ji bo agahdarkirina raya giştî û di platformên neteweyî û navneteweyî de vê pirsgerêkê bixin rojevê, em têkoşîna xwe bi biryardarî bidomînin. Di vê pêvajoyê de alîkarî û piştevaniya gelê me, wê bibe ewlekariya herî girîng a vê têkoşîna edaletê."

ZILMEKE KU BANDORÊ LI ME HEMÛYAN DIKE

Erel xwest ku xwedî li têkoşîna edalet, aşî û mafên mirovan bê derketin û ev tişt got: "Polîtîkayên tecrîdê amûreke zilmê ye ku ne tenê kesekî yan jî civakekê, bandorê li me hemûyan dike. Divê em li dijî vê zilmê bisekinin û rûmeta mirovahiyê biparêzin. Em ji bo aşî, edalet û azadiyê bibin yek û dengê xwe bilind bikin. Em ji bîr nekin ku; bêdengmayîn, tê wateya hevkarîya zilmê. Ji bo ku her kes bibe parçeyekî vê têkoşînê û edalet pêk were, çî ji destê kê tê divê bike. Eger em bi hev re tevger bigerin, em ê rêya ku diçe azadî û aşiyê bikarin vebikin. Ez bang li gelê me û raya giştî ya navneteweyî hemûyan dikim; em li dijî tecrîdê û zilmê bi hev re têbikoşin û ji bo edalet û aşiyê dengê xwe bilind bikin."

Parêzgarê Kerkûkê hat hilbijartin

Endamê Encûmena endamên Yekîtiya Niştimanî ya Parêzgeriya Kerkûkê yê YNKyê Kurdistanê (YNK), endamekî

Rêbiwar Taha wekî parêzgarê Kerkûkê hat hilbijartin.

Piştî hilbijartinan bi 8 mehan Parêzgar û Serokê Encûmena Parêzgeha Kerkûkê hatin hilbijartin.

Peyamnêrê Rûdawê Zeyad Îsmail ragihand ku Encûmena Parêzgeha Kerkûkê îşev li Bexdayê li Otêla Rêşîd bi beşdariya 9 endamên encûmenê civiya.

Di civîna Encûmena Parêzgeha Kerkûkê de 5

Xiristiyanan û 3 endamên Erebeşdar bûn.

Zeyad Îsmail diyar kir ku di civîna de endamê YNKyê Rêbiwar Taha wekî parêzgarê nû yê Kerkûkê hat hilbijartin.

Zeyad Îsmail herwiha da zanîn ku Mihemed El Hafiz wekî Serokê Encûmena Parêzgeha Kerkûkê hat hilbijartin.

Her du endamên PDKyê, her du endamên Eniya Tirkmenan û hinek endamên Erebeşdarî

civîna îşev nebûn.

Hilbijartinên Kerkûkê

Piştî sala 2005an cara ewil 18ê Kanûna Pêşîna 2023yan li Kerkûkê hilbijartinên encûmenên parêzgehan hatin kirin.

Encûmena Kerkûkê tevî kursiyê ku kotaya Xiristiyanan e ji 16 kursiyên pêk tê.

Kurd li Kerkûkê bi 5 listeyên cuda beşdarî hilbijartinan bûn, YNKyê 5 û PDKyê 2 kursî standin.

Li gorî encaman, kursiyên Encûmena Parêzgeha Kerkûkê wiha belav dibin:

Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK): 2 kursî

Yekîtiya Niştimanî ya Kurdistanê (YNK): 5 kursî

Eniya Tirkmenî: 2 kursî

Qiyade: 2 kursî

Hevpeymanîya Erebi: 3 kursî

Urube: Kursiyek

Parêzgeriya Kerkûkê ji 2005an heta 2017an di destê YNKyê de bû.

Piştî referandûma serxwebûna Başûrê Kurdistanê, hêzên Îraqê ketin Kerkûkê û parêzgeriya bajêr jî ji destê Kurdan çû.

Hemesor Dûşiwani bi fermî li xwe mukirhat: Peywira parêzgarê Kerkûkê li hember sed peywiran me wergirt û ji bo du salane

Rêveberê YNKê li Kerkûkê li berpirsekî wê partiyê tevdigere xwe mukir hat ku peywira parêz-

garê Kerkûkê li hember sed peywirên din wergirtine û nekarîne ji bo çar salan jî wê peywirê misoger bikin ango ji bo du salan wergirtine. Endamê berê yê rêveberiya YNKê ku naha di nav malbenda Kerkûkê ya YNKê de wek

Hemesor Dûşiwani di hevpeyvîna

dawî ya li gel kanala NRT de li xwe mukirhat ku peywira parêzgarê Kerkûkê li hember sed peywirên din wergirtine û nekarîne ji bo çar salan jî wergirin. Hemesor Dûşiwani got: "Parêzgar peywirêkî serekî ye û li hember

100 peywirane. Mixabin me nekarî ji bo çar salan wê peywira parêzgarîya Kerkûkê wergirin, ji bo wê jî waha lê hat."

Li gor zanyariyan, pêkhatiya ereb li Kerkûkê herî kêm sedî 50 desthilatan û peywirên parêzgehan bidest xistiye ku ya herî diyar jî Serokê encûmena parêzgeha Kerkûkê, cîgirê parêzgar, du şewirmendên parêzgar, du wekilên parêzgar, fermandariya operasyonên Kerkûkê, fermandariya polisê Kerkûkê, rêveberê îstixbaratê, qaymeqamê Daqûq, çar rêveberên nahyeyan li gel zêdetir ji 13 peywirên rêveberên fermangehan.

Peywirên Tirkmenan jî pêktên ji Cîgirê parêzgarê Kerkûkê, qaymeqamê Kerkûkê, cîgirê serokê encûmena parêzgeh, wekilê parêzgar, du şewirmendên parêzgar, 4 peywirên rêveberên nahyeyan li gel 11 peywirên din ên rêveberiyê.

Xalid Ebas: Dengdana ezmûnî li Duhokêbi awayekî serkeftî birêve çûn

Berpîrsê OffisaDuhokê ya Komisyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan a Iraqê Xalid Ebas îro,

12.08.2024, di konferanseke rojnamevanî de ragehand, "Em dê li meha bê dengdaneke din a ezmûnî bikin, niha bala me li ser parvekirina kartên bayometrî li ser dengderan e."

Xalid Ebas herwesa got, "Dengdana ezmûnî li parêzgehaDuhokêserkeftî bû, amûran karê xwe baş kiriye, encamên eliktironî û destî wekî yek bûn." Herwesa got, "Em li paşerojê dengdaneke berfirehtir dikin, bi rêya karmendên Komisyonê ku dibin dengder, herwesa em dê ji bo polîsan bingehên dengdanê vebikin. Ji bo vê qonaxê, em dê bala xwe bidin ser parvekirina kartên bayometrî, ku dê heta roja 17ê Cotmehê berdewam be."

Serokatiya Herêma Kurdistanê li roja 10.07.2023ê nivîsarek arasteyî Komisyona Bilind a Serbixwe ya Hilbijartinan a Iraqê kir û roja 18.11.2023ê wekî jivanê birêveçûna hilbijartinên Perlemana Kurdistanê diyar kir, herwesa daxwaz ji Komisyonê kir ku amadebûna xwe ji bo serperîştîkirina hilbijartinan di wê rojê de diyar bike, an jî li gel roja birêveçûna hilbijartinên civatên parêzgehên Iraqê li roja 18.12.2023ê.

Pêştir jî, li roja 24.02.2022ê, Serokê Herêma Kurdistanê fermana herêmî ji bo destnîşankirina roja 01.10.2022ê ji bo birêveçûna hilbijartinên Perlemana Kurdistanê îmza kir, lê hilbijartin ji ber duberekiyên aliyên li ser qanûna hilbijartinan hatin paşxistin.

Tirkîyeyê şertên xwe yên vekîşîna ji Rojavayê eşkere kirin!

Yaşar Guler got, "Tenê piştî ku makeqanûna nû hat qebûlîkirin û hilbijartin hatin kirin em dikarin li ser vekişîna ji Sûriyeyê biaxivin."

Wezîrê Parastinê yê Tirkîyeyê Yaşar Guler ji

Reutersê re şertên Tirkîyeyê yên vekîşîna ji Rojavayê Kurdistanê eşkere kirin.

Yaşar Guler got ku piştî "şertên pêwîst" bi cih hatin ew dikarin di asta wezîran de hevdiînan bikin û pê de çû:

"Tenê piştî ku makeqanûna nû hat qebûlîkirin, hilbijartin hatin kirin û ewlehiya sînoran hat tesîskirin em dikarin li ser vekişîna ji Sûriyeyê biaxivin."

Li hêla din, Serokê Sûriyeyê Beşar Esed dibêje encex dema Tirkîye ji axa wan vekîşîya ew dikarin bi wan re hevdiînan bikin.

"Meyla me li ser bihêzbûna NATOyê ye"

Yaşar Guler bi bîr anî ku ew endamê NATOyê ne û got:

"Ji bo me karekî li pêş e ku em berpirsiyariyên xwe yên li hemberî NATOyê bînin cih û piştgiriya bi hevalbendên xwe re xurt bikin.

Şerê li Dêrezorê: Çekdarên êrişî mizgeft û sivîlan kir

Çekdarên Hikûmeta Sûriyeyê li Dêrezorê êrişî mizgeft û sivîlan kiriye. Çekdarên Hikûmeta Sûriyeyê ji şeva çarşemê heta sibeha pêncşemê êrişî çend deverên cuda yên Dêrezorê kir ku cihek ji wan jî gundê el-Dihleyê bû.

Şervanên Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD) bersiv da êrişan û çekdar neçar man vekîşin.

Cihek ji cihên ku komên çekdar êrişî kiribû jî gundê el-Sebheyê yê Dêrezorê bû. Piştî ku şervanan êrişkar ji gund derxistin şop û dewsên êrişên wan derketin holê.

Li el-Sebheyê dewsên topan li ser dîwarên malan diyar in.

"Çend top li otomobîl û xaniyê min ketin"

Şêniyekî gundê el-Sebheyê diyar kir çekdaran êrişî malên sivîlan kiriye û got: "Gundê el-Sebheyê ji aliyê hêzên rejîma Sûriyeyê û milîsên Îranê ve bi topên hewan û rokêtan hat hedefgirtin.

Çend mal bûn hedef ku mala min jî di nav wan de ye. Çend top li otomobîl û xaniyê min ketin."

"Mizgeft bi rokêtan hat armancgirtin"

Melayê mizgefta gundê el-Sebheyê ji diyar kir ku berbangê mizgeft hatiye topbarankirin û li pey çû: "Ez melayê gundê el-Sebheyê

me. Mizgeft ji aliyê milîsên Îranê û alîkarên wan ve bi rokêtan hat armancgirtin .

Demjimêr çar û nîvê sibehê dema min mizgeft paqij dikir, wan êrişî mizgeftê kir."

Li bajarokê Zîbanê yê Dêrezorê jî hem zerera madî û hem a canî hebû. "Birayê min hat kuştin û kurê wî birîndar bû"

me. Mizgeft ji aliyê milîsên Îranê û alîkarên wan ve bi rokêtan hat armancgirtin .

Demjimêr çar û nîvê sibehê dema min mizgeft paqij dikir, wan êrişî mizgeftê kir."

Li bajarokê Zîbanê yê Dêrezorê jî hem zerera madî û hem a canî hebû. "Birayê min hat kuştin û kurê wî birîndar bû"

Şêniyekî bajarokê Zîbanê anî zimên ku milîsên Îranê êrişî wan kiriye û pê de çû:

"Em bi top û rokêtan milîsên

Îranê hatin armancgirtin.

Birayê min hat kuştin û kurê wî birîndar bû û xwişka min ji lingê xwe birîndar bûye, dibe ku lingê wê were jêkirin û birayê min ê din jî birîndar e."

Di vîdeoyeke ku hatiye belavkirin de fermandekî grûpên êrişkar fermanê dide çekdarekî ku sivîlan bike hedef.

Hevpeymaniya Navdewletî hêzeke leşkerî şand li rojhilatê Dêrezorê

Piştî êrişa li ser cihên nêzîkî mezintirîn baregeha leşkerî ya Amerîkayê li Dêrezorê, Amerîka hêzeke leşkerî dişiya baregehên xwe li Dêrezorê û xalên mîlîşyên ser bi Iranê ve li Dêrazorê dide.

Rewangeha Sûrî bo Mafê Mirovan belav kir, karwaneke leşkerî ya hêzên Hevpeymaniya Navdewletî îro ji aliyê Heskê ve û di bin parastina helîkopteran de, ber bi baregehên leşkerî yên li gundewarê Dêrazorê ve birê ket. Diyar kir jî, karwan leşkerî ji 12 wesayitên leşkerî, wesayitên zirxî û 20 kamyonên ku kelûpelên leşkerî û lojîstîkî hilgirtibûn, pêk tê.

Herwiha rewangehê got jî, firokeyên şerker yên Amêrikayê xalên çekdarên xwehî yên ser bi Iranê ve li gundewarê Dêrazorê kirin armanc, bêtî ku ziyan werin naskirin. Şandina vê karwanê di demekê de ye, çekdarên alîgirên Îranê îro êrişî ser qiraxa rojhilatê çemê Feratê li gundewarê Dêrezorê kirin ku li hemberî kêlgeha petrolê ya El-Omer e ku mezintirîn baregeha leşkerî ya Amerîkayê li Sûriyeyê lê ye. Ji aliyê xwe ve, Navenda Ragihandinê ya HSDê di daxuyaniyekê de ragihandibû, hêzên ser bi rejîma Sûriyeyê ve şeva borî êrişî baregehên HSDê li rojhilatê Dêrazorê kirin û bi awayekî heremekî navçeyên Şihêl, Hecîn, Zîbyan, El Latwa û Ebû Hemam topbaran kirin.

Diyar kir jî, şer û pevçûnên dijwar di navbera Hêzên Meclisa Leşkerî ya Dêrazorê, Meclisa Leşkerî ya Hecînê û komên êrişker de li derdora gundê Zîban, El Latwa û Ebû Hemam derketin.

Navenda Ragihandinê ya HSDê aşkera kir jî, di topbaranê de li gundên Zîban û El Latwa 2 kesên sivîl hatin kuştin û 5 kesên din jî birîndar bûn. Her wiha li bajarokê Şihêlê jî 2 sivîl birîndar bûn.

Berdevkê PDKê: Civîna li Otêl Reşîd pêkhatiya neyasayî ye û bê agahiya aliyan hatiye kirin

Berdevkê Partiya Demokrat a Kurdistanê (PDK) li ser dest-

ina encamên hîlbijartinên Kerkûkê, têbîniya me hebû ku ew nîşankirina Parêzgar û Serokê Encûmena Parêzgeha Kerkûkê û dabeşkirina postên îdarî li wî bajarî daxuyaniyek belav kir û tê de ragihand, "Tiştê ku hatiye kirin, ne yasayî ye û ne li ser bîngeheke ne rast e." Berdevkê PDKê Mehmûd Mehemed îro 12ê Tebaxê di daxuyaniyekê de ragihand, "Tiştê ku roja 10ê Tebaxê li hotêla Reşîd a Bexdayê ji bo destnîşankirina Parêzgar û hikûmeta xwecihî ya Kerkûkê hatiye kirin, bêyî agahdarkirina hemû aliyan û nebûna nûnerên Tirkmen, hinek Erebb û PDKê bûye, ji ber wê jî ne yasayî ye."

Herwiha got jî: "Tiştê hatî kirin ne çareseriyê guncayî ye ji bo derbaskirina kêşeyên Kerkûkê, ji ber ku çareserî bi yekdestdarî nabe û hewla perawîzkirina aliyan jî nabe, belku divê her kes bi niyazpakî û xizmeta xelkê beşdarî birêvebirina Kerkûkê bibe."

Daxuyaniya Berdevkê PDK:

Derbarê guhertin û pêşatên dawî yê pêkanîna hikûmeta xwecihî ya Kerkûkê de, piştî ragihand-

encam îradeya rastîn a xelkê Kerkûkê nîşan nade. Lê ji ber berjewendiyê giştî ya xelkê Kerkûkê û bi berçavgirtina rewşa bajêr û hemû proseya siyasî, me çavên xwe girtin. Lê ji wê demê ve heta niha, gelek hewl hatine dayîn ku li Kerkûkê bigihin çareseriyê guncayî, ji ber ku rewşa Kerkûkê rewşeke awarte ye û divê çareserî jî çareseriyê awarte be ku xizmeta vejîn, aramî û xweşguzariya xelkê bajêr bike."

Di dirêjahiya wan hewlên ligel aliyan Erebb û Tirkmen hatin kirin. Di civîna dawî ya roja 04.08.2024an li gel Serok Barzanî ku bi amadebûna hemû nûnerên Erebb û Tirkmenan pêk hat, tekezî li ser wê yekê hat kirin ku çareserî li ser rêzgirtin ji mafên hemû pêkhatiyên Kerkûkê û di çarçoveya lihevkerina niştîmanî de be û hemû alî li ser wê hevberî bûn ku ezmûnên berê dubare nebin û nêrîna cenabê Serok jî ew bû ku parêzgarê Kurd û béalî ku ji aliye hemû hemû partiyên serketî ve bê pejirandin, were dest-

nîşankirin.

Di berdewamiya gotûbêjan de li ser wê yekê lihevkerin hate kirin ku Parêzgarê Kerkûkê sê alî be. Her aliyek daxwaz kir ku yekem car parêzgar ji pêkhatiya wan be û cenabe Serok jî tekez kir ku pêwîst e yekem kert parêzgar kurd be. Serok Barzanî her wiha daxwaz ji wan kir ku eger ne razî ne bi mercê ku cara yekem parêzgar ne kurdekî béalî be, ligel YNKê rêkeftinê bikin. Lê wan hemûyan red kir ku bi YNKê re li ser destnîşankirina parêzgar li hev bikin. Piştî çend hevdiînên din jî hatin kirin. Her çend hejmara yasayî ji bo destnîşankirina parêzgar her tim temam bû, lê rola hewldan û navbeynkariya birêz Sûdanî hat berçavgirtin, ji ber ku doz di destê wî de bû û wî hewlên mezin dabûn bo komkirina aliyan û gihîştina çareseriyê guncayî ji bo Kerkûkê.

Tiştê ku roja 10ê Tebaxê li hotêla Reşîd a Bexdayê ji bo destnîşankirina Parêzgar û hikûmeta xwecihî ya Kerkûkê hatiye kirin, bêyî agahdarkirina hemû aliyan û nebûna nûnerên Tirkmen, hinek Erebb û PDKê bûye, ji ber wê jî ne yasayî ye, kêşe heye û ne dirust e. Tiştê hatî kirin ne çareseriyê guncayî ye ji bo derbaskirina kêşeyên Kerkûkê. Çareserî û nehîştina kêşeyên wî bajarî û dermankirina êş û azarên xelkê Kerkûkê bi muzayede, hest û lîstîkên siyasî nayê kirin. Çareserî ne yekdestdarî û ne hewla perawîzistina aliyan e û divê her kes bi niyazpakî û ji bo xizmetkirina xelkê beşdarî birêvebirina Kerkûkê bibe.

Ji bo serjimêriya giştî YNKê metirsiyekî mezin xist ser kurdên Kerkûkê

YNK, razîbûye ku hemû ew Kerkûkê jî xwedî giringiyekî peywîrên peywendiyê wan bi mezine, ji ber ku çarenivîsa kur-

Newsê re ragehand: Biryare îsal Iraqê serjimêriya giştî bike. Di dîroka hemû Iraqê de û li temamê serjimêriyên hatine kirin de mijara serjimêriya parêzgeha Kerkûkê de pirsgirêk hebûye û hewl hatiye dayîn her çawa be, jimareya rast a kurdan li parêzgehê bê kêmkirin û pêkhatiyên din bèn zêdekirin, ev jî bi rêya kî hatiye kirin? Bi rêya berpîrsên fermangehan û karmendên hikûmetê yê li wan fermangehan ve hatiye kirin."

Herwaha got: "YNK di rêkeftina parêzgeha Kerkûkê de û ji bo peywîra parêzgar hemû ew peywîrên hestiyar ku peywendiya wê bi serjimêriyê ve heye ji ereban re daye, wek rêveberê polîs û rêveberê nifûsa Kerkûkê, ev ji bo serjimêriyê metirsiye li ser kurdan çêdike. Ji bo wê jî YNK berpîrse li her zulmekî ku di serjimêriyê de li Kurdên Kerkûkê bê kirin."

Navborî got: "Kerkûk bajarekî Kurdistanî ye, lê mixabin bi salane YNK dixwaze kurdan bike rêjeya sedî 33 li wê parêzgehê û hejmara wan kêmkirî, dibe ku li ser vê mijarê li gel ereban rêkeftin jî kiribe."

dan a li wê parêzgehê dê diyar bike û xaleke ji madeya 140 a destûra Iraqê, peywendiya wê bi serjimêriya Kerkûkê ve heye, lê li gor zanyariyan YNK di wê rêkeftina veşartî de ji bo dabeşkirina parêzgeha Kerkûkê de, temamê ew peywîr dane erebên bajar ku peywendiya wê bi serjimêriyê ve heye.

Vê derbarê de çavdêrê siyasî li Kerkûkê Kawe Ehmed ji Bas-

Kurdan Kerkûk stand, Bafil Talebanî axivî!

Bafil Talebanî piştî ku Parêzgeriya Kerkûkê ket destê Kurdan pîrsên rojnamegeran bersivandin.

Piştî hîlbijartinan bi 8 mehan Parêzgar û Serokê Encûmena Parêzgeha Kerkûkê hatin hîlbijartin.

Encûmena Parêzgeha Kerkûkê doh bi şev li Bexdayê li Otela Rêşîdê bi beşdariya 9 endamên encûmenê civiya. 5 endamên Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK), endamêkî Xiristiyanan û 3 endamên Erebb beşdarî civînê bûn. Di vê civînê de Endamê Encûme Parêzgeriya Kerkûkê yê YNKyê Rêbiwar Taha bû parêzgarê nû yê Kerkûkê. Serokê Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) Bafil Talebanî piştî vê yekê pîrsên rojnamegeran bersivandin.

"Kerkûkê û xelkê Kerkûkê pîroz bikin"

Bafil Talebanî diyar kir ku divê gelê Kerkûkê were pîrozkirin û li pey çû: "Yekîtiyê (YNK) pîroz mekin, Kerkûkê û xelkê Kerkûkê pîroz bikin. Yekîtiyê dê li Kerkûkê siyaseta Mam Celal bişopîne." "Divê me Kerkûkê bikin mînaka bihevreyanê" Talebanî diyar kir ku ew dê di xizmetan de cudahiyê nexin navbera gelan û got: "Beriya ku em ji Kurdan re bixebitin em dê ji bo xwişk û birayên xwe yê din bixebitin. Pêwîst e ku em Kerkûkê aşt bikin, pirsgirêka Kerkûkê ew e ku tim wekî pirsgirêkê behsa wê tê kirin. Divê me Kerkûkê bikin mînaka bihevreyanê, mînaka dewlemediyê û mînaka aramiyê. Piştî Xwedê heta salek du salên din ji dêlva ku bibêjin 'pîrsgirêka Kerkûkê' dê dibêjin 'Em dixwazin ev der jî wekî Kerkûkê be.'

Ez hemû hevalên me yê li Kerkûkê pîroz dikim. Ez destxweşiyê li hemû çîn û pêkhatiyên li Kerkûkê dikim û ez sozê didim wan ku dê Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê siyaseta Mam Celal bi cih bîne. Em dê bi çavekî li hemû aliyan binêrin û em dê aliyan din li pêşiya xwe deynin." Bafil Talebanî pîrsa nûçegihanê Rûdawê ya bi rengê "Peyama te ji bo wan aliyan ku beşdarî civînê nebûne çi ye?" wiha bersivand: "Min axaftina xwe kir, divê ez peyama xwe rasterast ji wan re bibêjim. Ez nikarim ji te re bibêjim."

Şandeyeke Rûs û Sûriyeyê li Qamişloyê bi HSDyê re civiya

Şandeyeke Rûsya û Sûriyeyê li bajarê Qamişloyê yê Rojavayê Kurdistanê bi Hêzên Sûriyeya Demokratîk (HSD) re civiya.

Şer û pevçûnên di navbera HSD û grûpên çekdar

ên girêdayî Hikûmeta Sûriyeyê de ku roja Çarşemê li Dêrezorê dest pê kiribûn, berdewam dikin. Grûpên çekdar ên girêdayî Hikûmeta Sûriyeyê ku Îran û Hizbulaha Libnanî jî piştigiriya wan dike, gef dixwin ku herêmên li rojhilatê Çemê Feratê yê di bin kontrola HSDyê de ne bi dest bixin. HSDyê ragihand ku li gundên Cidêde Bagara û Dehleyê di topbaranên komên çekdar ên Hikûmeta Sûriyeyê de heta niha 11 sivil şehîd ketine 5 sivil jî birîndar bûne.

Sekreterê Hevpeymana Sûriyeyê ya Niştîmanî Aram Domanî beşdarî bultena Rûdawê bû û li ser mijarê bersiva pîrsên Sureya Hesariyê da. Aram Domanî da zanîn ku her ku li ser zêdebûna aloziya, şandeyeke ji rayedarên Rûs û Sûriyeyê li Balafirgeha Qamişloyê bi rayedarên HSDyê re li ser çareseriyê hevdiînekê pêk aniye. Aram Domanî diyar kir ku ti encameke erênî jî hevdiîna şandeya Rûsya û Sûriyeyê ya bi HSDyê re derneketiye.

Di olên xwedî sirrên kevna de Êzidîti Îranê cezayê girtîgehê li 2 rojnamevanên jin birî

Zaze Mahabadi

Olên bi "sirr", an jî "nepenî" û peyva beramberê wê û dikare pênasî wê bike, peyva "mys-

felsefeyê) û Pythagoryen (filozofê ku di matematîk û astronomî de xwedî gelek dahênan) heye; Qralîçe Isîs-

sewalekî pîroze û teqez nabe bê kuştin.

- Spî regekî pîroze; nîşaneyê safî û paqijiyê ye. Ji ber wê jî Êzidî giringiyekî mezin didin berkirina cilên spî.

- Dirêjkirina por û simbêlan û por û pirça ku dirêjbûyî kirina kezî jî kevneşopî ye.

- Ji bo Êzidiyan hin erk û wacibên olî yên li ser wan ferz; şehadet, nimêj ango îbadet, rojî, zikat û hec e.

Li gor Êzidiyan gelek navên Xwedê hene. Yê ku herî zêde ji wan tên bikaranîn û yê herî xweşik Xweda ye. Şehadet, nîşan dide ku xwedê xwedî hêzeke bê dawî ye. Şêx Adî (Hadî) û mûridên wî Sultan Êzîd jî ferîşteyên xwedê ne, nûra erd û keyfxweşiya mirovahiyê ne. ferîşteya Tawûs, ferîşteya xwedê ye û nûnerê wî ye. Êzidî xwe wek malbatekî pir mezin dibînin. Ew malbat di nav xwe de wek "Binemal" û "Babik" xwe ji hev cuda dikin.

Êzidî hev du li ser bingehê eşîret, qebîle, mal û bavikan nasdikin.

Civaka Êzidî piraniya salê bi cejn û rojên taybet û ziyaretên taybet ve derbas dikin.

Cejna Êzî, Bêlinda, Cejna Xidir Ilyas û li gel wan cejnane cejna herî mezin a Êzidiyan Cejna serê salê ye. Ew cejn wek Cejna Melekzan, Cejna Melekê Tawûs û Çarşema Sor jî tê zanîn. Li gor salnameya rojhilat ew cejn rastî yekem çarşema meha Nîsanê tê. Di vê mehê de dawet nayên kirin. Şeva sersalê jî Babeşêx û di meclîsa wî de sema tê gerandin. Li hemû aliyên Laleşa Pîroz Qendîl tên pêxistin. Êzidiyan perestgehên wek muslimanan ango mizgeft nîne, herwaha wekî Xirîstiyanan Dêrên wan nînin an jî wek Cihû û Musewiyan Kenîşt û hewra nînin.

Ji bo Êzidiyan tirbeya ewliyayan, çiya, serê kaniyan, di bin darên pir balkêş û xweşik ango cîh û mekanên ku xwedî pîrozî hebe bese û rûyê xwe didin tawê û radiwestin û mekanê herî baş ên ji bo îbadeta Êzidiyan ew cîhên pîroz in.

Êzidî, berê ji aliyê Faris, Ereb û desthilatdarên Tirk ve rastî 72 komkujiyên mezin hatine û di dîrokê de 80 caran ji ax û warên xwe hatine dîrxistin û pîrozîyên wan wek bahaneyê hatine dîtin û ji komkujiyên re hatine derbas kirin. Hejmara Êzidiyan her roj, her diçe kêmtir dibe. Êzidîtiyê edî di nav kategoriya "Olên tine bûyî" de cîh digre.

Komkujiya herî dawî jî ya sala 2014ê bû, ku ji aliyê rêxistina terorîst a DAIŞê ve hate kirin.

Dadgeh Temyîzê ya Tehranê li her yek ji wan şeş sal cezayê girtîgehê rojnamevanên jin Nîlufere

Hamedî û Elaha Mûhammedî birî.

Parêzerên Nîlufere Hamedî Parto Burhanpur û Hojdat Kermani û parêzerê Elaha Mûhammedî Şahabeddin Mirlohi 11'ê Tebaxê daxuyanî dan û diyar kirin ku dadgehê ceza li rojnamevanên jin birî ye.

Li gorî agahiyên ku ji aliyê parêzeran ve hate dayin, di dadgeha destpêkê de 25 sal cezayê girtîgehê li rojnamevanan hate birîn, lê rojnamevanan piştê ji sîncê 'hevkariya bi hikumetên biyanî' beraat kirin.

Dadgeha Temyîzê ya Tehranê bi sîncdariya 'propagandaya li dijî rejîmê' salek, ji sîncdariyên dni jî 5 sal bi giştî 6 sal cezayê girtîgehê birî.

Parêzerên Nîlufere Hamedî diayr kirin ku doza li hemberî muwekîla wan têkildarî çalakiyên şermezarkirî ye ku Cotmeha 2022'an piştî qetilkirina jin a Kurd Jîna Emînî destpê kirin.

Nîlufere Hamedî û Elahay Mûhammedî di sala 2022'an de yek ji wan rojnameyên destpêkê bûn ku têkildarî mirina Jîna Emînî nûçe amade kirin.

Parlamenterekî berê yê Komela Îslamî: Ew milyaran dînar dahata Silêmaniyê li kuderê ye û çî lê tê?

Parlamenterekî Komela Dadgerî ya Kurdistanê aşkera dike ku di heyama 10 salên borî de tenê 3 pro-

je yê diyar li Silêmaniyê hatine pêkanîn, ew jî proje bi dahata Silêmaniyê nehatiye kirin û pirs dike gelo ew dahata Silêmaniyê çî bi serê wê tê?

Bi salane gelek behsa diyarnemana dahata Silêmaniyê û diziya dahatê wê ji aliyê partiya desthilatdar a wê parêzgehê ve tê kirin, lê desthilatdarên YNKê jibo çavê xelkê girêbidin, malperek bi navê şefafiyet danîne û heftane çend hejmarekî belav dikin qaşo ew dahata Silêmaniyê ye.

Vê derbarê endamê fraksiyona Komela Dadgeriya Kurdistanê yê dema pêncem a Parlamanto ya Kurdistanê Omer Gulpî di tora xwe ya civakî facebookê de nivîsek bi navnîşana "Pare û Dahata Silêmaniyê li kuderê ye û Çî lê tê?" belav kir û ragehand: "Di heyama 10 salên borî de tenê 3 projeyên diyar li Silêmaniyê hatine kirin, ew jî ew 3 proje Underpas (Pîrên jêr) û rê ne, ew hersê proje jî du ji wan li bazineya Melîk Mehmûd û yek ji wan jî nêzik Baxê Bextiyarî hatine çêkirin. Pare û budce ya wê jî ji aliyê hikûmetê hatiye dayîn û dahata Silêmaniyê nehatiye xerc kirin.

Herwaha diyar kir: "Ji destpêka îsal ve tenê dahata navxwe ya sînorê parêzgeha Silêmanî û Helebce û Germiyan û Raperîna ya gumrik, bac û karûbarên fermî nêzikî yek trilyon dînar bûye, ew pare yek dînarê wê ji bo mûçe nehatiye xerc kirin, ti projeyekî diyar a stratejîk jî pê nehatiye kirin, pareyên şirketên derman lê nehatiye xerc kirin û hîn nexwaşxane jî ji ber kêmiya derman û pêdiviyên gelek astengan jiyan dikin." Dawiyê de jî dibêje: Madem wisa ye ew milyaran dînar dahata navxwe ya Silêmaniyê li kuderê ye û çî lê tê?

tery" ye ku ew peyv ji bo nepenîbûnê hatiye bikaranîn.

Beşdarbûn û têkelbûna ol an jî cemaetên waha wekî ku bi awayekî nepenî û veşartî pêktê, herwaha derbarê wan ol û cemaetan de zanyarî dayîna kesên ne guncaw jî nayê kirin û li gel wê kesên ku ne endamê û beşdarê wan ol û cemaetan bin ti agahiyekî veşartî û nepenî ya wê ol û cemaetê ji wan re nayê dayîn. Ew kesên ku nikarin agahî û zanyariyên wê cemaet û olê biparêzin, endamî û beşdariya wan a ji bo wî olî û cemaetê jî nayê pejirandin û mercê serekî divê bikaribe wan nepeniyan biparêze. Wek encamê wê jî derbarê mijarê de bi giştî agahî kêmtir in. Agahiyên ku hene jî, ji wan kesên ku piştê ji wê cemaetê cuda bûne û gotinên ku wan di wê derbarê de kirine ne. Li gor agahî û zanyariyên ku wan belav kirine hin daneyên arkeolojîk hene ku ew jî şirove ne.

Di olên sîrrî de hem di dîtin û ramanê de û hem jî di hûrgiliyan de herçend hin cudaiyên wan hebin jî, lê li gel wan cudaiyan jî bi giştî di bin yek sernavê de dikare bêt komkirin û hin taybetmendiyên wan ên hevpar hene.

Ew taybetmendiyên hevpar di bin hin sernavan de dikarin bêt komkirin ku waha ye: Mirov xwedî cevherekî xwedayî ye; Ew tê wateya ku cevherê xwedayî di nav bedena madî de ye, ji bo xwe gehandina çavkaniya esmanî û semawî ew cevherê madî divê ji bedenê rizgar bibe û ew zarûrete; Ji bo rizgariyê merasîma xwe gehandina sirra olî pêwîste; Ji bo guneh ji holê bê rakirin pêwîstî bi rîtûel û îbadetên paqijiyê heye; Beşdarbûna ezmûnên îlah an jî teqlîda wan kirin; Taybetmendiyekî din a olên sîrrî jî, di nav oldarên xwe de nijad, millet, aborî û cudaiyên civakî giring nabîne û wekheviyekî teqezî heye.

Olên sîrrî hin ji wan heta naha jî hebûna xwe berdewam dikin. Di nav wan olane de; Biratiyekî Orfîk (Li Yewnanîstana kevna de sîstemekî olî û

Osîrîs, Baalên Sûrî û Adonîs, Mîtra ya Îranê, Elusînian a Yewnanê, Kakeyî û Êzidî dikare bêt hejmartin.

Peyva Înîsiyasyon di gelek çavkanî û ansiklopediyên de, ji bo pêşketina bandora sîpîrîtûel (ji hizra madî dûrketin û ponijîna li ser menewiyetê) pêwîstî bi mamostayekî tund û di bin kontrola wî ya berdewam, di nav sîstemekî nîzamî de li ser bingehê ezmûnan perwerde û rêbazekî ku tê pênasîkirin e. Peyva Înîsiyasyon di bingehê de bi latîni jî gotina Înîtiim tê û wateya wê jî wateya; "Ketina cîhekî, beşdarî bûn, qebûl bûn, destpê kirin" e.

Cara Yekem Gotin û Peyva Êzidî li kuderê hat bikaranîn?

Peyva Êzidî; Li gor rewşenbîrê bi navê Xelîl Cindî Reşo; Ew peyv tê wateya "Ruhên Paqij", "Yên Rast Birêve diçin" û di bingehê de jî di nivîsên Sumeriyan de wek Ê-zi-dî hatiye nivîsandin.

Li gor baweriya Êzidî, mirov dimre, lê ruhê wî namire û ruh derbasî bedenên din dibe û hebûna xwe berdewam dike. Roj, hîv û stêrk çavkaniya ronahiyê ne û ew hemû jî ji bo wî pîroz e. Agir ji ber çavkaniyekî nûr û ronahiyê belav dike tê pîroz kirin û nabe tif lê bê kirin. Di pirtûka wan a pîroz Mishefa Reş de hin qedexe waha tene rêzkirin: Ji ber ku navê pêxember bibîrtîne xwarina marolê (xes) qedexe ye.

- Herwaha fasulyeyên hişk herame. Boyeyê şîne tarî bikaranîn, cilên şîne li xwe kirin qedexe ye.

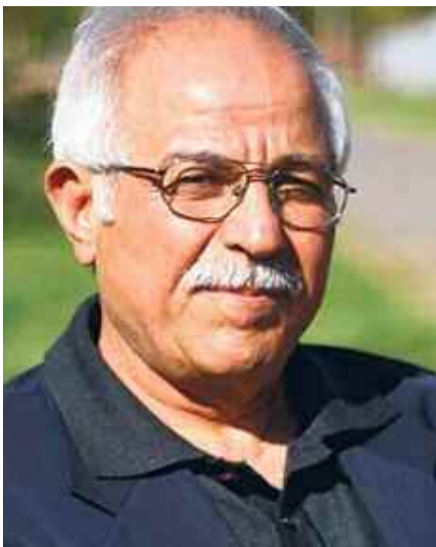
- Ji ber Masiyan Yûnis Pêxember di zikê xwe de veşartine û li hember wî ji bo bêrêzî nebe, masî nayên xwarin.

- Herwaha ji ber ku xezal keriyê yek ji pêxemberan bûne, xwarina goştê wan herame.

- Ji bo ku bêrêzî li hember tawûsê neyê kirin û dîk jî dişibe tewûsê goştê dîk jî nayê xwarin.

- Roj pîroze. Ronahiyê belav dike, germ dike û jiyane ava dike. Ji ber ku mar jî pir ji taw û ronahiya rojê hesdike mar

Biryara di derbarê rêxistinên PKKê de rast û erênî ye....

İbrahim GUÇLU

PKKê, piştî Rejîma Baasê ya Faşîst a Sûriyeyê ket bin bandor û kontrola Rejîma Baasê ya Faşîst a Iraqê. PKKê dema ket bin bandora Rejîma Baasê ya Iraqê li hemberî Tevergera Neteweyî ya Başûrê Kurdistanê û rêxistinên Başûrê Kurdistanê PDKê û YNKê tevgeriya.

Rejîma Baasê, dema ku Başûrê Kurdistanê bû Herêma Azad, PDKê û YNKê li beşekî mezin yê Herêma Başûrê Kurdistanê bûn desthilatdar û ji bona ku di bin bandora Emerîka û hevalbendên wê de bû, nedikarî li hemberî Başûrê Kurdistanê şer bimeşîne, PKKê bi kar anî. PKKê li hemberî Desthilatdareya Başûrê Kurdistanê, PDKê û YNKê şer domand. Li hemberî Kurdistanê, PDKê û YNKê ŞERÊ WEKALETÊ meşand. Bi hezaran pêşmergeyên Kurdistanê di wan şeran de hatin şehîd kirin. Hiç şik tine ye ku gelek ciwanên Kurdistanê yên ji aliye PKKê de dihatin bi kar anîn jî hatin kûştin.

Rejîma Baasê Iraqê gelek gundên Kurdistanê yên di bin kontrola wê de bûn jî da PKKê. PKKê li wan gundan ji Rejîma Baasê re wekîlî kir.

PKKê li gundên Kurdistanê siyaseta Baasê meşand. Izin neda ku gundî çandiniyê bikin. Ji gundan bi zorê xeraç girtin. Zarokên gundiyan bi zorê revandin, kirin leşker; dan kuştin an jî wan bi xwe kûştin.

PKKê, di sala 2003-an de piştî ku Rejîma Baasê li Iraqê tîk çû jî li Başûrê Kurdistanê hebûn û dagirkeriya xwe meşand. Piştî ku DAESH jî Şengalê jî hat derxistin û li Şengalê komkûjî ji aliye DAESHê ve hat lidarexistin, PKKê li Şengalê bi cîh bû. Li Şengalê zulma xwe bi Heşdî Şeibî re domand.

Piştî ku Iraq bû dewleteke federal ya neteweya Kurd û Neteweya Ereb û hemû kêmneteweyên din jî, PKKê hebûn û dagirkeriya xwe li Dewleta Federe ya Kurdistanê domand.

PKKê berê jî partî û rêxistinên Kurdistanê, serokên Kurdistanê, Herêma Azad ya Kurdistanê rewa nedîtin, li hemberî wan şer kir.

Di heman dem de Dewleta Federe ya Kurdistanê rewa qebûl nekir. Xirakirin û ji holê rakirina Dewleta Federe ya Kurdistanê ji bona xwe kir stratejiyeye mayinde.

Ev stratejiya PKKê di vê qonaxê de jî didomîne.

PKKê ji bona ku dagirkerî û hebûna xwe ya nehiqûqî û nere-wa li Iraqê û li Başûrê Kurdistanê didomand, Dewleta Tirk li Başûrê Kurdistanê bi domdarî operasyon meşandin. PKKê bû sedem ku gelek herêmên Kurdistanê bikeve bin bandor û dagirkeriya Dewleta Tirk.

PKKê dev ji dagirkeriya xwe berneda, Dewleta Tirk jî daîmî operasyon meşandin. Hikûmeta Federal ya Iraqê û Hikûmeta Federe ya Kurdistanê bi hev re ev pirsgrêke çareser nekirin, PKKê bi Heşdî Şeibî û Hêzên din yên Terorîst û bi nîjadperestên Ereban ve, li Iraqê û li Kurdistanê helwesta xwe ya xirakirinê domand.

Dewleta Federal ya Iraqê ji tirsra Îranê, nedikarî di derbarê PKKê de biryar bigre. Lê di dawî de û di enmcamê de bi zora Dewleta Tirk mecbur bû ku di derbarê PKKê de biryara nehiqûqîbûnê bigre.

Ev biryara di berjewendiyên Dewleta Federal ya Iraqê û Dewleta Federe ya Kurdistanê de bû.

Biryareke erênî bû.

Dewleta Federal ya Iraqê girêdayî ev biryara xwe ya derengmayî di van rojên dawî de bi riya dadgeha bilind, biryara nehiqûqîbûna rêxistinên PKKê da. Encûmena Bilind a Dadweriya Iraqê biryara hilweşandina grub û partiyên bi navê Êzidiyan ên ser bi PKKê daxist.

Biryar gelek vekirî û zelal e. Bi giştî wûsa ye:

“Desteya Dadweriya helbjartinên ser bi Encûmena Bilind a Dadweriya Iraqê bersiva daxwazên fermangeha karûbarên partî û rêxistinên siyasî ya derbarê hilweşandina çend partiyekî bi navên “Partiya Azadî û Demokrastî ya Êzidî, Partiya Eniya Tekoşîna Demokrasî û Tevergera Azadiya Civaka Kurdistanê (Tevergera Azadî)” da. Li gel daxistina binkeyên wan û dest bi ser da girtina mulk û malên wan jî dê bê kirin û ev yek piştî gilî û dozeke taybet a derbarê asayîşa netewî ya derbarê wan

partiyên ser bi PKKê li Iraqê ku PKK wek partiyekî qedexe hate nasandin şûnde û sedem jî wekî metirsî li ser asayîşa niştîmaniya Iraqê hate diyar kirin.

Herwaha di bersiv û biryara hatiye dayîn de hat aşkera kirin, encûmenê piştî lêkolînê geheştiye encamê ku ew partiyên ser bi PKKê qedexe ne û çalakiyên qedexe li Komara Iraqê pêktînin.

Hat aşkera kirin ku lêkolîn ji aliyê fermangeha karûbarên partî û rêxistinên siyasî ve hatine kirin, herwaha nivîsa saziya îstixbarata niştîmaniya Iraqê û nivîsa ofîsa Serokwezîrê Iraqê û sekreterê taybet ê fermandariya giştî ya hêzên çekdarên Iraqê geheştiye destyê û diyar dikin ku ew zanyariyên ku derbarê wan partiyên de hatine behs kirin rast in. Li gor yasaya partiyên siyasî sala 2015ê ya Iraqê, li ser wan partiyên tê ferzkirin ku karê xwe yên siyasî bê ku girêdayî rêxistin û darayiya her aliyekî din ê derveyî Iraqê bikin, yan jî ferman ji çî partiyekî din yan ji welateke din werne-girin û Dawiyê de jî hatiye diyar kirin ku, “Ji ber wan sedemane û li gor madeya 32 ya partiyên siyasî Dadgehê (Desteya Dadwerî) biryar daye ku hemû wan partiyên hilweşîne û binkeyên wan dabixe û dest daye ser mulk û malên wan.” (Basnews)

Serokê Dewleta Federa yê Kurdistanê Neçîrvan Barzanî jî di salvegera komkujîya Şengalê diyar kir ku divê gor Peymana Şengalê PKKê û hêzên din yên neqanûnî ji engalê derkevin. Ev jî biryara Dadgeha Bilind ya Dewleta Federe ya Kurdistanê rast derdixe.

Serokê Dewleta Federe ya Kurdistanê dibêje ku “Xizmetkirina gelê Şengalê û pêkhatiya êzidî divê karê me hemûyan yê pêşîn be. Werin em hemû bi hev ra bixebitin ku êdî Şengal û êzidî nebin ajandaya hizbî û siyasî û dîl nebin destê hêzên herêmî da. Divê gelê Şengalê bi xwe karûbarên xwe birêve bibe û êdî nebin esîrê hêzên derveyî tixûban. Ji ber vê yekê divê PKK û her hêzeke neqanûnî ji Şengalê derkeve da ku em hemû bi hev ra bikarin ewlehî, jîyan, avadanî, umêd û hêviya jîyanê ji Şengalê ra vegefrînin. Li Iraqêke pir olî û pirneteweyî da, hebûna bi bandor a saziyan û cîbicîkirina destûrê garantiya parastina hemû pêkhatayan û mafên wan yên niha û paşerojê dike, klîta aştî, aramî û pêşketina welat e, ji ber wê jî divê em hemû ji bo cîbicîkirina destûra herdemî ya Iraqê kar bikin.” (Rojevakurd)

Tetwan, 07. 08. 2024

Mîr Hazim Tehsîn Beg: Bi Misilmanên Kurdistanê re dîrokeke me ya hevpar heye

Mîrê Kurdên Êzidî Mîr Hazim Tehsîn Beg got, Bi Misilmanên Kurdistanê re

dîrokeke me ya hevpar heye, bav û bapîrên me bi hev re jiyane.”

Mîrê Kurdên Êzidî Mîr Hazim Tehsîn Beg ji Tora Medyayî ya Rûdawê re li ser rûdanên vê dawiyê axivî û got:

“Em spasiya her kesî dikin ku di aramkirina rewşê de rola wan hebû.

Em bi taybetî jî spasiya Serokayetiya Herêma Kurdistanê, berpîrsên Hikûmeta Herêma Kurdistanê û kesayetên civakî û dînî dikin.”

“Bav û bapîrên me bi hev re jiyane”

Mîr Hazim Tehsîn Beg li ser pêwendiyên Kurdên Êzidî û Misilmanan jî wiha axivî:

“Bi Misilmanên Kurdistanê re dîrokeke me ya hevpar heye.

Bav û bapîrên me bi hev re jiyane û nabe ku bi axaftinên ti kesî ew pêwendiyên dîrokî tîk biçin.”

“Divê yasayek hebe”

Mîrê Kurdên Êzidî xwest ku li Palamentoya Kurdistanê yasayek were derxistin û bihevrejîyana li Kurdistanê bi vê yasayê were parastin û li pey çû:

“Divê yasayek hebe û kî dibe bila bibe dema yekî heqaretek kir li gorî wê yasayê were damezirandin.”

Çend roj berê vîdeoyeke Fermendarê Hêzên Şingalê Qasim Şeşo belav bûbû û hinek kesan angaşî kiribû ku Şeşo di vê vîdeoyê de heqaret li Pêxemberê Îslamê kiriye.

Piştî belavbûna van angaştan gelek Îslamîstên fanatîk Qasim Şeşo û Kurdên Êzidî kiribûn hedef.

Mîr Hazim Tehsîn Beg diyar ku tevgerên şexsî bi civakê re ne pêwendîdar in û got:

“Divê em hişyartir bin”

“Tevgerên şexsî li ser şopînerên dînekî û xelkê hesab nabin.

Divê em li beramberî wan kesan hişyartir bin ku dixwazin pirsgrêkan ava bikin.

Em li ser xurtkirina hezkirinê, ruhê biratiyê û avakirina pira aştiyê û xebata bi ruhê berpîrsiyariyê bi biryar in.

Dîsa em li ser vê yekê sor in ku em li hemberî hemû tevger û gotinên rik û kîne tîbikoşin.”

“Me destê xwe dirêj kiriye”

Mîrê Kurdên Êzidî Mîr Hazim Tehsîn Beg diyar kir ku ew dê li hemberî gefên li ser ewlehî û aştiya civakî tîkoşînê bikin û got:

“Me destê xwe dirêjî we hemûyan kiriye da ku em ji bo xêr, aştî, xurtkirina biratiyê û aştiya civakî bixebitin.”

Ji bo Bîranîna Kinyazê Îbrahîm Mîrzoeyê

01.05.1947 –
08.08.2021

8 августа 2024 года в селе Мухаметжана Туймебаева Илийского района Алматинской области члены Правления Ассоциации "БАРБАНГ" курдов Казахстана и активисты курдского этноса почтили

û kalan blindest e. Lewma jî em gerek hev tehmûl bikin, hev tamam bikin. Rehma Xwedê Apê minî Maqûl Kinyazê Îbrahîmê Nevo be, Rehma Xwedê mirîyên me gişkan be, Bira Xwedê me bê hevdu neke. Amîn.

Bîranîna Akademîsyen

память Князя Ибрагимовича Мирзоева, в третью годовщину со дня ухода из жизни академика.

После возложения цветов был проведён поминальный обед, на котором председатель Ассоциации, член Совета АНК Алиев Азиз Зияевич и другие активные деятели курдского этноса делились воспоминаниями и рассказывали о славном сыне своего народа и страны, ярком примере для молодёжи, выдающемся учёном и заслуженном общественном деятеле Казахстана Князе Ибрагимовиче Мирзоеве (1947-2021).

Îro roja 8ê tebaxê ne tenê ji bo malbeta me usa jî ji bo dîroka gelê me rojeke reş e.

3 sal berî wan çaxan feleka xayîn û bêbext Apê min KINYAZÊ ÎBRAHÎM ji nav me bir. Ew wek çiyakî li pij gelê xwe sekinî bû. Jîyana xwe jî ji gencîyê hetanî nefesa dawîyê pêşkêşî milletê xwe kir. Apê Kinyaz ne tenê mezinê malbeta me lê usa jî yek ji mezinê gelê meyî bindest bû. Ez gelekî spasîya xwe Apê xwe yê Rehmetî dikim ji bo terbîyet û temîyên wî. Apê min îdéalê min bû, ew ronahîya çevê min bû...

Di axavtîna xwe ya dawîyê de Apê min got herine pêş, dest ji karê milletîyê bernedin. Ji bo wê yekê jî ez qet rojekî nesekinîme û ne jî poşman bûme ku bona milletê xwe kar û xebatê dikim. Telebextra, dema ku Apê min sax bû, ew gelek caran bêsebeb dihate rexine kirinê. Ew kêmasîya gelê me ye, mixabin. Dema ku em sax in, em qîmet nadine hev. Lê, dîrokê îzbat kir ku her çiqas wede diçe, hewqasî jî cîyê Mamoste Apê Kinyaz tê kivşê. Ez bawerim, ew mirovên Apê Kinyaz rexine dikirin, piranîya wan îro pîrî poşmanin. Dema ku em hev unda dikin, em hê qîmet didine hev. Apê min di nava meda tune yê, lê em malbeta wî hemû weyîsêtên Apê xwe mîyaser dikin. Ez dixwezim ku gelê me qedir û qîmetê bide hev, ked û emekê hev nede bade. Gerek hemû tişt jî bê şêkirandinê. Em li xerîbîyêdane, welatê meyî bav

KINYAZÊ ÎBRAHÎM MÎRZOYÊV (01.05.1947 - 08.08.2021)

Profêsor, kurdolog, serokê Yekîtiya Kurdên Qazaxistanê (2003-2021), serokê Federasy-

ona Navneteweyî ya Diasporayên Kurda (2017-2021) Knyazê Îbrahîm Mîrzoeyê (Князь Мирзоев) 1ê Gulana 1947an li Ermenîstanê hatîye dinê.

Rojhilatzan, kurdzan, rexnevanê wêjeyê, doktorê zanîstên filolojîyê, Akademîsyen di Ûnîversîteya Qazaxistanêyê Dewletê ya Almatê da serekê navenda zimanên cîhanê bû.

Kinyaz Mîrzoeyev demeke dirêj di Ûnîversîteya Dewletê ya Ermenîstanê da, li ser para ziman û wêjeya Azerbaycanê serekî kiriye. Di encama şerê azerî û ermenîyanda, di salên 90î da mala xwe bar kirîye Qazaxistanê, di Ûnîversîteya Abay a Dewletê li Almatê serekîyîya para Filolojîya Rohhilat kiriye û bûye Prorektorê (cigîrê rektor) Ûnîversîteyê.

Di bin serekîyîya K. Mîrzoeyev da ji dehan zêdetir kes profesîya filolog û zanyarîyê qezenc kirine. Bûye şewirmendê gelek monografîyên doktorayê. K. Mîrzoeyev ku li bajarên weke Parîs, Berlîn, Brûksel û hwd. endamê gelek Ûnîversîte û enstîtuyên lêgerîna zanîstê ye, li bajarên weke Almatê, Moskva, Sankt-Petersburg, Bakû, Êrîvan, Tîflîs, Parîs, Berlîn, Amsterdam, Brûksel û Tehranê weke çalak beşdarî konferansên zanîstî yên teorîk û pratîk bûye.

K. Mîrzoeyev endamê Yekîtiya Nivîskarên YKSS (Yekîtiya Komarên Sovêta Sosyalîst), serekê para Azer-

baycan a Yekîtiya Ermenîstanê bûye û redaktorîya kovara "Edebî Ermenîstan" kiriye. Di heman demê da K. Mîrzoeyev endamê PEN-a Kurde û li Almatê serredaktorîya kovara "Nûbar" dike, ku ev kovar bi kurdî û rûsî tê weşandinê.

K. Mîrzoeyev di jîyana civakî û sîyasî ya kurdên Sovêta berê û Komara Qazaxistanê da roleke çalak dileyze.

Bûye cigîrê serekê Yekîtiya Giştî Kurdên YKSSyê(1991). Ji 28ê îlona 2003an da serekîtiya "Berbang" - Yekîtiya Kurdên Qazaxistanê dimeşîne. Ji sala 2002yan va cigîrê serekê Yekîtiya Komeleyên Kurd ên Navneteweyîye (Moskva).

Di 22ê cotmeha 1998an da madalya "Hurmetê" ya Komara Qazaxistanê wergirtîye, ji ber xizmeta xwe ya di hêla civakî û perwerdeyê de.

Di sala 2006an da pirtûka wî ya bi navê "Zimanê kurdî" ku du cîld in û ji bo komên 2-5 û 6-9 hatîye amadekirin, ji aliyê Wezareta Perwerde û Zanîstê

ya Qazaxistanê va hatibû pesendkirin, weke pirtûka dersê derkete ronahîyê. Wî usa jî sala 2006an "Bername û rêberîya mêtodîkayê ji bo mamosteyê zimanê kurdî" amede kirîye (ji bo dersxanên 2-9-an).

Zimanên weke kurdî, ermenî, tirkî, azerî, rûsî, qazaxî û farsî dizanî bû.

Pirtûkên wî yên girîng: "Ji dîroka têkîlyên wêje ya Azerbaycan-kurd". Êrîvan, 1975.

"Nivîskarên Azerbaycana Îranê di derheqa kurdan de". Êrîvan, 1975.

"Wêjeya neteweyî û pevgirêdanên wêjeyê". Êrîvan, 1985.

"Asoyên wêjeyî". Êrîvan, 1987.

"Pira dostanîyê". Bakû, 1989.

"Nîzamî û wêjeya gelên Rohhilat". Almata, 1995.

"Têkîlyên navbera wêjeyan û pîrgirêkên varîsî". Almaata, 1996.

"Çarenûsa dîroka wêjeya kurd". Almaata, 1998.

"Kurd. Ansîklopedîya biçûk". Almaata, 2001.

"Kurd". Almaata, 2003 /bi Îngilîzî/.

"Wêjeya kurdî/Wêjeya gelên Qazaxistanê". Almaata, 2004.

"Zimanê kurdî (2 cîld)". Almaata, 2006.

"Bernameya mêtodîk a zimanê kurdî (Ji bo mamosteyên komên 2-9)". Almaata, 2006.

"Kurd". Brûksel, 2006 /bi hollandî/.

GELO ÇIMA SEROK Û RÊBERÊN KURDA HEV NAGIRIN NABIN YEK?**Tahir Silêman: Hevpeyvîn di gel nivîskar, rojnamevan, lêkolînêr, kurdzan welatparêz Bûbê Esera**

-Tahir Silêman -Gelo çima serok û rêberên kurda hev nagirin nabin yek?

-Bûbê Eser: Pirsek di cih de ye. Lê divê em vê yekê ji bîr nekin ku eva zêdeyî 300 salan e ku daxwaza yekitiyê ji kurdan tê xwestin, lê mixabin nabin yek.

Li gor min du sedemên vê yêr serekî hene:

a- Welatê kurda Kurdistanê şêrin di dema feodalizmê (axatiyê) ya herî xurt de hate perçekirin. (1639) Loma jî axatiya di nava kurdan de xurt bû. Di perçekirina welêt de wan axana xwe parast û hê jî li ser wê yekê ne. Em baş dizanin ku axayên kurda yek ji ber ê din danaxun. Loma jî nikarin bîne ba hev da ku yekitiya xwe çê bikin. Dema kurd ji hev perçebûn, ew bîr û baweriyê axatiyê di nava xwe da parastin. Ev parastin û ne guherîna kurda kir ku kurd nebin yek.

b- Ji ber ku kurd nebûne neteweyî loma jî berjewendiyên şexsî tim li pêş e. Dema berjewendiyên şexsî li pêş be wê gavê herkes ji bona xwe heye. Di rewşên weha de tenê ez û ez hene loma jî ew ez eza nahêle yekitiya Kurda li ser hîmê netewebûnê pêk bê.

Berê axa bûn û her axayek serdestê gund û gundiyên xwe bûn. Niha jî rêxistinên me her yek ji wan bûne axa û tehamuliyaya partiyeke din nake. Heger bibin yek gelo kî yê bibe serok. Loma jî dibêjin bila ez serok bim û çend kesên ku pesnê min bidin hebin bes e. Ji ber vê ye ku kurd û rêxistinên kurda nabin û nikarin bibin yek. Îro yekitiya kurda ji her gavê bêtir lazim e, lê dîsa em dibînin bêtir ji hev cûda dibin.

Ji ber hîsên neteweyî di nava kurda û rêxistinên wan de qelse loma nikarin berjewendiyên xwe ê rêxistinî û şexsî bikin qurbana ya neteweyî. Loma jî heta ku kurd nebin neteweyî wê her pîrsa yekitiyê jî di nava wan de hebe.

-Tahir Silêman - Çima PKK-e, PYD-ê naxwaze cenabî Mesud Barzanî Kurdistanê Serbixwe ava bike?

-Bûbê Eser: PKK û PYD ne ku naxwazin brêz Mesud Barzanî Kurdistanê serbixwe ragihîne. Sibê kes û kesayetiyekeî din jî bixwaze kurdistanê serbixwe ragihîne wê pkk û pyd li dijî wî/ê jî derkev. Ji ber ku PKK û PYD ji bona kurd nebin xwediyê xwe û kurdistanê serbixwe hatine damezrandin. Ne tenê serxwebûna Kurdistanê ew heman demê li dijî hemû hêjayiyên kurda e. Orf û adetên kurda xerab kirin û dikin. Zimanê kurdî (li bakur) têk birin. Bifikirin ku partiyeke ji bona azadiya welatekî (qaşo) hatiye damezrandin lê hemû perwerdayiyên xwe yê leşkerî bi tirkî dikin.

Zimanê wan î serdest tirkî ye. Bi vê yekê hizir û hîsên kurda warî ji kurdan dûr dixin. Dema tu bi zimanekî bipeyivî tu li gor wî zimanî şikil digire.

Em û ew jî baş dizanin ku helwestên brêz Mesud Barzanî helwestên neteweyî ne. Ew dixwaze xewna milletê xwe ya bi salan bike rastî. Lê ev li hesabê pkk û pyd de nayî çima? Ji ber ku rişma wan di destê karbidestê gelê me de ye. Ew çî bixwazin pkk wê dike. Loma jî wê her li dijî serxwebûna Kurdistanê rawestin. Mesele ne şexsî lê neteweyî ye.

Çi demê dewleteke kurda ya serbixwe bê avakirin wê demê jî hemû tiştên pkk jî dê diyar û eşkere bibe ku kî wan îdare dike û heta niha kirine. Ji ber vê ye naxwazin kurd bibin xwedî dewleta xwe û dibêjin; "Me fikra dewletbûnê avêtîye çopê"

-Tahir Silêman - YNK û Goran bo çî berbi ereba Hukmeta merkeziya Îraqê û Îranê direvin?

-Bûbê Eser: Ez bi xwe baş nizanim çima ynk û goran berbi ereban û hukmeta merkezi ya iraq û iranê de direvin. Lê dikarin wê bêjim, Mînaka min di serî da tam jî li bejna wan jî tê. Heger em carekê li dîroka xwe û ya gelê xwe binêrin, em ê bibînin ku çî dema tekoşîna azadiya gel xurt bûye, aha di wê gavê de hin serok eşîr û axa li dijî vê derketine. Bi sedan mînakên vê hene. Ew axana ji bona weke axa her bîmînin, alikariya dijmin kirine û dikin. Bi sozên dijmin dixapin da weke axa bîmînin. Lê çî dema dijmin karê xwe bi wan qedandine çî hatiye serê wan diyar e.

Li gor min îro rewşa ynk û goran jî ev e. Ew dibînin ku serok Barzanî qedr û qîmeta wî di qada navneteweyî de gelekî bilind e. Piraniya kurdên herçerçer çarçar gelekî bi wî bawer û jê hez dikin. Ew jî her gav xwediyê soza xwe û kurê bavê xwe ye.

Ji ber vê ye ku ynk û goran kar dikin da ku rola serok Barza-

nî çî di qada navnetewî û jî di nava gel de qels bikin, tim bi dijmin re tevdigerin. Ji bona berjewendiyên xwe yê şexsî û rêxistinî xeyala kurda ya dewletbûnê dixwazin bi destê dijmin têk bibin.

Îro ê ala kurdistanê serbixwe rakirîye serok Barzanîya loma vana jî dixwazin û kar dikin da ku wî têk bibin. Bi vê têk bûnê wê kurdistanê serbixwe jî çê nebe ev jî li gor berjewendiyê dagirkeran e.

-Tahir Silêman -PKK-e dew û doza demokratîbuna hokumeta Tirkîyayê dixwazin.

Gelo demokrîya Atatirk xêncî tunnekirina kurda çî da kurda wekî demokratîya Erdoxan çî bide?

-Bûbê Eser: Tekoşîna gelê bindest ne ew e ku demokrasiyê ji bona dijminê xwe bîne. Tekoşîna ew e ku gelê xwe azad bike û ji bona wî gelî dewleteke demokratîk damezrîne. Loma jî ew rêxistin, kes û kesayetiyeke kurda yê ji bona demokrasiya tirkîyê kar dikin, di eslê xwe de ew naxwazin kurd bibin xwedî dewlet. Armanca wan ew e ku kurda bi dirûşmên derewîn bixapîne û kurda di nava dijmin de bimehîne angî tune bike.

Heger em carekê dîroka Atatirkê tirkî bixwînin em ê bibînin ku ew dîrok li ser kuştin, qetilkirin û tunekirina kurda hateye holê. Îcar kurdên ji bona demokrasiya Atatirk kar bikin ew bi eşkereyî dibe dijminê gelê xwe. Loma jî divê kurd xwe ji bratiya tirk û kurda biparêzin. Divê baş bê zanîn ku kurd û tirk tu caran nabin bira. Karin bibin çîran li ne bra.

Heger em pîvanekê bikin, ji bona me kurda dagirker her dagirker e. Yê baş û xerab tune ye. Ew dijminê gelê me ne. Loma jî anîna demokrasiya nava wan ne karê kurda e. Kar û barê kurda divê tenê ji bona azadiya wan be. Divê kurd berê di nava xwe de demokrat bin û ji bona anîna demokrasiyê baş kar bikin.

Tu weke kurd xwe bi xwe ne li hev be, tu nikaribe tehamula

brayê xwe bike, tê çawa ji dijmin re demokrasiyê bîne gelo? Kurd divê ne li dijî şexsan bin, îro Erdogan e sibê yekî/a din, divê kurd li dijî sazûmana dewletê tekoşîna azadiya gelê xwe bide.

-Tahir Silêman - Bi sîyaseta PKK-e 5000 gund û 10- bajar valabûn, gelo gunehê van bajar û gundan çî bu, heya kîngê kurdê koçber bibin?

-Bûbê Eser: Mîn berê gotibû dîsa dubare dikim. PKK ji bona Kurdistan çê nebe ji teref dewleta tirk ve hatiye damezrandin. Ji ber vê yekê ku; Pkk Tirkan heye,

kingê Netewa Kurd wê bibe leyîskvanê dewletê dagirker?

-Bûbê Eser: Çi demê kes, kesateyî, partî û rêxistinên kurda bibin neteweyî wê êdî neyên listika dijmin. Loma jî divê em berê ji bona wê kar bikin. Divê karê partî û rêxistinên me ew be ku hîs, bîr û baweriyên xurt yê neteweyî di nava xelkê de belav bikin. Lê ji ber ku ew bi xwe jî hê tam nebûna neteweyî loma jî ev hevîr wê hê gelek avê bikşîne.

-Tahir Silêman - Gelo çima rojnamevan û sîyasetmedarên kurda kurdên Azerbaycanê û kurdên Sovêta berê pirs nakin?

- Bûbê Eser: Tu rastî bixwaze divê mirov ji wan partî û rêxistinên ku pîrsa Siyasetmedarên kurdên Azerbaycanê nakin; bipirse. Ji ber ku camêran angî kurdên sovyeta berê û yê Azerbaycanê karên hêja kirine. Divê hemû kurd bibin pesindarê xebatên wan. Lê çima pîrsa wan nakin ez nizanim.

Ez dibêjim ne tenê pîrsa wan nake, pîrsa kurdên çîranê xwe, yê di mala xwe de jî nakin. Ji ber ku rêxistin û partiyên me di warê netewebûnê de qels in loma. Lê esil sedema wê ez jî bi xwe nizanim divê mirov carekê ji wan bipirse.

-Tahir Silêman - Sazî û partiyên kurda li Avrupa û Bakurê , Başûrê Kurdistanê konfêrans û civîna derbas dikin, çima kurdên Sovêta berê dewetî wan konfêransa nakin bo çî?

-Bûbê Eser: Baweriya min ew e ku ev pîrs û ya 7an hema hema weke hev in. Çima bang nakin divê mirov ji wan bipirse. Weke min berê jî gotibû gelek caran kurd bi xwe bangî hin kurda jî nakin. Baweriya min ne mesela kurdên sovyeta berê û azarbeyanê ye. Pîrs pîrsa têgîhiştin û baweriya neteweyî ye. Piraniya kêmaniyên dibe, ji ber ku kurda re baweriya neteweyî kêm e loma.

-Tahir Silêman -Hun rojname "Diplomata kurd" çawa dibînin?

- Bûbê Eser: Rojnameya "Diplomata kurd" carekê baş dike û divê her li ser karê xwe berdewam be. Xwe ji karê yekalîyê dûr bixin ku niha weha ye. "Diplomata Kurd" jî îro dengê kurdî ye û divê ev deng her hebe. Loma divê kurdên me ji piştgirî û alikariya wê bikin da ku bêtir karê baş derxin. Ez bi xwe hemû karê ku "Diplomata kurd" dike pîroz dikim. Ji te û wan re serketinê dixwazin. Gelek sipas bo ku we ev hevpeyvîn bi min re çê kirin da ku ez jî bikaribim, nêrîn û dîtinên xwe bi xwendevanên "Diplomata Kurd" re parve bikim.

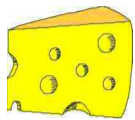
Her şad, bextewar û serketî bin. Zor spas bona hevpeyvînê

Tahir Silêman

-Tahir Silêman - Heya

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

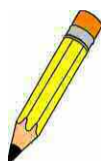
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

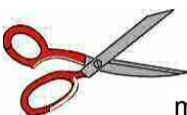

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

şer

Ev çiyey? Ev şere.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişke

Ev çiyey? Ev kêwrişke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

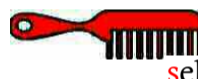
Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsak

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu yıldırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

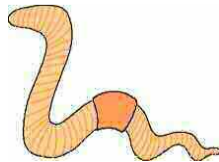
keVc

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

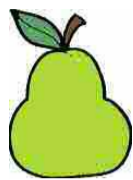

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

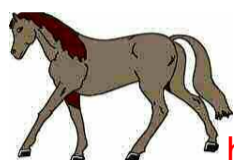
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

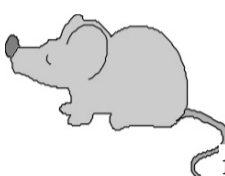
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu êlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

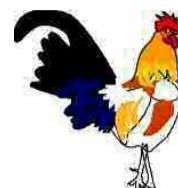
Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu çîqdir.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzûkdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

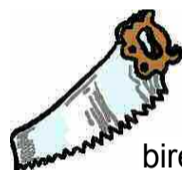
rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

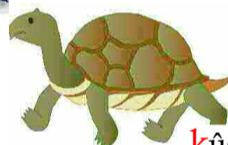
Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

Kk

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşiqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

Ll

lîmor

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

xezal

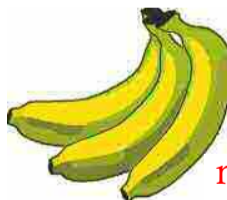
Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî.

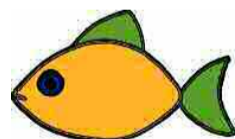
Ev çîye? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çeyirtkêdir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörêkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

Nn

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a bool.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

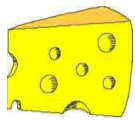

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

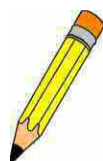
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

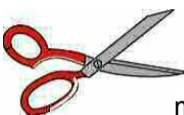

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

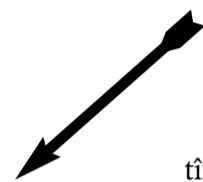
şer

Ev çiyey? Ev şere.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çiyey? Ev kêwrişke.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

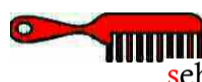
stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şuşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsak

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütökdür.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

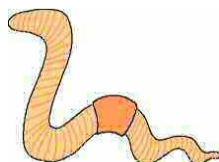
keVc

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

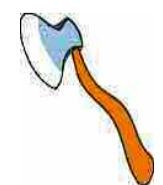
çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

biVir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şəkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

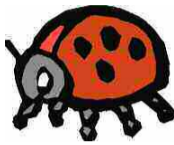
Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

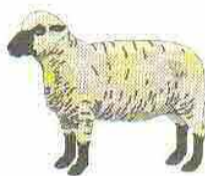
xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

yek

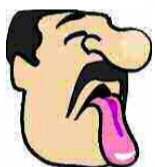
Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

KURDÎ

Azerî

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Аа	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Declê, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, neví, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, duðu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

В Иране заявили, что убийство Хании "дорого обойдется" Израилю

Исполняющий обязанности министра иностранных дел Ирана Али Багери Кани заявил, что Израиль заплатит высокую цену за ликвидацию главы политбюро радикального палестинского движения ХАМАС Исмаила Хании в Тегеране.

"Поступок, совершенный сионистами (Израилем - прим. ТАСС) в Тегеране, - стратегическая ошибка, [которая] дорого им обойдется", - сказал он Agence France-Presse на полях внеочередной сессии Совета министров иностранных дел стран Организации исламского сотрудничества в Джидде.

Багери Кани подчеркнул, что Израиль, который хочет "распространить войну" на весь Ближний Восток, "не имеет ни сил, ни возможностей" для противостояния с исламской республикой.

Сегодня в Алматы почтили память академика Князя Ибрагима Мирзоева

Сегодня в Алматы почтили память академика Князя Ибрагима Мирзоева (1947-2021), вместе с семьей, родными и близкими друзьями.

Мероприятие возглавил лидер курдской диаспоры в Казахстане проф. Азиз Алиев, который поделился взаимными воспоминаниями с современниками доктора Мирзоева.

Курды, особенно живущие в странах бывшего Советского Союза, два года назад потеряли великого академика, политика и лидера. Князь

Ибрагим Мирзоев большую часть своей жизни посвятил пропаганде курдской истории, литературы, языка и культуры во всем мире.

Князь Мирзоев родился в Армении. Поступил в Армянский государственный педагогический университет в 60-е годы, изучал курдский и казахский языки, пока не стал профессором. Во время распада Советского Союза переехал в Казахстан и работал там в Университете им. Абая, который является Национальным педагогическим учреждением в Алматы,

занимая должность декана факультета восточных языков и перевода.

Мирзоев был главой Международной федерации курдской диаспоры и недавно создал телеканал в социальных сетях под названием Yekbun TV (единство) для продвижения курдской культуры во всем мире.

Будучи общественным заместителем председателя Ассамблеи народа Казахстана, он очень упорно работал над тем, чтобы мир и единство разных этносов Казахстана, являясь великим

мостом между народами, проживающими в Казахстане.

Мирзоев написал десятки книг о курдском языке, сравнивая с другими языками, такими как казахский, азербайджанский, армянский, персидский и др. Он подготовил алфавит и учебники для изучения курдского языка в разном возрасте.

18 лет руководил курдской общиной Казахстана. Мирзоев также был высоко уважаемым властями разных стран и часто посещал мероприятия высокого уровня и встречи с лидерами госу-

дарств и официальными представителями.

За активную и плодотворную многолетнюю государственную и общественную деятельность, вклад в развитие науки и образования награжден многочисленными значимыми государственными и общественными наградами, грамотами, грамотами и медалями. В 2017 году Князь Мирзоев награжден Почетным работником Казахстана. Его жизнь и творчество поистине пример для молодого поколения, он навсегда останется в нашей памяти.

Вице-президент Ирана заявил о своей отставке

Вице-президент Ирана по стратегическим вопросам Мохаммад министров и что вопреки своим обещаниям он не смог получить

Джавад Зариф, занимавший с 2013 по 2021 год пост министра иностранных дел Исламской Республики, намерен подать в отставку. Об этом 11 августа он сообщил в соцсети X (бывший Twitter).

Зариф заявил, что не удовлетворен результатом своей работы во главе консультационного совета по формированию нового кабинета

экспертное одобрение комитетов, касающееся женщин, молодежи и этнических меньшинств.

"Я приношу извинения за свою неспособность разобраться в вопросах внутренней политики", — написал он.

Также он выразил надежду, что политики, которые в будущем получат должность вице-президента,

смогут исправить указанные им недостатки. Зариф отметил, что благодарен президенту за возможность участвовать в "смелой инициативе" по выбору кандидатур для кабинета.

Зариф указом новоизбранного президента Масуда Пезешкиана был назначен на пост вице-президента республики по стратегическим вопросам 2 августа.

Пезешкиан 11 августа предложил кандидатуры глав МИД и Минобороны страны. Список политиков глава Ирана представил парламенту.

Внеочередные президентские выборы в Иране были назначены после гибели 19 мая в результате авиакатастрофы президента Ибрахима Раиси. Авария произошла, когда он возвращался со встречи с президентом Азербайджана Ильхамом Алиевым. Помимо него, в потерпевшем крушение вертолете также находился глава МИД Ирана Хосейн Амир Абдоллахиан, напоминая "Известия".

В Белом доме рассказали о состоянии пострадавших при ударе по базе в Ираке военных

Американские военнослужащие, пострадавшие в результате удара по авиабазе Айн-

эль-Асад в Ираке, находятся сейчас в стабильном состоянии. Об этом сообщил на регулярном онлайн-брифинге для журналистов координатор по стратегическим коммуникациям в Совете национальной безопасности (СНБ) Белого дома Джон Кирби.

"Насколько мы понимаем, состояние тех, кто все еще получает медицинскую помощь, стабильно, что хорошо. За более подробной информацией вы должны обратиться в Минобороны", — подчеркнул официальный представитель Белого дома.

По его словам, некоторые раненые военнослужащие уже "вернулись к исполнению своих обязанностей, некоторым оказывают дополнительную медицинскую помощь за пределами региона".

Министерство обороны США подтвердило 5 августа, что несколько американских военнослужащих получили ранения в результате обстрела авиабазы Айн-эль-Асад в Ираке, которую используют силы международной коалиции во главе с Вашингтоном. Как утверждал во вторник министр обороны США Ллойд Остин, удар по авиабазе нанесла поддерживаемая Ираном шиитская группировка. Он заверил, что США принимают дополнительные меры для обеспечения безопасности своих военнослужащих в регионе.

В Сирии отряды курдов атаковали позиции армии и ополчения, сообщил источник

Отряды курдских "Сирийских демократических сил" (СДС), поддерживаемых США, атаковали позиции сирийской армии и ополчения на востоке провинции Дейр-эз-Зор на северо-востоке Сирии, в результате погибли 12 военнослужащих и ополченцев, сообщил в понедельник РИА Новости сирийский полевой источник.

"В ходе боестолкновений вдоль всей западной прибрежной линии реки Евфрат между отрядами арабских племен и СДС, последние подошли сегодня утром к позициям сирийской армии в поселении Тишрин, где при нападении были убиты шестеро военнослужащих", — сказал источник.

Еще шестеро ополченцев из отрядов союзных армии сил, по словам собеседника агентства, были убиты при атаке на опорный пункт в поселении Аль-Булил. Как объяснил источник, атаки со стороны СДС на позиции правительственных сил, являются опасным развитием событий. "Это первый случай нападения СДС на позиции армии на западном берегу Евфрата", — добавил он.

В субботу в МИД Сирии сообщили, что курдская милиция СДС под прикрытием американской авиации атаковала ряд населенных пунктов на север и северо-востоке Сирии в результате чего были убиты мирные жители, включая женщин и детей.

В среду сирийский полевой источник сообщил РИА Новости о боях отрядов арабских племен с курдскими СДС в нескольких населенных пунктах в провинции Дейр-эз-Зор на гра-

нице с Ираком и близ военной базы США в районе месторождения Кони-ко. Племенам удалось установить контроль над рядом стратегически важных поселений, однако при поддержке американских военных с прибытием подкрепления СДС удалось восстановить контроль над большей частью территорий. Позже бои между отрядами племен и СДС возобновились. На фоне столкновений в Дейр-эз-Зоре курдская милиция блокировала "квадрат безопасности", контролируемый сирийской армией в Эль-Хасаке — административном центре одноименной провинции — и отрезала пути, ведущие в аэропорт в городе Камышли.

МИД Сирии в субботу выразил протест в связи с поддержкой СДС со стороны американских сил при нападениях на арабские поселения на севере и северо-востоке Сирии, что

привело к гибели мирных граждан. Сирийское внешнеполитическое ведомство потребовало от военных США немедленно покинуть оккупированные ими территории арабской республики.

Руководство курдских СДС с начала войны в Сирии объявило о своей автономии и независимости от официальных властей в Дамаске на контролируемых ими территориях на севере и северо-востоке страны, заручившись поддержкой военных США. Против власти курдов и присутствия США выступили арабские племена, проживающие в северных провинциях страны, заявив о необходимости сохранения целостности страны и выдворения "оккупационных сил" западной коалиции. Официальный Дамаск не признает автономную администрацию на северо-востоке Сирии.

Три девочки-езидки обнаружены в лагере "Аль-Холь"

Три езидские девочки 12 августа были спасены из лагеря "Аль-Холь" в Сирии и возвращены

их семьям в Иракском Курдистане. Поиски тысяч других пропавших без вести езидов после похищения "Исламским государством" (ИГ) в 2014 году продолжаются.

Глава Специального управления по делам похищенных езидов Регионального правительства Курдистана (КРГ) Хусейн Каиди заявил, что на данный момент спасен 3581 человек и 2592 остаются в списках пропавших без вести. Каиди подчеркнул продолжающиеся усилия курдского правительства по поиску и спасению похищенных езидов, многие из которых, как полагают, находятся в Сирии, в том числе, в лагере "Аль-Холь", где содержатся пленные боевики ИГ и их семьи. Каиди повторил, что поиск и спасение похищенных езидов остается приоритетом для его офиса. Он отметил, что, несмотря на многочисленные попытки, доступ к лагерю "Аль-Холь" затруднен из-за ограничений, введенных властями Сирийского Курдистана.

Жестокое нападение "Исламского государства" на езидский район Синджар иракской провинции Ниневия в августе 2014 года привело к похищению более 6000 езидов, большинство из которых — женщины и дети.

Курдский спортсмен завоевал золотую медаль на Олимпиаде в Париже

Курдский спортсмен тхэквондо Ариан Салими завоевал золотую медаль на Олимпийских играх 2024 года. 10 августа в финале мужского тхэквондо (+80 кг) Салими, представляющий Иран, одержал победу над своим британским соперником Кейде-ном Каннингемом со счетом 2-1.

20-летний спортсмен проиграл первый раунд, но одолел соперника в сле-

дующих двух захватывающих раундах. Финал был чрезвычайно конкурентным, но Салими в конечном итоге завоевал золотую медаль. Бронзовые медали получили Рафаэль Альба из Кубы и Шейк Салах Сиссе из Кот-д'Ивуара. В преддверии финала Салими победил бывшего чемпиона мира по тхэквондо Ивана Шапину из Хорватии со счетом 2-1 и вышел в финал.

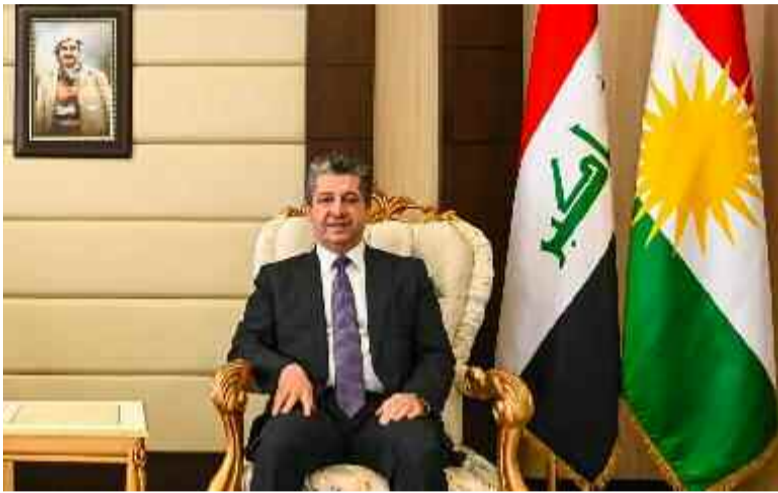

ДИПЛОМАТ

№ 30 (590) 08 - 14 август 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Премьер-министр Курдистана объявил о крупных инициативах для Сулеймании и Халабджи

После своего визита в про- дировки за границу на срок до

винции Сулеймания и Халабд- жа, состоявшегося 30 июня, премьер-министр Курдистана Масрур Барзани объявил о нескольких важных решениях по проблемам местных жителей и административных чиновников.

В Сулеймании премьер-министр Барзани одобрил перевод и назначение государственных служащих в различных секторах, за исключением министерств пешмерга, образования, высшего образования и научных исследований. Эта инициатива позволяет губернаторам Сулеймании, Халабджи и независимых администраций Гармияна и Рапарина издавать приказы о переводе и назначениях на два года для устранения кадрового дисбаланса. Кроме того, 177 контрактных сотрудников были одобрены для трудоустройства в различных офисах, включая юридических сотрудников для губернаторства Сулеймании, инспекторов для Генерального директората сельского хозяйства и сотрудников муниципалитета Сулеймания и международного аэропорта.

Губернатору были предоставлены полномочия выделять 30% доходов провинции на проекты по оказанию услуг, отправлять персонал в коман-

дировки за границу на срок до 30 дней, бесплатно использовать правительственные залы для мероприятий, поддерживаемых провинцией, определять методы заключения контрактов для проектов стоимостью до одного миллиарда динаров и управлять увеличенными бюджетными авансами.

Премьер-министр одобрил более 5 миллиардов динаров на проекты по оказанию услуг, оборудование и расходные материалы для различных офисов в Сулеймании, а также существенное финансирование Генерального директората международного аэропорта Сулеймания на авиационные обследования, рентгеновское оборудование, пожарные машины и служебные автомобили. Было одобрено создание Базианского экологического центра, а также аренда и обновление заправок станций в городах, а муниципалитет Тува Спи был передан под юрисдикцию Сулеймании для улучшения услуг.

В Халабдже правительство одобрило выделение 20% доходов от пограничных ворот Халабджи администрации провинции и увеличило бюджетные авансы для провинции. Провинциальным и губернаторским управлениям были предоставлены полномочия на

чрезвычайные расходы. Федеральным властям был отправлен запрос на официальное признание пограничного перехода Сазан в Халабдже, что выполнило ключевое требование местных чиновников, и было одобрено создание Таможенного управления Халабджи. Премьер-министр Барзани также одобрил найм 52 контрактных сотрудников для различных офисов в Халабдже и предоставил 23 транспортных средства для администрации провинции.

Что касается независимой администрации Рапарина, чрезвычайные расходы и бюджетные авансы были значительно увеличены для администраций округов Рапарин, Ранья и Пишдар. Премьер-министр Барзани одобрил прием на работу 43 контрактных сотрудников различных специальностей и предоставил 13 транспортных средств для поддержки администрации и провинций.

В независимой администрации Гармияна авансы и чрезвычайные расходы для администрации были утроены с 26 миллионов до 78 миллионов динаров. Правительство одобрило прием на работу 133 контрактных сотрудников на различные должности и направило письмо в министерство муниципалитетов и туризма для разрешения земельных споров. Земля будет предоставлена наследникам мучеников, жертвам Анфалья, политическим заключенным и выжившим в кампании Анфаль в районах, неподконтрольных правительству. Кроме того, премьер-министр Барзани одобрил 39 проектов, которые будут переведены из бюджета развития в инвестиционный бюджет соответствующих министерств, и выдачу лицензий для трех заправок станций в Гармияне.

Президент Барзани поздравил "Социал-демократическую партию Курдистана" с 47-й годовщиной

Президент Иракского Курдистана Нечирван Барзани поздравил "Социал-демократическую партию Курдистана" с 47-й годовщиной.

В своем послании президент передал сердечные поздравления Мохаммеду Хаджи Махмуду, президенту партии, а также членам политического бюро, руководящего совета и всем сторонникам "Социал-демократической партии Курдистана".

"В эту памятную годовщину я отдаю дань уважения борьбе и жертвам, принесенным "Социал-демократической партией Курдистана" ради свободы", — заявил Барзани. "Их участие и роль в политической жизни курдского региона были значительными, и я желаю им дальнейших успехов в их начинаниях".

Курдский писатель похищен в Хасаке

Курдский писатель и поэт Гамгин Рамо был похищен силами "Партии Демократического Союза" (PYD) в городе Дарбасия сирийской

провинции Хасака. Об этом 11 августа сообщила "Сирийская правозащитная организация" (SOHR).

В отчете SOHR высказываются опасения, что Гамгин Рамо может подвергнуться пыткам или стать одним из многих людей, пропавших без вести при схожих обстоятельствах.

В последние месяцы PYD была замешана в многочисленных арестах и похищениях, в частности, в отношении журналистов, активистов и членов "Курдского национального совета Сирии" (ENKS). Аресты вызвали опасения усиления репрессий со стороны PYD в районах, находящихся под их контролем.

В начале июля в Сирийском Курдистане, также известном как Рожава, вспыхнули массовые протесты против продолжающихся задержаний и похищений, осуществляемых группами, связанными с турецкой "Рабочей партией Курдистана" (РПК).

Во время этих протестов силы PYD, как сообщается, похитили нескольких высокопоставленных членов ENKS, включая Сулеймана Осо, президента совета, и других видных деятелей.

Протесты были отмечены насилием: как сообщается, молодые люди, связанные с РПК, нападали на демонстрантов, в результате чего были ранены Наиф Абдулла, лидер "Демократической партии Сирийского Курдистана", адвокат Мохаммад Мустафа, лидер курдской партии "Иекити-Сирия", и несколько других участников.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500